

Přehled zpráv

MÉDIA: Heda Čepelová: Sociologové budou zkoumat internet. LOL	4
30.1.2010 ceska-media.cz ~ str. 00 ~ Média-Stalo se <i>Publikováno na serveru www.social.ukmedia.cz dne 30.1.2010, autor: Heda Čepelová, (bk)</i>	
Jak se do Midsomeru vejde tolik mrtvých?	4
30.1.2010 tyden.cz ~ str. 00 ~ Knižní novinky <i>Pavel Mandys</i>	
TISKOVÁ ZPRÁVA: Pražský studentský summit o vztahu médií a politiky	5
28.1.2010 ceska-media.cz ~ str. 00 ~ Média-Tiskové zprávy <i>Tisková zpráva Asociace pro mezinárodní otázky - Sue Nguyen, (mai)</i>	
Konvergenční program	6
25.1.2010 ČT 24 ~ str. 01 ~ 22:00 Události, komentáře	
Pět klíčových dovedností pro správu sociálních médií	12
25.1.2010 itbiz.cz ~ str. 00 ~	
Jak jsme se vyrovnali s minulostí	13
23.1.2010 ct24.cz ~ str. 00 ~ Historie.cs (eu) <i>ČT24</i>	
Hlavní vlna akvizic je před námi	18
22.1.2010 Bankovnictví ~ str. 10 ~ Fokus - vítězové a poražení finanční krize <i>(HA)</i>	
Obamův nesplněný slib: Guantánamo	20
22.1.2010 ČT 1 ~ str. 15 ~ 12:00 Polední události	
Kdy se uzavře Guantánamo?	21
22.1.2010 ČT 24 ~ str. 06 ~ 05:59 Studio 6	
Klaus a Kaczyński nejsou dvojčata	21
22.1.2010 Mladá fronta DNES ~ str. 12 ~ Názory <i>Michal Kubát</i>	
Rozhodne rok 2010 o budoucím prezidentovi?	22
21.1.2010 Parlamentní listy ~ str. 21 ~ Komentář <i>Petr Just</i>	
Důchodová reforma	23
20.1.2010 ČT 24 ~ str. 01 ~ 05:59 Studio 6	
Kavkazský místokráľ	26
20.1.2010 ČT 24 ~ str. 09 ~ 22:00 Události, komentáře	

Chudoba hrozí v Česku nejmíň ze všech zemí Unie	29
18.1.2010 ČT 24 ~ str. 09 ~ 21:10 Ekonomika	
Češi nejméně ohroženi chudobou v EU	29
18.1.2010 ČT 24 ~ str. 08 ~ 22:00 Události, komentáře	
Topolánek v Partii	33
17.1.2010 Prima TV ~ str. 07 ~ 18:55 Zprávy TV Prima	
Zemětřesení na Haiti odhalilo bezvládí.....	34
15.1.2010 TV Nova ~ str. 03 ~ 19:30 Televizní noviny	
Rozpočtové paradoxy.....	35
14.1.2010 Fresh marketing ~ str. 34 ~ Komentáře <i>Petr Majerík</i>	
Zpravodajská Z1 posílila o bývalé tváře České televize	36
13.1.2010 digizone.cz ~ str. 00 ~	
Euro žádnou výhodu nestoplo	36
13.1.2010 Lidové noviny ~ str. 11 ~ Diskuse <i>VLADISLAV FLEK</i>	
TISKOVÁ ZPRÁVA: Nové tváře televize Z1	37
12.1.2010 ceska-media.cz ~ str. 00 ~ Média-Tiskové zprávy <i>Tisková zpráva Z1 - Miroslava Stepičková, (bk)</i>	
Nenecháme budoucnost sci-fi.....	37
11.1.2010 Literární noviny ~ str. 02 ~ Komentáře <i>Miloš BALABÁN</i>	
Drogová Hedvábná stezka	38
11.1.2010 Mezinárodní politika ~ str. 10 ~ Drogy a politika <i>Slavomír Horák</i>	
Česko a Rakousko po konci studené války	41
11.1.2010 Mezinárodní politika ~ str. 39 ~ Recenze <i>Daniel Putík</i>	
Kandidáti na eurokomisaře přesvědčují Evropský parlament	42
11.1.2010 TV Nova ~ str. 12 ~ 19:30 Televizní noviny	
Nemravné a neudržitelné penze české	42
9.1.2010 Lidové noviny ~ str. 21 ~ Orientace <i>PETR KAMBERSKÝ</i>	
Atentátník u výsledku.....	46
8.1.2010 ČT 24 ~ str. 01 ~ 05:59 Studio 6	

Obama: změnit systém bezpečnostních služeb	47
8.1.2010 ČT 24 ~ str. 02 ~ 07:00 Ranní události	
Vzpomínky na Koreu: korejské jídlo mi nepřestalo chybět ani půl roku po návratu.....	48
7.1.2010 finance.cz ~ str. 00 ~ VysokéŠkoly.cz	
Prestiž založená na přísných pravidlech.....	49
5.1.2010 Lidové noviny ~ str. 25 ~ Akademie MARTIN RYCHLÍK	

Plné znění zpráv

MÉDIA: Heda Čepelová: Sociologové budou zkoumat internet. LOL

30.1.2010 ceska-media.cz str. 00 Média-Stalo se

Publikováno na serveru www.social.ukmedia.cz dne 30.1.2010, autor: Heda Čepelová, (bk)

Kdo dnes neumí plavat ve vlnách internetu, jako by nebyl. Bez profilu na Facebooku, emailové schránky, strýčka Googlu a tety Wikipedie si málokterý student dnes vystačí. "Používat je ale něco jiného než rozumět," tvrdí sociolog Martin Buchtík. Je členem týmu, který připravuje projekt na podporu "internetové osvěty" mezi studenty - se symbolickým názvem Live On Line (LOL).

Studenti díky němu mají poznat stručnou historii internetu, dozvědět se něco o jeho bezpečnosti, o tom, jak fungují sociální sítě nebo online komunikace. Učit se to budou v kurzu "Internet v sociálním kontextu", který na letní semestr vypisuje Institut sociologických studií **FSV UK**. K dalšímu "školení práce s internetem" má ale předmět daleko.

"Nechceme je učit s internetem zacházet. Chceme se zabývat tím, jak online komunikace funguje a jakou roli hraje v dnešní společnosti," vysvětluje doktorand Martin Buchtík.

URL| <http://www.ceskamedia.cz/article.html?id=319548>

Jak se do Midsomeru vejde tolik mrtvých?

30.1.2010 tyden.cz str. 00 Knižní novinky

Pavel Mandys

Stejně jako jinde v Evropě, také u nás má početné diváky britská televizní série Vraždy v Midsomeru. Ne všichni možná vědí, že i tady byly na počátku knihy.

Stejně jako jinde v Evropě, také u nás má početné diváky britská televizní série Vraždy v Midsomeru. Ne všichni možná vědí, že i tady byly na počátku knihy.

Jejich autorkou je spisovatelka Caroline Grahamová a hned za tu první, Mrtví v Badger's Drift z roku 1987 si vysloužila uznání kritiky i přízeň čtenářů. Následovaly další a pak také onen zmíněný seriál, který od října 2008 s úspěchem uvádí Prima. Grahamová samozřejmě případů šéfinšpektora Barnabyho nenapsala od té doby téměř osmdesát, což je dosavadní počet seriálových dílů, taková mašina to není. Ba spíše naopak: sama napsala pouze sedm detektivek, tu zatím poslední Duch ve stroji v roce 2004.

V duchu tradice

Tím se sice úplně nevysvětluje záhada fiktivní venkovské oblasti, kde se vraždí každý týden a obyvatelé tu stále zůstávají celkem normální, usměvaví a přátelští, ani stopy po nějakých traumatech, přinejmenším ne na začátku případu. Alespoň však její vysvětlení padá na televizní producenty, Grahamová sama sem umístila docela uměřené množství zločinů. Pět jich už vyšlo česky, paradoxně ještě předtím, než Prima začala seriál uvádět, šestý nazvaný Věrnost až za hrob vydal Knižní klub nyní v překladu Josefa Hanzlíka. Zbývá ještě Smrt darebáka z roku 1989. Proč je série tak oblíbená u českých fanoušků, je nasnadě: jak patrně z knižních žebříčků, čeští milovníci detektivek mají stále nejraději klasickou anglickou školu a Grahamová je její vzornou reprezentantkou - vraždí zde spořádaní lidé, či přinejmenším takoví, kteří se za ně vydávají. Ve Věrnosti až za hrob jde o zmizelé peníze společnosti, která je předtím vybrala od místních občanů na opravu starého mlýna, a také o zmizelou manželku jednoho z místních. Pak se samozřejmě začne taky vraždit.

Masmédia a nirvána

Šéfinšpektor Barnaby žije v přehledném světě a pátrání mu příliš nekomplikují ani média, která jinak v současných detektivkách a thrillerech hrají čím dál důležitější roli. Jakou roli hrají skutečně v životě společnosti, to se pokoušejí vysvětlit Jan Jiráček a Barbara Köpplová, přední teoretické masmediální komunikace a vysokoškolští profesori na **FSV UK**, kde mimochodem učí adepty žurnalistiky. Publikace Masová média, kterou jim vydalo nakladatelství Portál, je patrně také určena převážně studentům, ale smysl má i pro již aktivní novináře a všelijaké marketingové manažery a reklamní agenty, středoškolské pedagogy a obecně pro všechny, kteří se nechtějí spokojit s tím, že se na ně ze všech stran valí novinky a oni jim mají věřit. Köpplová s Jiráčkem sledují a roztřídí produkty i publikum médií, analyzují jejich vliv na individuálního i kolektivního příjemce, přičemž vycházejí hlavně z anglosaských studií, které doplňují o příklady z českého prostředí.

Nakonec něco pro toho, kdo si chce odpočinout od krváků i od zběsilých médií. Ve Francii je již delší dobu populární edice Que sais-je?, která přístupnou, ale ne triviální formou přibližuje filozofické a náboženské systémy. U nás se jí chopilo nakladatelství fra a v překladu Jany Žůrkové vydal jako první titul Buddhismus od Claude B. Levensonové. Autorka o náboženství, které se mimo jiné vyznačuje málomluvností, píše věcně a stručně, na 118 stránkách přehledně vysvětlí jeho předchůdce, historii i hlavní principy, a to i ty, které se zformovaly až v nedávných letech. Kongeniálními malůvkami to doplnil Martin Kubát.

URL | http://www.tyden.cz/rubriky/kultura/literatura/knizni-novinky/jak-se-do-midsomeru-vejde-tolik-mrtvych_156933.html

TISKOVÁ ZPRÁVA: Pražský studentský summit o vztahu médií a politiky

28.1.2010 ceska-media.cz str. 00 Média-Tiskové zprávy

Tisková zpráva Asociace pro mezinárodní otázky - Sue Nguyen, (mai)

Součástí předposledního přípravného setkání Summitu bude panelová diskuze s předními českými novináři.

Praha, 28. ledna 2010 – Na čtvrtém přípravném setkání Pražského studentského summitu, které se koná 30. ledna již tradičně v prostorách Vysoké školy ekonomické v Praze, proběhne jedinečná panelová diskuze na téma Média a politika. Nakolik média ovlivňují politiku a naopak? Jakým způsobem nám média zprostředkovávají dění na mezinárodní úrovni? Nejen na tyto otázky se pokusí odpovědět šéfredaktor týdeníku Respekt Erik Tabery, politický analytik CT Jindřich Šídlo, redaktor zahraničního zpravodajství ČT Zdeněk Velíšek a komentátor Mladé fronty Dnes Viliam Buchert. Panel bude moderovat Miloš Čermák z Katedry žurnalistiky **FSV UK**.

V dopolední části programu si tedy studenti z celého Česka budou moci vyslechnout zasvěcené názory předních českých novinářů a následně položit debatujícím hostům doplňující otázky. „Tento formát diskuze je velice populární, neboť vzhledem k rozdílným úhlům pohledu panelistů dochází k argumentačním střetům. Posлуchači si poté mohou lépe utvořit vlastní názor na problematiku,“ vysvětluje Jana Hlaváčová, zástupkyně hlavního koordinátora Summitu.

Během odpolední části programu budou účastníci unikátního vzdělávacího projektu rozděleni do jednotlivých jednacích orgánů, kde se budou snažit argumentovat ve prospěch jimi zastupovaného státu při jednání o různých mezinárodních otázkách. Zároveň je však čekají interaktivní vzdělávací hry či odborné přednášky.

Na lednovém přípravném setkání se také poprvé sejdou účastníci Modelu Evropské Unie, který každoročně začíná později než Modely OSN a NATO. Jeho hlavním hostem bude bývalý ministr životního prostředí Ondřej Liška, který bude mluvit o svých zkušenostech s předsedáním Radě ministrů EU.

Na Pražském studentském summitu je simulována činnost celkem tří mezinárodních organizací – OSN, NATO a EU. Základní princip je však u všech stejný, studenti se při jednání o globálních otázkách snaží hájit reálné zájmy státu, který zastupují. Modely se ale liší se v jednacím jazyku a vzdělání studentů, Modely OSN a NATO jsou určeny středoškolákům, Model EU vysokoškolákům. Jednání Modelu NATO navíc probíhá v anglickém jazyce. Studenti se seznamují s mezinárodní politikou, diplomacií a podpůrnými dovednostmi během celkem pěti přípravných setkání a závěrečné konference, která se uskuteční ve dnech 19. až 22. března 2010.

Asociace pro mezinárodní otázky (AMO), organizátor projektu, se zabývá vzdělávacími, výzkumnými a informačními projekty v oblasti mezinárodních vztahů. Svou činností, jejíž počátky sahají do roku 1995, se Asociace postupně zařadila mezi přední nevládní subjekty v České republice ve svém oboru. Vědecké aktivity AMO jsou soustředěny ve Výzkumném centru, jež zpracovává analytické studie aktuálních mezinárodních problémů. www.amo.cz

URL| <http://www.ceskamedia.cz/article.html?id=319259>

Konvergenční program

25.1.2010 ČT 24 str. 01 22:00 Události, komentáře

Martin VESELOVSKÝ, moderátor

Předvolební kampaň. Přesně to jste mohli v průběhu dneška sledovat místo seriózní a chladnokrevné debaty o tom, jak si má stát zachránit krk v době doznívající ekonomické krize. Politici a vládní úředníci se hádali, osočovali, usvědčovali ze lží, vyzývali k odchodům a mezitím jen tak mimochodem občas probleskl kousek skutečného plánu. Zkusíme tedy tyto kousky oprášit. Dobrý večer u Událostí, komentářů.

Nejdřív ale k něčemu, co by nás mělo extrémně zajímat už od vstupu do Evropské unie. Konvergenční program, tedy jakýsi jízdni řád, jak se přiblížit přijetí eura. Vláda dokument odložila s tím, že ho ještě přepracuje. Plán, jak snížit schodky rozpočtu pod 3% hrubého domácího produktu, ale už rozpoutal potyčku mezi kabinetem a Lidovým domem.

Olga MÁLKOVÁ, redaktorka
Veronika KUBÍČKOVÁ, redaktorka
redaktorka

Spekulace o podobě plánů na snížení schodků rozpočtu pokračují. Vláda totiž dokument, který ministerstvo financí zpracovalo pro Brusel, zatím neschválila. Chce ho nejdřív sladit s vládním receptem na boj s krizí, takzvanou exit strategií.

Jan FISCHER, premiér

Výstupy konvergenčního programu a těch navrhovaných opatření nemohou být v rozporu s tou takzvanou exit strategií.

Olga MÁLKOVÁ, redaktorka
Veronika KUBÍČKOVÁ, redaktorka
redaktorka

Uprostřed problémů s dluhy přece jen dobrá zpráva. Ekonomika poroste rychleji, než se čekalo.

Eduard JANOTA, ministr financí

Zatím v tom podkladu, který je, je ekonomický růst 0,3, nicméně ta lednová predikce se zvyšuje na 1,3.

Olga MÁLKOVÁ, redaktorka
Veronika KUBÍČKOVÁ, redaktorka
redaktorka

Janota taky naznačil, jak chce s rozpočtovými schodky bojovat. Třeba pokácením příspěvků na stavební spoření nebo zachováním zvýšených sazeb DPH i do dalších let. Janota počítá i s vyššími daněmi pro bohaté. A šetřit by měla i ministerstva. Většina z návrhů se nelíbí sociálním demokratům. Do Janoty se pustil jejich

předseda. Podle Paroubka je druhá sazba pro fyzické osoby příliš nízká a ministra nařkl i z privatizace důchodového systému a další výtka:

Jiří PAROUBEK, předseda strany /ČSSD/

Sjednocení sazeb DPH 17 procent a hovoří se i výše. Pan náměstek Chrenko o této sazbě hovoří veřejně, pan náměstek ministra financí.

Olga MÁLKOVÁ, redaktorka
Veronika KUBÍČKOVÁ, redaktorka
redaktorka

Ministr financí nezvykle ostře kontroval. S většinou kritizovaných bodů totiž vůbec nepočítal.

Eduard JANOTA, ministr financí

Nikdo, ani já, ani moji kolegové, kteří dělali na určitém dodatku ke konvergenčnímu programu, s nikým žádný rozhovor nevedli, takže Jiří Paroubek si tyto věci musel sám vymyslet.

Olga MÁLKOVÁ, redaktorka
Veronika KUBÍČKOVÁ, redaktorka
redaktorka

Další možný vítěz květnových voleb - ODS - s Janotou ve většině bodů souhlasí a vítá vládní snahu snížit schodek až na hranici nutnou pro přijetí eura.

Martin KOCOUREK, ekonomický expert strany

Jediné, o čem bychom polemizovali, je, zda se má zavádět další sazba daně z příjmů fyzických osob.

Olga MÁLKOVÁ, redaktorka
Veronika KUBÍČKOVÁ, redaktorka
redaktorka

Příští týden materiál projedná rada ekonomických ministrů a celý kabinet se k němu vrátí za 14 dní. Do Bruselu pak zamíří nejpozději 15. února. Olga Málková a Veronika Kubíčková, Česká televize.

Martin VESELOVSKÝ, moderátor

Rektor Vysoké školy ekonomické v Praze Richard Hindls a proti němu ředitel Institutu ekonomických studií, fakulty sociálních věd Michal Mejstřík. Dobrý večer, pánové.

Richard HINDLS, rektor, Vysoká škola ekonomická v Praze

Dobrý večer.

Michal MEJSTŘÍK, ředitel, Institut ekonomických studií, [FSV UK](#)

Dobrý večer.

Martin VESELOVSKÝ, moderátor

Pro potřeby následující debaty, která původně měla být politická, jaksi ve veřejném prostoru, je dobré poznamenat, že vy, pane rektore, máte blíže k sociální demokracii, a vy, pane řediteli, spíše, řekněme, k pravé straně české politiky, abych to opsal. Pokusme se teď podívat s chladnou hlavou a s nějakými argumenty na to, co se dnes dělo, na tu výměnu názorů mezi politiky a vládními úředníky a zkusme z toho vyextrahovat nějaký základ. Ministr financí chce šetřit například na výdajích ministerstev, tedy na provozu. Dá se z toho opravdu ušetřit něco, co by nás v rámci rozpočtu české, státního rozpočtu České republiky zajímalo, pane rektore?

Richard HINDLS, rektor, Vysoká škola ekonomická v Praze

Tak je to určitý úsek z mandatorních výdajů a to úsek poměrně podstatný. Výdaje vládních institucí nepochybně prostě nás něco stojí a zřejmě ještě i u těch dalších položkách na té výdajové stránce, jako jsou sociální dávky, jako jsou pojištění ...

Martin VESELOVSKÝ, moderátor

O sociálních dávkách, obecně o sociální oblasti, o tom se nebavme. Teď mi jde jenom čistě o provoz ministerstev, tak jak to bylo ohlášeno. To jsou přece řády stovek milionů korun a vedle toho tady máme řád desítek miliard korun coby deficit státního rozpočtu. Tak proto se na to ptám, jestli to vůbec je významné.

Richard HINDLS, rektor, Vysoká škola ekonomická v Praze

Víte, já si myslím, že ten rozpočet je velmi plastická věc a že se opravdu musí jít i po menších rybách. A představa, že by se našla jedna dvě položky, která by každá z nich přinesla třeba 30 miliard, je téměř absurdní. Takže myslím si, že je to nějaký komplex opatření, který Eduard Janota dneska položil na stůl a takhle je to potřeba brát. A ta část, na kterou se ptáte, je jedna z nich a ne zase tak úplně nepodstatná.

Martin VESELOVSKÝ, moderátor

No, další z těch ...

Michal MEJSTŘÍK, ředitel, Institut ekonomických studií, [FSV UK](#)

Já jenom ještě bych k tomu dodal, že pokud je mi známo, tak ta ochota pracovat na štíhlejším státu, na efektivnějším státu, tady je poměrně už dlouhou dobu z obou stran. Já jenom připomínám, že v roce asi 2004 už začaly probíhat kdysi audity na jednotlivých ministerstvech, které ...

Martin VESELOVSKÝ, moderátor

To si možná, pane řediteli, naši diváci pamatují, na druhou stranu ta ochota tady je, ale skutek utek.

Michal MEJSTŘÍK, ředitel, Institut ekonomických studií, [FSV UK](#)

Ale zatím ... Tak, přesně tak, přesně tak. Takže ...

Martin VESELOVSKÝ, moderátor

Tak pojďme postoupit, prosím ještě, k dalšímu, řekněme, střípku, který se dá oprášit z toho, z té změti dnešní, jak moc zvýší příjmy státní pokladny podle vašeho názoru zdanění výdělníka nad 1,7 milionu korun ročně?

Michal MEJSTŘÍK, ředitel, Institut ekonomických studií, [FSV UK](#)

Tak já si myslím, že to je typické takové to opatření, které má jakoby zachovat určitý sociální smír v okamžiku, kdy se budou zvyšovat daně, ano. To je takový pokus nikoli vygenerovat fundamentální příjmy, ale napravit určitou situaci, která souvisí s tím, že někdy je výhodnější u takzvané degresivní sazby za určitou hranici vlastně si vyplatit mzdu než například dividendu. To je ...

Martin VESELOVSKÝ, moderátor

A to je, jestli tomu úplně správně rozumím, je to trochu populistický krok.

Michal MEJSTŘÍK, ředitel, Institut ekonomických studií, [FSV UK](#)

Tak je to nepochybně krok, který má právě jaksí propojit, řekněme, tu pravou a levou část spektra s tím, že pravá část se s tím smíří možná a levou to potěší, ale nicméně co je na té věci podstatné, je, že máte úplnou pravdu, že ty desítky miliard tam nenajdeme, ani kdybychom hledali jako hodně, hodně pečlivě.

Martin VESELOVSKÝ, moderátor

Jiří Paroubek dnes v jedné ze svých reakcí na, řekněme, to, co se dělo možná v hlavě ministra financí Eduarda Janoty, říkal, že je nedostatečná daňová progresse, jinými slovy, že by chtěl více danit bohaté lidi a méně danit chudé lidi. Bude to teď v době a v roce, kdy možná už končí ekonomická krize, bude to fungovat? Přinese to něco českým veřejným financím?

Richard HINDLS, rektor, Vysoká škola ekonomická v Praze

Tak zase myslím, že není potřeba z toho dělat tak velkou věc. Vždyť daňová progresse tady za těch uplynulých, řekněme, 17 let stále byla a všechny daňová přiznání, která jsme vyplňovali od roku 93, byla s daňovou progresí. Teď máme dva tři roky s jakousi jinou koncepcí. Já si myslím, že Michal Mejstřík to říká docela dobře, je to jakýsi kompromis, jakási podaná ruka mezi levou a pravou stranou a já myslím, že to je tak úplně v pořádku. Nakolik to skutečně pohne tím deficitem, to je věc samozřejmě druhá, protože teď se můžeme chvíli bavit o tom, jaký bude poměr nepřímých a přímých daní. Řekněme to takto. A samozřejmě my dobře víme, že pokud ta ekonomika ten výkon nemá, ona ho v letošním roce ještě asi mít nebude a v loňském roce ho rozhodně tedy neměla, to se teď můžeme dohadovat, jestli to budou 4, 5% poklesu, tak samozřejmě na těch přímých daních toho příliš nevyberete. Takže ona je otázka, jestli potom tím přechodem k přímým daním vlastně nejste příliš vázán taky na celkový výkon ekonomiky. Bude-li takový výkon ...

Martin VESELOVSKÝ, moderátor

Tak, pánové ...

Michal MEJSTŘÍK, ředitel, Institut ekonomických studií, [FSV UK](#)

A navíc já jenom připomínám, že víte, všechny firmy, které fungují v tom evropském prostoru, tak jsou neuvěřitelně mobilní. A taktéž jsou mobilní jejich špičkoví pracovníci. Tak tam se musí dát opravdu velký pozor na to ...

Martin VESELOVSKÝ, moderátor

Rozumím tomu dobře, že kdyby se náhodou zdanili moc ti bohatí lidé, to znamená vedoucí manažeři, že by mohli utýct jinam?

Michal MEJSTŘÍK, ředitel, Institut ekonomických studií, [FSV UK](#)

Oni neutečou, oni například budou z části působit u nás, ale je technická záležitost přeregistrovat firmu v případě zdanění, vyššího zdanění právnických osob do některé ze sousedních zemí, například Slovenska.

Martin VESELOVSKÝ, moderátor

Pánové, mezi ministrem financí Eduardem Janotou a šéfem ČSSD Jiřím Paroubkem se dnes odehrála nepříliš běžná přestřelka. Jiří Paroubek dnes mimo jiné řekl toto:

Jiří PAROUBEK, předseda strany /ČSSD/

Ekonomická krize nesmí sloužit jako záminka ke zničení sociálního státu, aspoň z toho ..., aspoň těch institucí sociálního státu, které máme, ke snížení životní úrovně seniorů, mladých rodin s dětmi a zaměstnanců. Plány, které představil ministr Janota, poškozují lidi, a sociální demokracie nepřipustí jejich zavedení do praxe. Je zřejmé, že pan ministr Janota se plně ztotožňuje s programem TOP 09 a ODS.

Martin VESELOVSKÝ, moderátor

Pánové, slova o tom, že plány ministra Janoty poškozují lidi, jsou poměrně silná na probíhající předvolební kampaň. Jak vy plány ministra financí hodnotíte, pane řediteli Mejstříku? Aspoň ty, které jsme měli možnost slyšet.

Michal MEJSTŘÍK, ředitel, Institut ekonomických studií, [FSV UK](#)

Tak já se přiznám, že v tuto chvíli, jak dobře víme, ten konvergenční program byl posunut například, takže jeho projednání zatím bylo posunuto na další zasedání kabinetu zhruba za dva týdny. Ale já se domnívám, že zaprvé ty plány zůstávají plány, pokud je nepřijme některá z politických reprezentací, které obhájí své ideje ve volbách. Takže pokud dojde i k případnému patu, tak bude muset dojít také k nějaké dohodě. Ale to všechno, co máme na stole, je takový, řekněme, takové meníčko, a z toho menu, které vlastně postupně po různých krocích se snaží vlastně vybírat z těch různých typů krmě, tak je potom na těch politicích, co se jim jeví jako stravitelné a co se jim jako stravitelné nejeví. To znamená, v tuto chvíli nic z toho, co je na stole, není realitou. Musím říci, že já naopak oceňuju to, že ministerstvo financí /nesrozumitelné/ miře pracuje na tom, aby skutečně propočítalo nejrozumnější varianty těchto plánů.

Martin VESELOVSKÝ, moderátor

Tak podle názoru Michala Mejstříka je ministerstvo financí nebo Eduard Janota, abychom udrželi tu gurmánskou mluvu, dobrým kuchařem. To menu vytváří dobře. Je to tak, pane rektore?

Richard HINDLS, rektor, Vysoká škola ekonomická v Praze

Podívejte, já jsem seděl tam, co teďko sedí Michal, asi před dvěma třemi měsíci, když jsme se bavili o tom, jestli to saldo bude 230 miliard, 200 miliard, 160, 162 miliard. A tenkrát jsem říkal, že prostě ministerstvo s nějakým konceptem přijít musí. Jakkoli ta vláda má omezený mandát, jakkoli je apolitická, tak ona s nějakým konceptem přijít musí. Nemůžete řídit tu společnost, která je vyspělá. Nebavme se o tom, že jsme nějaký stát, kterému hrozí nějaký bankrot. Také ta situace není. Čili jakkoli ta společnost je vyspělá, musí mít vládu, která byť má přechodný mandát, ji nějakým způsobem vede. A Eduard Janota nedělá nic jiného, než v zásadě pokračuje v tom, co vyhlásil někdy v tom, řekněme, listopadu nebo v říjnu ...

Martin VESELOVSKÝ, moderátor

Já vám do toho jenom skočím, pane rektore. Z jakého důvodu si myslíte tedy, že Jiří Paroubek řekl tato silná slova, kterými v podstatě alespoň to minimum, co dnes od Eduarda Janoty bylo slyšet, asi negoval?

Richard HINDLS, rektor, Vysoká škola ekonomická v Praze

Tak my jsme někde v situaci, kdy se obě strany nebo všechny strany, které, myslím, mají nějakou politickou váhu, připravují na volby, tohle to já všechno beru jako součást našeho běžného života. My se také často přeme i v odborných debatách na různé témata, můžeme se jich vzájemně, nikoli osobně, ale vzájemně přít o nějaký výpočet, o nějaké spor. Je to ...

Martin VESELOVSKÝ, moderátor

Takže to je prostě politické hašteření.

Richard HINDLS, rektor, Vysoká škola ekonomická v Praze

Já to nevidím to jako ...

Martin VESELOVSKÝ, moderátor

Dobře. Tak, občanští demokraté byli až na výjimku, a to jsme slyšeli v reportáži, s Janotovým plánem docela spokojeni. Mirek Topolánek si ovšem neodpustil rýpnutí do sociálnědemokratických nominantů.

Mirek TOPOLÁNEK, předseda strany /ODS/

To, že tento konvergenční balíček, tento, tato konvergenční zpráva České republiky nebyla na vládě schválena, má pouze dva možné důvody. Tím prvním důvodem je naprosto jednoznačné odmítnutí ze strany té Pecinovy skupiny ve vládě. Já jsem to nazval dokonce guerillou, to znamená neodpovědnou částí vlády. Ta druhá možnost je, že je pravdou to, co řekl premiér Fischer, že chtějí zapracovat do konvergenčního balíčku exit strategii vlády neboli vlastně strategii vlády, která by vedla k oživení ekonomiky a souvisela s východiský z krize a s oživením.

Martin VESELOVSKÝ, moderátor

Pane řediteli Mejstříku, působí to na vás opravdu tak, že vláda, co se ekonomických opatření alespoň týče, nějakým způsobem rozpolcena podle toho, kdo nominoval jakého člena a je tedy neschopna téměř činnosti v této oblasti?

Michal MEJSTŘÍK, ředitel, Institut ekonomických studií, [FSV UK](#)

Tak já bych neřekl. Ona skutečně ..., její manévrovací prostor bohužel když si představíme, že jsme v měsíci únoru de facto a jsme těsně před volbami, tak je zúžen na minimum. To znamená, ona opravdu může přicházet s kvazi expertními návrhy a je potom věcí politického souboje těch příslušných stran, která z toho menička, jak jsme o tom hovořili, něco využiju. Opravdu ten manévrovací prostor v tuto chvíli bohužel pro vládu se stále více a více zužuje, protože většina ...

Martin VESELOVSKÝ, moderátor

A není to v tom případě tedy čistě zbytečná záležitost, vidět tady ministra financí Janotu, jak si stojí ve Strakově akademii a mluví o svých nových plánech, mluví o tom, že se bude přepracovávat konvergenční balíček, když politici to potom nechtějí přijmout?

Michal MEJSTŘÍK, ředitel, Institut ekonomických studií, [FSV UK](#)

Ne, já vám řeknu, to je velká práce. Jaksi ...

Martin VESELOVSKÝ, moderátor

Já o tom nepochybuji vůbec.

Michal MEJSTŘÍK, ředitel, Institut ekonomických studií, [FSV UK](#)

... jako vybrat z toho množství těch potenciálních námětů některé a dopracovat je do podoby, která je rozumná a stravitelná. Koneckonců dneska jsme tady slyšeli misi Mezinárodního měnového fondu. Já jsem minulý týden mluvil nebo v předchozích týdnech i s různými zástupci ratingových agentur a ti právě vítají, že jsou na stole smysluplné návrhy, že až přijde ta nová politická reprezentace, tak se neocitne jako u snědeného stolu, že by nebylo nic přepracováno.

Richard HINDLS, rektor, Vysoká škola ekonomická v Praze

Víte, možná ještě jednu poznámku. /nesrozumitelné klepe Brusel. Oni vlastně od nás takovouhle zprávu trochu chtějí, protože se ... všeobecně Evropa se teď pere ...

Martin VESELOVSKÝ, moderátor

Tedy ten konvergenční plán přiblížení se ke kritériím Evropské unie.

Richard HINDLS, rektor, Vysoká škola ekonomická v Praze

Samozřejmě, protože Evropa má problém. Já když si odpustím Řecko, kde už je to nějaký úplně extrémní záležitost, tak ty ostatní země prostě musí položit něco na stůl, musí s něčím do Bruselu jít. Pojede tam i naše vláda. Teď nevím, jestli Eduard Janota nebo Jan Fischer, ale někdo z nás tam nebo někdo z těchto lidí tam s tím programem pojede. A proto také možná ten odsun na osmý únor, proto také možná to jednání po patnáctém únoru. Takže já si nemyslím, že by to byla ze strany vlády nějaká snaha. Je to prostě součást přirozeného evropského prostoru. Ten není jenom naše záležitost.

Martin VESELOVSKÝ, moderátor

Pane rektore, pane řediteli, omlouvám se, čas už definitivně vypršel. Díky za vaše komentáře, přeji hezký večer. Na shledanou.

Richard HINDLS, rektor, Vysoká škola ekonomická v Praze

Hezký večer, dobrou noc.

Pět klíčových dovedností pro správu sociálních médií

25.1.2010 itbiz.cz str. 00

Sociální média jsou mantrou posledních měsíců, pro letošní rok budou v oblasti marketingu znamenat asi to samé, co blogy pro rok 2008. Jejich zásah i společenský dopad je však daleko zásadnější. A to i přes obtížnou měřitelnost a bez ohledu na to, jaký máte na jejich smysluplné využití názor.

Autor je client service director agentury PR POINT. Vedl úspěšné kampaně v oblasti digitálního PR mj. pro Škodu Auto, Pivovary Staropramen či Electronic Arts. O digitálním PR píše blog a přednáší mj. na Akademii PR. Vystudoval sociologii na **FSV UK**.

Budete se mnou asi souhlasit, že pomalu každá strategie dnes „musí nějak ty sociální média řešit“. Řeší je píaristé, řeší je marketéři, řeší je reklamky, ... každý jinak a s akcentem na „to svoje“.
Dovednost první - strategický přístup

První je nepochybně strategický přístup. Zní to banálně a možná si teď říkáte: „Vždyť to je přeci samozřejmé, to všichni vědí. Nikdo nám zatím ale nedal konkrétní návod na to, jak to dělat.“ Pokusím se to napravit, ale nejprve s prostě zkuste smířit, že takhle to prostě je, a vy s tím jednoduše neuděláte vůbec nic.

Pokud už jste se smířili s tím, že bez strategického přístupu to prostě nefunguje, můžeme se směle pustit dál. Prvním krokem k úspěchu musí být vize, jasný cíl a rámec komunikace. Strategický nadhled předpokládá schopnost vnímat sociální média v kontextu.

Kampaně izolované pouze na sociální média nemají mnohdy žádoucí dopad a nikdy nevyčerpají potenciál hlavní myšlenky. Úspěch přináší schopnost propojit online a offline svět a zkombinovat sociální a tradiční média. Úspěšné kampaně v sociálních médiích mají vždy svůj odraz v médiích tradičních. Říká se tomu virální šíření, ale zapomeňte teď na chvíli na okoukané a prvoplánové kampaně typu Coca Cola a Mentos, Bobika, nebo Čtvrtníčka se sobíma rohama. Tady jde o subtilnější, nebo řekněme méně násilnou komunikaci – přeci jenom si zahráváte s důvěrou lidí více napřímo.

Dovednost druhá - koordinace

Druhou takovou dovedností je koordinace. Kampaně v sociálních médiích často kombinují disciplíny, je třeba připravit videa, podcasty nebo obrázky, jindy něco naprogramovat (vzpomeňme například na úspěch kampaně s facebookovskou aplikací had pro značku 3bit, za níž stojí agentura Ogilvy Interactive), pro úspěch kampaně může mít zásadní přínos tradiční mediální partner (například ITBiz.cz – pozn. redakce).

Takže druhým předpokladem úspěchu je schopnost managovat odborníky z více oborů. Souvisí to i s rostoucím zájmem o multimediální sdělení – uživatelé spíše než text ocení videa, obrázky, prezentace. Takže YouTube, SlideShare a další servery mohou vaši kampaň významně obohatit.

Dovednost třetí - komunikace na míru

Třetím předpokladem je schopnost komunikovat s různými cílovými skupinami „jejich jazykem“, umět vybrat právě pro ně atraktivní téma a najít optimální komunikační kanál i čas. Kampaň na Staropramen musí pracovat s jiným jazykem, než komunikace s fanoušky Penny. Různé cílové skupiny potřebují i různé komunikační kanály – ne vždy to bude Facebook, na teenagery může perfektně fungovat i české Líbímseti, pro IT klienta bude mnohdy zajímavější Twitter.

Dovednost čtvrtá - umění naslouchat

Čtvrtým předpokladem je umění naslouchat co se v médiích (sociálních, ale i tradičních!) děje, schopnost monitorovat zásadní zdroje a uživatele, a schopnost tuto komunikaci analyzovat a reflektovat. Schopnost

naslouchat je samozřejmě zásadní pro úspěch v případné krizové komunikaci. Kvalitní monitoring včetně prostředí sociálních médií (se kterým významně pomůže třeba Google Alert) je nezbytný.
Dovednost pátá - kreativita

Pátou dovedností je kreativita. Umění připravit atraktivní obsah, protože obsah je klíčovým zaklínadlem sociálních médií. Tím druhým je obsah a třetí je znovu obsah. Schopnost balancovat mezi tím co chceme říct a tím, co chtějí uživatelé slyšet. Jedním ze základních kamenů jakékoli kampaně v sociálních médiích musí být chytlavost – má naše kampaň potenciál pro virální šíření? Podporujeme uživatele, aby sami něco vytvořili a dál to sdíleli s ostatními?

Každý marketingový obor musí se sociálními médii počítat. Kdo je ale tím povoláním, kdo by měl prostor sociálních médií dlouhodobě a systematicky spravovat? Nejsem nezaujatý. Ale jsem přesvědčen o tom, že první na řadě by měli být odborníci z PR. Jsou zvyklí koordinovat zástupce vícero disciplín. Umí přizpůsobit slovník i téma cílovým skupinám. A měli by zvládnout propojit komunikaci v sociálních i tradičních médiích. Protože za pár let už nebudou „tradiční“ a „sociální“ média. Budou prostě jen „média“.

..

URL| <http://www.itbiz.cz/pet-klicovych-dovednosti-pro-spravu-socialnich-medii>

Jak jsme se vyrovnali s minulostí

23.1.2010 ct24.cz str. 00 Historie.cs (eu)
ČT24

Dojde-li ve společnosti k nějakému radikálnímu zlomu, historické změně, revoluci, automaticky vyvstává problém, jak se postavit k době "předtím". Vzhledem k tomu, že v moderních dějinách nejsou většinou násilná a radikální řešení použitelná, musí společnost projít složitou právní, morální a rovněž personální očistou. Úspěšnost takového vyrovnání se s minulostí je pak přímo úměrná ochotě nastupujících generací odhalovat temné stránky minulosti, ale i odpouštět a snažit se pochopit mnohdy stěžejí pochopitelné motivy nejruznějšího lidského konání a selhávání. Do pozice společnosti, která se musí vyrovnat se svou nepřilíš zdárnou minulostí, se přitom dostala bohužel i ta naše.

O tom, jak se jí to podařilo, hovořili v Historii.cs ze 7. ledna sociolog Libor Prudký (LP) z Centra pro sociální a ekonomické strategie [FSV UK](#), historik Petr Blažek (PB) z Ústavu pro soudobé dějiny Akademie věd ČR a filozof Daniel Kroupa (DK) z Univerzity J. E. Purkyně. Moderoval publicista Vladimír Kučera.

Na vyrovnávání se s minulostí si stěžuje už český klasik Jaroslav Hašek ve Švejkovi, kdy píše o tom, co v první republice dělají bývalí dozorcí z garnizóny. Ovšem je trochu nespravedlivé srovnávat Rakousko-Uhersko s totalitními režimy, nacismem a komunismem. Nicméně stížnosti na to, že jsme se nevyrovnali se svou minulostí, jsou u nás velmi časté a historicky nějak podmíněné? LP: Když jsem se pokoušel najít v sociologické literatuře pokusy o charakteristiku sociální změny, vždy se mluví o nezbytnosti vyrovnání se s minulostí. Zvláště tehdy, když má mít současnost kvalitativně odlišné parametry než minulost. Je to proto, že jinak minulost překryje současnost, spolkně ji. Vyrovnání s minulostí musí tedy nastat, když dojde k nějaké velké společenské změně. A musí nastat i z hlediska sociální rovnováhy ve společnosti, od jednotlivce až po makrostruktury. Problém je v tom, že jsme dokonce fyziologicky vybaveni k tomu, že zapomínáme na to špatné a vybavujeme si spíš to dobré. Máme tendenci minulost vykládat pěkněji. A tady je první problém, co to ta minulost byla – co to v sobě mělo za obsahy, s nimiž se máme vyrovnat. Druhý problém je, co to je současnost a budoucnost – k čemu se máme vyrovnávat. A třetí problém je, co má být cílem toho vyrovnání.

PB: Pod termínem "vyrovnávání se s minulostí" můžeme vnímat vztahy, postoje ve společnosti, postoje jednotlivců i jednotlivých společenských skupin k minulosti. Tyto vztahy a postoje pak mohou mít různé roviny. Je to právní rovina, která se týká třetí entity, státu, který má na základě ústavy povinnost zaručit nějaké vztahy mezi jednotlivými občany. Mohou to být právní vztahy, které se týkají spravedlnosti, ať už je to otázka majetku, rušení nespravedlivých soudních rozsudků nebo bránění státu před "infiltrací" starých struktur, to je otázka lustrací. Ve všech případech jde ovšem o zmírnění, nikdy není možné hovořit o nápravě. A můžeme mluvit o

dalších rovinách třeba i v souvislosti s Karlem Jaspersem a jeho proslulou knihou Otázka viny z roku 1946. Jaspers rozlišuje několik rovin, třeba metafyzickou. Mluví i o kriminální vině, která by měla být potrestána. Takže do vyrovnávání se s minulostí patří samozřejmě i snaha odsoudit viníky zločinů, které se tady odehrály. Můžeme tam řadit také rovinu symbolickou. To může být prvoplánová symbolická rovina, jako jsou změny názvů ulic, stavění nových pomníků, tedy vytváření veřejného prostoru, do kterého se snažíme zasadit historickou tradici a vztah k historické tradici. A můžeme rovněž vidět rovinu symbolickou dlouhodobou, která už souvisí s hodnotovými postoji jednotlivců i společnosti jako celku. Vyrovnávání se s minulostí potom vzhledem k mé profesi souvisí také s tím, jakým způsobem je minulost popisována. A to je samozřejmě velký okruh otázek od popularizace dějin až po klasické vědecké práce. Jde také o témata, která jsou vybírána. Do toho vstupuje velice silně stát, který témata vybírá prostřednictvím grantových agentur a podobně. Všechny postoje, roviny, problémy, které tady nastaly, můžeme najít v okolních státech bývalého sovětského bloku, ale můžeme je najít i ve Španělsku, kde byly také autoritativní režimy.

Jenomže třeba srovnávat nás a Německo s tím, že Němci se až teprve někdy v 60. letech začali ptát svých otců a dědů, co jste to vlastně provedli, myslím, že nejde. Vždyť na mladé Němce, kteří začali vyjíždět do zahraničí, se všude dívali skrz prsty. Tak se na Čechy nikdy nedívalo, takže mladý člověk si řekne, proč bych se ptal tatínka, co prováděl v 50. letech, když na něj není tenhle tlak. PB: V každé zemi je to jinak. Souvisí to s tím, že pád nacistického režimu byl úplně jiný než pád komunismu. Tam byla doslova totální vojenská porážka, Německo bylo naprosto v troskách. Na druhou stranu ten režim trval poměrně krátce. Takže když to srovnáme s těmi víc jak čtyřiceti lety, tak tam utváření hodnotových vzorců trvalo daleko déle a to také potom nese delší dobu ovoce.

LP: Ralf Dahrendorf mluví o anomii (o ztrátě zakořeněnosti a bezdomoví). Anomický člověk se nejdřív zbavuje svobody a pak se zbavuje života. Uvádí příklad právě konce války. Takže to souvisí i s tím, že tady pocit anomie nebyl tak velký. A tím pádem ani sebereflexe nebyla tak nezbytná.

DK: Jestliže nějaký politický národ chce hrát historickou roli, a to Češi vždycky chtěli, musí mít jakýsi stupeň vnitřní soudržnosti. Totalitní režimy přitom takový národ vnitřně rozvrátí, takže se vnitřní vztahy rozpadnou. Lidé pak místo toho, aby cítili jakousi sounáležitost, cítí spíše vzájemné nenávisti, křivdy, viny. Překonat tento komplex znamená vyrovnat se s minulostí. A pokud náš národ chce hrát v budoucnu ještě nějakou roli, musí projít jakýmsi procesem, kterým to překoná. Poznávání minulosti tedy neděláme proto, abychom si dávali do archivu nějaké svazky, na kterých si budou historici dělat své doktoráty nebo docentury. Má to zcela praktický důsledek pro život společnosti. Uvedu příklad: Na vesnici byl jeden úspěšný sedlák a jeden neúspěšný sedlák. Ten neúspěšný sedlák využil politické změny (ať už to byl nástup nacismu nebo nástup komunismu), aby se zmocnil majetku toho druhého. Využil k tomu různé politické výhody, souseda udal, a když byl zavřený, tak část majetku mu odňal. Potom se režim zhroutil, ale ti lidé tam žijí spolu a musí najít nějaký způsob, jak spolu vyjít. Možná že ten pronásledovaný sedlák ani netuší, že ho udal vlastní souseď. Otevření archivů to může pomoci objasnit. Cíli vyrovnání se s minulostí znamená především pokusit se alespoň v určité míře zmírnit křivdy, které se staly. Nikdy nelze napravit je úplně. Když se začíná s vyrovnáním se s minulostí, musíme jít krok za krokem. Prvním krokem byla soudní rehabilitace lidí, kteří byli nespravedlivě pronásledováni. Absurdita těchto rehabilitací byla díky kontinuitě práva v tom, že ti lidé byli odsuzováni znovu k jakýmsi zbytkovým trestům, protože stát neuměl provést rehabilitaci úplně. Pak přišly mimosoudní rehabilitace a další kroky. Ovšem ta základní rovina je pomoci lidem, aby se jim dostalo jakési satisfakce. Těm, kteří nejvíc trpěli.

PB: To souviselo s tím, že soudní rehabilitace byly provedeny plošně. Bylo zrušeno asi 260.000 rozsudků. Plošné zrušení spočívalo v tom, že byly vybrány příslušné paragrafy, a kdo byl podle nich odsouzen, byl soudně rehabilitován. Pokud byl odsouzen za jiný paragraf, vedlo to ke zbytkovým trestům, se kterými pak byly velké problémy. Ti lidé se třeba vůbec nedožili toho konce a vlastně ani nebyl nikdo, kdo by jejich věc zvedl a u soudů se domáhal nějaké nápravy. Už z čísla 260.000 je vidět, jak to byl velký počet lidí. Pravda je, že část z toho byli lidé, kteří odešli za hranice a byli odsouzeni za emigraci, aniž by proti režimu cokoli podnikli. Ovšem jinak byla plošná rehabilitace velice ošidná, protože de facto zase dávala lidem do jednoho pytle podle toho, jak určil komunistický režim. Zmíněná kontinuita práva se velice silně projevila. V té souvislosti není od věci zmínit třeba kauzu bratří Mašínů, kteří byli jako jediní, kteří se podíleli na ozbrojeném odboji z 50. let, v 90. letech trestně stíháni. Trestní stíhání bylo zrušeno teprve v roce 1998, přestože v té době už existoval zákon z roku 1993 o protiprávnosti komunistického režimu, který jasně deklaroval, že každý odpor proti režimu je spravedlivý atd. A další věc je vědomí lidí, což je úplně něco jiného. Jinak v jednorázových aktech byla česká politika velice úspěšná. Pokud srovnáme situaci s Polskem, Maďarskem, uvidíme, že ta triáda zákonů – restituce, rehabilitace, lustrace – se podařila jen díky tomu, že Občanské fórum zvítězilo v roce 1990 tak drtivě a že se tam dostala

celá řada lidí z regionů, kteří byli ochotni podpořit tyto návrhy. To už by přitom třeba v roce 1992 možná úplně nešlo.

LP: Vyrovnání v rovině právní má rozměr návratu a nápravy chyb, ale také rozměr odsouzení těch, kteří ty chyby způsobili. To se tady moc nepovedlo. Lidí, kteří byli souzeni za naprosto prokázané protizákonné postupy ze své funkce, bylo strašně málo a jejich tresty byly vázány často na situaci, která odpovídala dnešní situaci, nikoli té době. Víím ovšem, že nelze uplatnit retroaktivitu práva.

DK: Je to otázka personální. Naše soudnictví téměř neprošlo obměnou, kromě nepatrných špiček. (Na rozdíl od bývalého východního Německa, kde soudce z komunistické éry vyměnili plošně. Oni to ale mohli doplnit starými soudci z bývalého západního Německa, které doplnili mladými lidmi, a tím došlo opravdu k reformě soudnictví.) Takže nezřídka měli nápravy konat lidé, kteří měli sami máslo na hlavě buď přímo v daném případě nebo v podobných případech. Čili tohle je záležitost, kde jsme opravdu byli neúspěšní, a část společnosti to pociťovala jako velkou křivdu. Ale společnost to pociťovala i v rovině sociální. Vždyť bývalí estébáci, kteří se podíleli na represích velmi aktivním způsobem, měli v novém režimu vyšší důchody než lidé, kteří byli represí postihováni.

Přepis reportáže z pořadu Události z 3. října 2008: V české justici stále slouží soudci s komunistickou minulostí. Zpráva senátora Martina Mejstříka uvádí, že s bývalým režimem si zadal nejméně každý šestý z nich. Je to podle něj i důvod špatně fungujícího soudnictví. Ministerstvo spravedlnosti podobné argumenty odmítá. Podle ministra Jiřího Pospíšila spravedlnosti neublíží, že taláry oblékají soudci s komunistickou minulostí. 19 let po převratu tak podle údajů soudů rozhoduje asi 16 % soudců, kteří dřív vlastnili komunistickou legitimaci. Číslo ale může být ještě větší. Mnohé soudy totiž odmítly odpovědět na minulost svých zaměstnanců. Obecně je situace daleko horší na soudech vyššího stupně. Špatnou vizitku má třeba Vrchní soud v Praze. Informace se podařilo zjistit o 49 soudcích, víc než 60 % z nich bylo členy komunistické strany. Jedenáct pracovalo na vojenském soudu nebo prokuratuře. Ve zprávě se objevuje i jméno předsedy Vrchního soudu Vladimíra Stiboříka. Ten byl členem trestního senátu, který v roce 1987 poslal na víc než dva roky za mříže dva lidi z vedení Jazzové sekce (sdružení, které vydávalo zakázanou literaturu a hudbu). Zpráva o temné minulosti některých soudců není prvním dokumentem tohoto typu. Už v roce 1992 Výbor na obranu nespravedlivě stíhaných vypracoval seznam lidí, kteří by měli justici opustit. K podobným černým listinám se všichni ministři spravedlnosti stavěli velmi zdrženlivě. Přirozenou očistu prý přinese až generační výměna soudců.

LP: Po revoluci mi ředitel podniku, kde jsem pracoval, říkal: "Přece nás musíte vyhodit. Přece nás musíte zbavit funkce. To by jinak nešlo, my jsme přece spojeni." Sám složil legitimaci hned třetí den. Ale ať je to jakkoli, chci říct, že sám pociťoval, že byl spoluúčastníkem minulého režimu a že je nezbytné něco s ním udělat. A to nebyl tak řídký jev. Právo je špičkou ledovce platných norem a hodnot ve společnosti. Jestliže není shoda mezi tím, co právo traktuje a co dělá, a společnost to přijímá za normální, je pak právo v situaci, kdy se odděluje od společnosti. Společnost pak nereaguje na právo pozitivně, ale negativně – snahou ho obejít. V tomto směru nezazněly zcela jasné signály o tom, že je potřeba se vyrovnat s minulostí z míst utváření vzorů a politické elity.

DK: Václav Havel hovořil v létě 1990 o tom, že temné síly a nomenklaturní struktury ohrožují hospodářství. Měl jakési informace. Ve společnosti vypukl strach, že tito lidé se znovu nějakým způsobem pokoušejí chopit moci. Na to reagovalo v srpnu 1990 předsednictvo Federálního shromáždění.

LP: A na to Občanské fórum dalo dohromady pokus podívat se na vrcholné pracovníky ve firmách. Shodou okolností jsem to měl na starosti. První spolupráce tehdy byla s ministerstvem průmyslu Janem Vrbou, který pověřil šéfa personální sekce, abychom spolupracovali. První věta, kterou mi ten člověk, který nikdy nebyl v žádné straně, říkal byla "Jestli chcete, abychom chodili a dělali kádrování, okamžitě odstupuji z funkce." Kádrovat skutečně nebylo možné, ale domluvili jsme se s nějakými dalšími lidmi a dva tři týdny dávali dohromady kritéria, která je rozumné použít v debatě se šéfy těch podniků. Nakonec z toho vzešla tři kritéria. První, zda ten šéf má nebo nemá projekt rozvoje firmy. Tedy jestli má představu o tom, jaké jsou ve vznikajícím tržním prostředí možnosti pro rozvoj. Druhá věc byla, zda o tom vědí jeho lidé. To znamená, do jaké míry počítá s tím, že s nimi spolupracuje. A teprve třetí kritérium bylo, jestli byl v milicích, a protože v nomenklatuře byli všichni, tak v jaké nomenklatuře byl, zda sám byl členem předsednictva krajského výboru nebo něčeho takového. Byla to navzájem navazující kritéria. Začali jsme a projeli asi 120 podniků. V té době se Václav Klaus stal předsedou Občanského fóra. Na prvním sezení rady to zastavil a prohlásil, že to neviditelná ruka trhu vyřeší. Žádný trh přitom tehdy neexistoval.

DK: Občanské fórum, které změny v těch počátcích prosazovalo, byl konglomerát lidí, kteří se vesměs navzájem neznali. Byli to lidé částečně z disentu, částečně ze šedé zóny, prostě nahodilá sbírka lidí. A tihle lidé

neměli žádné poznání toho, jak režim funguje. Proto byla řada kroků chaotická a někteří lidé ve špičce měli obavu, aby se celý vývoj nezvrhl v nějakou divokou pomstu (soukromě se domnívám, že to příliš nehrozilo) a snažili se Občanské fórum zmrazit hesly "nejsme jako oni", "slyším trávu růst" a podobně. Ne zcela pochopili to, co se ve společnosti reálně dělo.

PB: Ten projev Václava Havla z léta 1990 byl odezvou na to, co začalo někdy v lednu nebo únoru 1990. Vždyť na Staroměstském náměstí demonstrovalo asi 10.000 lidí za zákaz komunistické strany. Není proto pravda, že by takové hlasy tady vůbec nebyly. Objevily se až později, protože v listopadu ta otázka takto skutečně nestála. Šlo se po vedoucí úloze strany a teprve později se začalo debatovat o tom, jestli by neměla být zakázána a že část kádrové nomenklatury se dostává nejen do hospodářství, ale i do politických stran. Tehdy to byly různé zvěsti regionů o tom, jak se ta radikalita zejména v Občanském fóru tlačila zespodu, z okresů. Nakonec se to ukázalo při rozpadu Občanského fóra, kdy většina skončila v Občanské demokratické straně, nikoli v Občanském hnutí, jehož koncept neuspěl. Myslím tím postoj Občanského hnutí k minulému režimu, k tomu, jakým způsobem by se mělo přistupovat k restitucím. A částečně se to projevilo i při diskusích o lustracích.

DK: Ještě se vrátím k lidem z regionu. Oni se jen zdáli být radikální, ve skutečnosti příliš radikální nebyli. Oni byli v reálném ohrožení starými strukturami. Z pražského pohledu to vypadalo jinak, ale když jste vyjeli na venkov, byla to čistá sebeobrana lidí, kteří byli reálně ohroženi. A dnes po těch letech musíme říct, že mnozí na to tragicky doplatili.

Tady zaznělo, že se vyndávají svazky ze skříní a historici si na tom dělají své docentury. Není to míněno ve zlém, je to pochopitelné. Nicméně není jedna větev toho vyrovnávání s minulostí právě tímhle rozmělněna? Velký podíl na tom máme samozřejmě my, mediální pracovníci, média, která si hledají senzace, nezařazují je do souvislostí, neznají dokonce ani názvosloví, používají silná slova jako hrdina, zrádce, zbabělec. PB: Média z podstaty věci vycházejí úplně z něčeho jiného než klasický historik. Média žijí okamžikem, ve kterém zpráva zazní. Problém ovšem je, že historiografie nepodává úplně nejlepší výkony. A také je to otázka toho, do jaké míry historiografie svými výsledky společnost oslovuje.

DK: Proces vyrovnávání s minulostí, není proces, který lze někdy ukončit, a proces, s kterým můžeme být někdy spokojeni. Nesmíme ale zapomenout na jeho smysl, což je vytvořit v národě vztahy, kdy se lidé budou moci jeden druhému podívat do očí.

LP: Do sociologie a jiných věd se promítají kritéria, která jsou především ekonomická, a ne obsahová a už vůbec neberou v úvahu nějakou hodnotovou strukturu. Je to důsledek toho, že ekonomizace a ekonomické vidění světa převážilo natolik, že se to považuje za samozřejmé. A to se týká také médií. Kolega Jan Jiráček dělal výzkum mezi svými absolventy, vůči čemu a vůči komu se cítí odpovědní. Odpověď byla: vůči šéfredaktorům a vůči vlastníkově. Nikoho nenapadlo, že má odpovědnost vůči čtenářům a vůči tomu, jaké poselství do společnosti posílá. Je to jen jeden z mnoha příkladů současné situace, která má své kořeny v tom velmi rychlém vyrovnávání se s minulostí. Ty odpustky byly hrozně rychlé a jednoznačné a skutečně se předpokládalo, že to neviditelná ruka trhu vyřídí a hotovo. Ale na to musí být ten neanomický člověk, člověk někde zařazený, zakotvený. Nemůže být ve vzduchoprázdnu, protože když se mu pak nabídne řešení, neví si s tím rady, hned po něm skočí. Tím postupně došlo k tomu, že vyhrála ideologizace existence. A to je věc, která se týká médií, vědecké práce, ale především politiků, protože nikoho vlastně nezajímají věcné informace. Nikoho nezajímá, co společnost byla v pravém slova smyslu. Máme jisté představy, ale ta vnitřní diferenciací – Kdo byl ten hrdina? Kdo byl věřící komunist? Vždyť komunistická strana měla v Československu milion 740 tisíc. Když k tomu uvedete rodinné příslušníky, co s tím? Proti tomu bylo 500 tisíc lidí vyhozených z komunistické strany v 60. letech. Tam se ale zase nerozlišuje, jestli byli vyhozeni nebo odešli – v obou případech to je úplně jiné vidění společnosti i jiný zážitek minulosti. A pak je tam vrstva těch, kteří byli vrcholně konformní – věděli to, pomrkávali na sebe, že to celé existování bylo "jako". A co s tím? Jak se s tím tyto lidé mají vyrovnat? Problém toho vyrovnávání nebyl v této struktuře nastolen. Byl nastolen zčásti ve špičce, pokud jde o zákonné věci. Opravdu podstatné ovšem je, že vědomí společnosti a zákonná rovina se nesešly. A nesešly se proto, že tomu mainstreamu společnosti byl dán odpustek vlastně hrozně rychle.

Ještě takovou drobnost k médiím. Nandali jste nám to správně, ovšem musím říct, že problém je, že historici neradi komunikují. Nemůžu si za náš pořad stěžovat, nicméně i náš pořad má s nimi problémy v tom, že musíme do jisté zpovrchnovat. Média jsou k tomu určena, nedá se nic dělat, nemůžeme jít do takové hloubky, máme na to svůj čas. Neměli by historici přemýšlet o tom, že se také musí i vyjadřovat, jestliže chtějí prosadit historiografii a vyrovnávání s minulostí, aby to bylo lidem srozumitelné, aby to mělo nějakou cenu a aby to nebylo o tom, že ten donášel na tamtoho? Neměli by se naučit jednat s občanem? PB: Je to hlavně dlouhodobá

práce jako každá jiná. Pokud někdo chce, aby byla kvalitní, tak to trvá řadu let. Představa, že přijdu do archivu, vytáhnu jeden spis, z toho udělám článek, strčím to novináři, ten to napíše, a potom se několik měsíců diskutuje o tom, jestli ten člověk něco dělal nebo nedělal, to je tady od 90. let jeden z hlavních projevů. A řekl bych, že je to možná i jeden z důvodů, proč k tomu mají skepsi historici z akademických prostředí.

DK: Když se měla společnost reformovat, musela okamžitě jednat. Představte si, že se rozběhne proces privatizace, a na klíčovou osobu, která ten proces řídí, najednou praskne, že byla agentem Státní bezpečnosti. Vždyť jenom tento fakt mohl znevěhodnit celý ten proces. A bohužel se to také stalo. V ten okamžik to poznání bylo ad hoc z několika svazků a záleželo na konkrétních politicích, jak reagovali, jestli toho člověka dali pryč nebo jestli ho tam udrželi.

PB: Co ten pan Tříška jako agent StB dělal? Máme 20 let po té události, a když se vás zeptám, jste schopný říct, že spolupracoval, tečka. A to už je označení. Netvrdím, že ten člověk měl dělat privatizaci. Jen říkám, že 20 let po té události to zůstává jen v rovině nálepkování.

DK: To je otázka, zda má zůstat zachován lustrační zákon nebo jeho prvky v zákonu o sociálních službách.

PB: To je politická otázka. Lustrační zákon byl přece schválen na 5 let a byl neustále prodlužován. Lustračnímu zákonu trochu vytýkám to, že nebere v úvahu existenci Národního bezpečnostního úřadu, který vydává prověrky pro státní úřady. A pokud by NBÚ fungoval správně, jak má, lustrace dnes už nejsou potřebné. Spíš je to problém toho, jak nastavit prověřování pro tu státní službu jako v každé jiné demokratické zemi.

LP: Nevím, jestli tomu vyrovnání s minulostí víc neuškodilo to, že tehdejší místopředseda vlády zprivatizoval velkou instituci a do čtvrt roku za dvojnásobek ceny, za co to koupil, prodal jen jednu třetinu té instituce. Po této věci se přitom zavřela hladina. Jestliže toto může udělat místopředseda federální vlády, tak to přece může udělat každý. To je to rozhršení, kterým se postupovalo. A to jsou věci, na které se doslova a do písmene prostě nesmí zapomenout. Nadto tady je to naprosto prokazatelné. U archivů StB je problém, do jaké míry to vlastně bylo nebo nebylo v pořádku, protože StB je nedůvěryhodná instituce.

DK: Problému lustrací jsem se ve Federálním shromáždění účastnil od samého počátku. Byla to reakce na zjištění, že klíčové orgány jsou obsazeny těmito lidmi, přestože v Občanském fóru každý podepisoval čestné prohlášení, že nespolečoval. A byla to také reakce na to, že se svazky vyťahovaly libovolně na kdekoho. Tedy byla to snaha dát té věci určitá pravidla. Tím, kdo hlasoval pro ten zákon, byl například předseda federální vlády Marián Čalfa. A ti, kteří nehlasovali, byli mnozí protagonisté Občanského fóra.

PB: Je to přesně tak. Lustrační zákon potom prošel přece zkouškou Ústavního soudu, který sice některé kategorie zrušil nebo vynechal. Ale to zásadní, co tam zaznělo je, jde o ochranu státu, nikoliv o mstu. I když msta je samozřejmě také nabíledni – když někoho nepustíte do státní správy, je to určitý trest. Zásadní je ovšem ochrana, která se týká pouze státní správy. Netýká se soukromého podnikání, netýká se médií, netýká se ani politického života. Přece předsedou KSČM je Vojtěch Filip, a co dělal v 80. letech, už je známé.

DK: V tomto ohledu je třeba říci, že Němci, kteří bývají kladeni jako vzor právního státu, měli lustrace širší, než byl náš lustrační zákon. Takže ani z tohoto hlediska tomu nelze přímo vytýkat nějakou nedostatečnost, i když to má samozřejmě problematické rysy.

Společnost se bezesporu změnila. To, že řada lidí říká, že je hůř, že se nic nezměnilo, není pravda. Společnost se prostě změnila, po mém soudu k lepšímu, po soudu někoho jiného možná k horšímu, to je každého věc. Nicméně změnila se její hodnotové struktury? To znamená, vzali jsme si něco z toho, že máme svobodu, demokracii, že máme lidská práva? Dělal jste na to velkou práci. LP: Snad do 10. ledna slibují v Akademii, že to vyjde. Jmenuje se to Inventura hodnot. Je to 12 let práce, kdy jsme pokusili dát dohromady všechny reprezentativní šetření, která se tím v této zemi zabývala od 70. let. Vyplývá z toho, že v zásadě v osmi základních proudech hodnotových orientací se v této společnosti mnoho nezměnilo. Nejvíc vzrostl podíl hédonistů, kdy jsme z 60 % na začátku 90. let dnes na 90 %. U hédonistů je indikátor: v životě si musíme užít, co se dá, carpe diem, po nás potopa. To je nejsilnější orientace. Další jsou individualistické orientace, které se kupodivu také moc nezměnily, jen dostaly jiné obsahy. Na začátku 90. let se spojily individualistické orientace s xenofobními. Vznikla jakási zvláštní podoba pojetí svobody v české společnosti, která si spojila to moje "já jsem za to odpovědný", "já za to mohu", s tím, "ať mi do toho nikdo jiný nemluví". Z toho se dá usuzovat na mnoho věcí. A to je po celou dobu skutečně 60 až 65 %. Půl na půl jsou xenofobní orientace proti otevřenosti a půl na půl jsou etatistické orientace proti odpovědnosti sebe sama, s tím se nestalo nic. Nivelizující, nediferencující,

rovnostářské tendence mírně rostou. A nejenže ty orientace zůstávají podobné, ale oni zůstávají podobní i jejich nositelé. Neplatí představa o tom, že nová generace, která už to nezažila, bude jiná. Ona to sice nezažila, ale v dosavadním socializačním procesu (během působení v rodině, ve škole) do sebe nasála hodnoty, které jsou ve společnosti zachovány. Takže opravdu nedochází k tomu, že by ti mladší trvale nastartovali blíž k otevřenosti společnosti. Oni jsou pro, když jsou mladí, ale když zestárnou, tak se trochu vracejí.

Mně se zdá, to je jen praktická zkušenost, že mladí na rozdíl od nás starších, kteří máme většinou máslo na hlavě, máslo na hlavě nemají, ale jsou tak praktičtí, že by se za to máslo na hlavě ani nestyděli. LP: Základem této mladší generace je odkládání rozhodnutí a opatrná pohoda. Kdyby pohoda stála moc energie, tak to taky ne. Ale to jsou eufemistická vyjádření. V každém případě je to ve společnosti mnohem diferencovanější. Ten velký výzkum zachycuje mainstream, tam se toho mnoho nezměnilo, ale jinak je ta vnitřní struktura velmi bohatá a má v sobě mnoho nadějí. Například roste aktivita, ale vůbec neroste participace na veřejném životě. To oddělení sebe od veřejného se stále zachovává, protože se to asi nevyplácí, nebo nevím, jak to vysvětlit. Ale já nevysvětluji, jenom popisuji stav.

DK: Ukazuje se, že hodnoty mají ve společnosti velkou stabilitu a setrvačnost. Ale přece jen došlo k obrovské změně, co se týče vzdělanosti. Vždyť si uvědomte, že bylo několik málo procent lidí, kteří mohli studovat na vysokých školách. Dnes je ta šíře nesmírně veliká, až musím říct, že na vysokých školách narážíme na problém, že mnoho uchazečů na vysokoškolské vzdělání nemá. Tento obrovský nárůst v České republice dohání to, co se odehrálo v rozvinutých demokraciích během čtyřiceti padesáti let. A také přibývá mezi vysokoškoláky lidí, kteří vyjedou do zahraničí, mají možnost porovnávat a mají i určitý stupeň samostatnosti. Spousta studentů se sama živí.

(redakčně kráceno)

URL| <http://www.ct24.cz/textove-prepisy/historie-cs-eu/78818-jak-jsme-se-vyrovnali-s-minulosti/>

Hlavní vlna akvizic je před námi

22.1.2010 Bankovníctví str. 10 Fokus - vítězové a poražení finanční krize
(HA)

S Pavlem Mertlíkem, hlavním ekonomem Raiffeisenbank, jsme hovořili o rizicích a šancích – a také vítězích a poražených současného cyklického vývoje. Řeč byla také o tom, jak hluboko zasáhla finanční krize a následná recese české bankovníctví a jaká je prognóza dalšího vývoje.

* Jak velké je podle vás riziko, že současná recese, která nyní vykazuje známky odeznívání, nabere druhý dech a sklouzne do recese s dvojitým dnem?

Náš subjektivní odhad je 25 %. V základním scénáři ale počítáme s velmi pomalým růstem, pro rok 2010 v eurozóně 1,4 %, v roce 2011 jen 1,5 %. V České republice bude růst rychlejší, ale odstartuje později. Letos počítáme s 1% tempem, v roce 2011 pak s 2,5%.

* Která odvětví či obory v České republice jsou nejvíce zasažena finanční krizí a následnou recesí?

V roce 2009 utrpěly zejména exportně orientované průmyslové obory. Ve druhé polovině roku se krize stále více přenášela do oborů závislých na domácí spotřebitelské poptávce a nejinak tomu bude letos, kdy bude vrcholit nezaměstnanost. Takže letos bude mít největší problémy maloobchod, služby pro obyvatelstvo; z hlediska velikosti budou pod tlakem zejména drobní podnikatelé.

* Dá se již dnes nějak odhadnout, jak se vliv recese odráží v kvalitě portfolií bank? Jak jsme na tom v porovnání s okolními zeměmi či s ostatními zeměmi Evropské unie?

Z hlediska mezinárodního srovnání je na tom české bankovníctví obecně velmi dobře. Výsledkem toho je, že ziskovost bankovníctví klesla podle dosud známých údajů jen málo. Nárůst takzvaných špatných úvěrů

(NPL) k hranici 5 % (podle statistiky vykazované Českou národní bankou) je dobrý výsledek a svědčí o vysoké kvalitě řízení rizik v českých bankách a o konzervativnosti jejich obchodních modelů.

* Každý cyklický výkyv směrem dolů má kromě svých poražených také své vítěze. Kdo patří podle vašeho názoru k vítězům v České republice? Jaký typ bank byl finanční krizí a recesí ovlivněn nejméně negativně či případně dokonce pozitivně?

Vítěz se pozná podle toho, že mu v krizi roste tržní podíl a dříve nebo později i zisk. Údaje o českých bankách a jejich výsledcích v posledních dvou letech jsou, myslím, z tohoto pohledu docela výmluvné.

* Nathan Rothschild kdysi řekl slavný výrok: „Nakupujte, když na ulici teče krev.“ Zatím vždy po těžkých časech přišly lepší a ceny začaly růst... Kdo v České republice patřil mezi subjekty nakupující aktiva v době, kdy byla cenově nejnižší?

Jak známo, v českém bankovníctví k významným vlastnickým pohybům v důsledku krize nedošlo, zahraniční matky si svých vysoce ziskových českých dcer zpravidla váží a drží se jich. Co se týká jiných sektorů ekonomiky, velké prodeje a nákupy aktiv jsou zatím spíše výjimkou. Jednak české firmy obecně zatím obstály v krizi docela dobře a vlna bankrotů nebyla tak velká, jak jsme ještě před několika měsíci očekávali, jednak je zřejmé, že hlavní vlna akvizic – zejména v oblasti nemovitostí – je teprve před námi.

* Některé recese ovlivňují ceny nemovitostí krátkodobě, takže po odeznění recese začnou ceny opět růst. Jiné – jako třeba v Japonsku od 90. let 20. století – zažívají dlouhodobý pokles cen nemovitostí i po ukončení recese. Důležitým faktorem jistě bude též dostupnost úvěrů na nemovitosti. Budou banky opatrnější při poskytování úvěrů více let i po skončení recese? A bude to mít podle vašeho názoru podstatný vliv na ceny nemovitostí?

Banky byly v České republice i v průběhu předchozích let rychlého ekonomického růstu v nemovitostním financování poměrně obezřetné. Zřejmě je to ve srovnání se zahraničím – a to nemusíme chodit ani do Spojených států. Nevznikla zde proto nemovitostní bublina těch rozměrů, jako třeba ve Španělsku či Irsku. Tudíž neočekávám ani korekci cen velkého rozsahu. Po odeznění recese půjdou ceny nemovitostí nahoru, ale jen zvolna. Úvěry budou ve srovnání s minulostí dražší a také část nenasyčené poptávky z prvních let dekády byla mezitím saturována.

* Finanční krizi a recesi doprovázely následně masivní státní výdaje v USA i v Evropě. Již tak vysoké zadlužení mnoha zemí dále stoupá. Rozpočtový deficit dosahuje rekordních částek i v ČR. Mnozí analytici varují před nástupem vyšší inflace v USA, ale i jinde. Je podle vás velká pravděpodobnost následného cenového vzednutí, anebo se nakonec podaří růst státních výdajů, dluhů a peněžní zásoby opět utlumit?

Scénář globální vysoké (zřejmě dvouciferné) inflace je určitě možný, záleží na úspěšnosti „exit strategie“. Osobně si ale myslím, že k němu nedojde. Zato dojde k obecnému a významnému růstu úrokových sazeb, což povede k pomalému růstu světové ekonomiky, zejména vyspělých zemí. Peněžní zásoba ostatně přes všechny nestandardní měnové politiky nerostla v posledním roce vůbec nebo jen málo; co rostlo, jsou rezervy bank v centrálních bankách. Jejich přeměna na úvěry v budoucnosti představuje inflační riziko, jehož si ale centrální banky jsou dobře vědomy.

* Mezi vítěze současného cyklického výkyvu se počítaly mimo jiné bohaté země Blízkého východu, které mají kromě ropných zásob „nastřádáno“ a mohly tak využít poklesu cen aktiv k výhodným investicím. Potom se však jedna z takových zemí zase ocitla na seznamu center možných dalších zdrojů potíží – mám na mysli Spojené arabské emiráty a konkrétně Dubaj. Nakolik může dubajský problém přeskočit do jiných částí světa a proč by vlastně země bohatá na ropu měla být potenciálním zdrojem globálních turbulencí, jak se někde spekovalo?

Dubaj již bohatá na ropu není, byla to ropná země v minulosti. Její zásoby ropy jsou ale vytěžené a Dubaj hledá nové místo v mezinárodní dělbě práce. To je jedna z příčin investování do nových projektů, z nichž některé se ukázaly nedávno předimenzované. Riziko náklady v dnešním globalizovaném světě je významné a je proti němu jediná obrana – střídavá a důvěryhodná hospodářská politika bez excesů, jejímž výsledkem je příznivý vývoj platební bilance a devizových rezerv na straně jedné a na druhé straně střednědobě udržitelné veřejné finance. Tím prvním se Česká republika může chlubit (ve středoevropském kontextu jde o značně výjimečnou hodnotu), veřejné finance však budou potřebovat kredibilní program střednědobé stabilizace. Jeho dodání bude klíčovým úkolem příští vlády. *

Foto popis| Doc. Ing. Pavel Mertlík, CSc., je hlavním ekonomem Raiffeisenbank. Přednáší na Institutu ekonomických studií Fakulty sociálních věd Karlovy univerzity. Studium na VŠE ukončil v roce 1983, poté zde do roku 1988 působil jako odborný asistent. V letech 1989–1991 pracoval v Ústavu prognózování ČR, od roku 1991 do roku 1995 přednášel na Institutu ekonomických studií **FSV UK** a v letech 1995–1998 pracoval v Institutu ekonomie České národní banky. V letech 1998–2001 byl místopředsdou české vlády pro hospodářskou politiku a ministrem financí (1999–2001). V letech 2004–2006 byl prezidentem České společnosti ekonomické.

Obamův nesplněný slib: Guantánamo

22.1.2010 ČT 1 str. 15 12:00 Polední události

Jitka SLUKOVÁ, moderátorka

Právě dnes měla být podle prohlášení amerického prezidenta uzavřena věznice na Guantánamu. Barack Obama to slíbil několik dnů po nástupu do funkce. Je jasné, že jeho plán nevyšel. Spojené státy sice ve čtvrtek večer propustily z této věznice na Kubě dva Alžířany, ale bezmála 200 lidí podezřelých z terorismu tam ještě pořád je.

redaktor

Kam s nimi? Tak by se dal jednoduše shrnout hlavní problém Obamovy administrativy s uzavíráním věznice na Guantánamu. Přes 30 států už přijalo více než 550 propuštěných, zbývající vězně ale bude Amerika umisťovat těžko. Jednou z posledních zemí, které Obamovi vyšla vstříc, bylo Slovensko. V úterý oznámilo, že přijme z Guantánama tři vězně, které si samo vybralo.

Olga BAKOVÁ, zpravodajka ČT

Ministerstvo zahraničních věcí odmítá říci i to, odkud vězni pocházejí, nebo za jakých okolností byli zatčeni a vězněni, případně kdy by mohli na Slovensko dorazit.

redaktor

Barack Obama ale zavření Guantánama těžko obhájí i ve vlastní zemi. Čelí tvrdé kritice opozice, která varuje před rizikem znovuzapojení propuštěných do teroristických akcí. Podle posledních údajů se tak stal u 74 z 530 vězňů. Obama ale na uzavření stále trvá.

Barack OBAMA, americký poradce /6. 1. 2010/

Zavřeme věznici v Guantánamu, která poškodila naši národní bezpečnostní zájmy a stala se úžasným verbovacím nástrojem Al-Kajdy.

Jiřina NEUMANNOVÁ, Institut mezinárodních studií **FSV UK**

Vytvoření určitého právního institutu pro tu skupinu globálně operujících teroristů je nevyhnutelné proto, aby nějaký takový koncept byl vytvořený, nicméně je nutné získat nějakou širší podporu v Kongresu. Ta se zatím Obamovi nedaří získat a proto provádí pouze drobné korekce toho stávajícího Buschova systému.

redaktor

Skoro polovina podezřelých stále zavřených na Guantánamu je původem z Jemenu. Tam ale Amerika vydávání vězňů zastavila poté, co vyšlo najevo, že v této zemi se vycvičil atentátník, který se pokusil o Vánocích vyhodit do povětří letadlo na cestě z Amsterdamu do Detroitu.

Kdy se uzavře Guantánamo?

22.1.2010 ČT 24 str. 06 05:59 Studio 6

Přesně dnes uplyne termín, do kterého americký prezident Barack Obama slíbil uzavřít věznici na Guantánamu na Kubě. Šlo o jeden z jeho hlavních předvolebních slibů. Po roce se ale zdá, že uzavření věznice je v nedohlednu.

Vystupující

- Jiří VÁCLAVEK, moderátor
- Jolka KRÁSNÁ, moderátorka
- Jiřina NEUMANNOVÁ, Institut mezinárodních studií, **FSV UK**

(pouze anotováno)

Klaus a Kaczyński nejsou dvojčata

22.1.2010 Mladá fronta DNES str. 12 Názory

Michal Kubát

Názorové souznění Lecha Kaczyńskiego a Václava Klause, potvrzené včera příjezdem polského prezidenta do Prahy, kde převzal nejvyšší české státní vyznamenání Řád bílého lva, bychom neměli přeceňovat.

Lze zjednodušeně říci, že se týká jen relativně úzkého, byť samozřejmě významného fenoménu evropské integrace. Avšak v mnoha dalších aspektech politického smýšlení a směřování se oba muži liší.

Jistě, setkání je symbolickým vyvrcholením výjimečných vztahů obou politiků, kteří deklarují blízké politické přátelství a názorovou spřízněnost. Za veřejně představovanou symbolikou se však skrývá řada otázek a nejasností: jak jejich politickou podobnost chápat, proč existuje, kde se vzala a co přináší?

Lech Kaczyński je produktem zcela odlišné politické tradice, jeho konzervativismus je s Klausovým konzervativismem nesrovnatelný. Pokud by oba působili v politice jedné země, pravděpodobně by stáli na odlišných stranách pomyslné barikády. Zejména by se neshodli v socioekonomických otázkách a v zahraniční politice vyjma EU (hlavně ve vztahu k Rusku).

Kaczyńskiego konzervativismus je mnohem tradičnější a vyplývá ze specifík polské politiky určené především komplikovanou historií Polska. Nezanedbatelný vliv na něj má rovněž jeho osobní historie a historie jeho rodiny úzce spjatá s bojem nejprve proti nacismu a posléze proti komunismu. V každém případě je jeho konzervativismus přirozený a velmi zásadový. Naopak konzervativismus Václava Klause je, zdá se, spíše naučený, vyčtený z knih, je „flexibilnější“ a také mnohem „liberálnější“. Evropská integrace je ale pro ně natolik silným tématem, že dokáže zastínit ostatní otázky. Ostatně, je přirozené, že prezidentů dvou států, navíc spřátelených, tedy nikoliv přímí aktéři domácího politického boje, nebudou ve vzájemných kontaktech vytahovat neshody, ale naopak zdůrazní to, co je spojuje. A téma evropské integrace takovým tématem nepochybně je.

Zformovala se tak známá „protievropská“ spojenecká dvojice. Je to dvojice aktivní, viditelná a pevná. Ale postoj obou politiků k evropské integraci, který má navenek mnoho společných rysů, ve skutečnosti není stejný.

Kaczyńskiego nechuť k Evropské unii je důsledkem jeho přirozeného a polsky specifického konzervativního světového názoru. Je to představitel velkého evropského národa majícího historicky komplikované vztahy s jinými velkými evropskými národy, který má navíc v pojetí polských konzervativců až misionářské ambice. Evropská unie je podle nich málo tradičně konzervativní, křesťanská, příliš podléhá dekadentním libertariánským trendům a dominuje v ní Německo. Naproti tomu pro Václava Klause je EU byrokratická struktura nerespektující liberální pojetí ekonomických vztahů.

Rozdíl mezi oběma politiky tedy spočívá už v optice nazírání na Unii. Lech Kaczyński ji posuzuje hlavně hodnotově, Václav Klaus spíše ekonomicky.

A to je také do jisté míry příznačný rozdíl dobře odrážející odlišnost obou zemí. Václav Klaus a Lech Kaczyński se vlastně tolik nevymykají převládající mentalitě svých společností. V tomto smyslu jsou oba prezidentů přirozenými reprezentanty svých národů. Snad s jedinou výjimkou.

Tentokrát se představitel odbojného národa navzdory historickým tradicím dostal do stínu představitel národa neodbojného. Václav Klaus Lecha Kaczyńskiego v boji proti prohlubování evropské integrace zastihuje a oprávněně si přisvojil pomyslný titul prvního zlého muže Evropské unie.

Jejich souznění se týká jen úzké oblasti evropské integrace. Ovšem v mnoha dalších aspektech politického smýšlení se oba muži liší. Kdyby působili v jedné zemi, pravděpodobně by stáli proti sobě.

Foto popis|

O autorovi| Michal Kubát, odborník na východní Evropu, působí na [FSV UK](#)

Rozhodne rok 2010 o budoucím prezidentovi?

21.1.2010 Parlamentní listy str. 21 Komentář

Petr Just

Letošní volby do dolní i horní komory parlamentu budou zajímavé i proto, že hlasy těchto zákonodárců rozhodnou na začátku roku 2013 o novém prezidentovi. Tedy za předpokladu, že sněmovna vydrží celé funkční období a že se zachová existující způsob volby prezidenta.

Bude vládu sestavovat vítěz?

Z hlediska přímého dopadu budou klíčovými volbami ty sněmovní. Poté, kdy jejich předčasné vyvolání naplánované na podzim loňského roku zrušil Ústavní soud, se uskuteční v řádném termínu, tedy letos v květnu. Tyto volby rozhodnou nejen o obsazení 200 sněmovních křesel, ale i o budoucí vládě. A také o osudu lídrů největších stran: buďto stanou v čele vlády, nebo lze předpokládat jejich dobrovolný či vynucený odchod z čela strany. Jak Mirek Topolánek, tak Jiří Paroubek hrají v podstatě vabank. A zdaleka nejde jen o to vyhrát, ale i zúročit pozici vítězná strany a vstoupit do vlády. To už ale zdaleka neovlivní jen tyto dvě strany a jejich volební výsledek. To, kdo skutečně bude sestavovat vládu, bude závislé i na ziscích ostatních stran a jejich povolebních koaličních strategiích.

Revoluci v českém stranickém systému by mohl způsobit například případný výrazný úspěch TOP09. Řada průzkumů naznačuje, že by tento nový subjekt mohl předběhnout i KSČM, která si doposud dlouhodobě udržovala svoji stabilní třetí pozici. Pokud by ČSSD vyhrála, ale souhrnný zisk ODS, TOP09 a KDU - ČSL by zaručoval vytvoření většinové vlády, lze si velmi reálně představit vyšachování ČSSD a sestavení středopravicové vlády. Ostatně pro příklad situace, kdy je vítězná strana vyšachována z vládnutí, nemusíme chodit příliš daleko. Na Slovensku nastala tato situace po volbách v letech 1998 a 2002, kdy vládu sestavovala druhá strana v pořadí (SDK, resp. SDKÚ), jelikož vítěz disponoval nižším koaličním potenciálem (HZDS).

Vznik TOP09 způsobil - alespoň podle preferencí - jistý pokles u lidovců. Jejich preference se dostaly velmi blízko kritické hranice 5 %. Lidovci ale mají výhodu v relativně disciplinované voličské základně. Jejich setrvání v parlamentu je tak spíše pravděpodobné, byť síla zastoupení se může radikálně změnit. Na „své jisté“ mohou spoléhat komunisté. Jejich zisk však bude záležet na volební účasti. Případná vyšší volební účast může jejich zisk relativně oslabit, naopak nižší volební účast jim může zajistit relativní posílení. Ohroženým druhem ze nynějších parlamentních stran jsou však zelení. Po raketovém vzestupu v roce 2006 zažili poměrně bouřlivý vnitřní vývoj, který byl ve znamení sporů jednotlivých stranických křídel jak v otázkách programových, tak organizačních. Tyto spory však byly většinou řešeny na veřejnosti, což obraz strany v očích voličů značně degradovalo. Preference se příliš nezvedly ani po nástupu nového předsedy Ondřeje Lišky.

Otázkou zůstává, jak do hry o sněmovní křesla zasáhnou mimoparlamentní strany včetně stran nových. V této souvislosti jsou nejčastěji zmiňovány Věci veřejné (kandidující společně s SNK - ED) a nová Strana práv občanů, zformovaná v okolí bývalého předsedy ČSSD a expremiéra Miloše Zemana. Jejich preference jsou pod hranicí 5 %, byť ne nějak hluboko. Nicméně ze zkušeností z minulých let je u volebních výsledků malých stran nutno počítat spíše s menším ziskem, než jaký predikují průzkumy veřejného mínění. V českém stranickém systému naopak vidíme v posledních letech koncentrování většiny hlasů u dvou hlavních politických stran.

Je senátní pozice ODS ohrožena?

Neméně zajímavé budou i podzimní senátní volby. V letošním roce končí mandát 27 senátorům zvoleným v roce 2004. V té době vyhrávala ODS vše, co jen vyhrát šlo, a to se projevilo i na výsledcích senátních voleb. Naopak ČSSD byla tehdy na dně a všechny volby prohrávala na plné čáře. To se projevilo i na výsledku voleb do třetiny Senátu v roce 2004, když ODS získala 18 z 27 mandátů, o něž se soutěžilo, zatímco ČSSD ani jeden! Z toho ale vyplývá, že sociální demokraté v letošních senátních volbách neriskují vůbec nic. Naopak ODS má ve

hře více než polovinu svých senátorů. Ze senátorů ODS bude mandát obhajovat například předseda Senátu Přemysl Sobotka, o němž se mluví jako o možném kandidátovi na prezidenta v roce 2013. Sobotka je jedním z mála senátorů zasedajících v horní komoře nepřetržitě od jejího ustavení v roce 1996.

Soudě podle výsledku voleb do třetiny Senátu v roce 2008 je namísto otázka, zda se ODS podaří udržet pozici nejsilnějšího klubu v horní komoře parlamentu. Z 54 senátorů, kteří své mandáty v roce 2010 neobhajují, jich má ODS jen 17, zatímco ČSSD 29. Pokud by výsledek senátních voleb kopíroval rok 2008 nebo se mu blížil, může ODS ztratit svoji 14 let trvající dominanci v Senátu. Navíc 27 senátorů, kteří budou letos zvoleni, zasáhne spolu s těmi, kteří byli zvoleni v roce 2008 a již budou zvoleni v roce 2012, do prezidentské volby. I v těchto volbách se očekává, že se stanou soubojem dvou hlavních politických stran současné stranické scény. A obě strany si jistě uvědomují, že prezidentská volba není tak daleko, jak by se na první pohled mohlo zdát. Už letošní rok napoví, zda bude mít blíže k Hradu nakročeno kandidát ODS nebo kandidát ČSSD.

PhDr. PETR JUST, Ph. D. *12. 7. 1978 vystudoval politologii na Fakultě sociálních věd Univerzity Karlovy, kde od roku 2005 rovněž přednáší. V roce 2006 nastoupil na Metropolitní univerzitu Praha, kde působí od roku 2007 i jako prorektor. Zaměřuje se zejména na českou, slovenskou, československou a středoevropskou politiku. V minulosti pracoval v Centru pro sociální a ekonomické strategie **FSV UK**, se kterým doposud externě spolupracuje, dále v Informačním centru o NATO v Praze či v České informační agentuře.

Foto autor| foto: archiv autora

O autorovi| text: Petr Just

Důchodová reforma

20.1.2010 ČT 24 str. 01 05:59 Studio 6

David BOREK, moderátor

Bezděkova komise se vrací. Klíčové slovo tak okolo roku 2005, to byl tým, který připravoval pro politiky scénáře důchodové reformy. A teď se má znovu sejít.

Daniela PÍSAŘOVICOVÁ, moderátorka

V kolika letech se bude odcházet do důchodu a z čeho se budou lidem vyplácet vůbec jejich penze? To jsou klíčové otázky, které nás zajímají a které komise má pomoci řešit. Konečné rozhodnutí ale bude samozřejmě na politicích. My toto téma rozebereme. Nejprve s Michalem Mejstříkem, ředitelem Institutu ekonomických studií Fakulty sociálních věd Univerzity Karlovy. Dobré ráno.

Michal MEJSTŘÍK, ředitel IES **FSV UK**

Také dobré ráno.

David BOREK, moderátor

Pane Mejstříku, potřebujeme vůbec novou komisi? Já měl pocit, že Bezděkova komise číslo 1 už všechno sesumírovala, udělala scénář 1, 2, 3 a teď už není nic jiného než si vybrat z těch scénářů.

Michal MEJSTŘÍK, ředitel IES **FSV UK**

Upřímně řečeno, v té době jsem si myslel něco podobného, co teď potvrzujete i vy. Dokonce ono to nebylo jenom s tou komisí. Významný krok byl, že vlastně všechny politické strany se do toho procesu zapojily tvorbou svých variant, které vlastně Bezděkova komise propočítávala. Nicméně se ukázalo, že nedošlo k politické shodě, a ten problém, který vlastně si před sebou valíme, tak už to není ta cyklická problematika, o které jsme

tady tak často hovořili, ale v tuto chvíli je to ta problematika dlouhodobá, na kterou my jsme třeba i v té analýze NERVu, když jsme se rozžehnali s tou naší zase komisí, upozornili, že ta nás doběhne, jo, poněvadž jenom připomenu takový to graf, jestli to je možné přiblížit.

Daniela PÍSAŘOVICOVÁ, moderátorka

Já si to vezmu.

Michal MEJSTŘÍK, ředitel IES **FSV UK**

Tak ten spodní graf ukazuje, že pokud se nepodaří zabrzdit některé trendy, které například souvisí, že podíl populace starší 65 let v roce 2060 dosáhne 33 procent, tak to je věc, která by koneckonců vedla k tomu, že důchody by mimořádně klesaly.

David BOREK, moderátor

To jsou ony červené sloupečky, které se propadají čím dál tím níže. To je saldo důchodového účtu.

Michal MEJSTŘÍK, ředitel IES **FSV UK**

To je saldo celkového účtu, který je významně ovlivněn. A ten rostoucí, ten modrý, modrý graf ukazuje to celkové zadlužení země, které by bylo výsledkem právě tohoto procesu.

Daniela PÍSAŘOVICOVÁ, moderátorka

Dobře, ale proč by to teď mělo být jinak, proč si myslíte, že teď, nebo ne myslíte, myslíte si vůbec, že by teď mohla být nalezena nějaká shoda na jednom konkrétním návrhu?

Michal MEJSTŘÍK, ředitel IES **FSV UK**

Já se přiznám, že jaksi ta otázka možná zní sugestivně z vaší strany. Ale my tuhle otázku musíme zodpovědět, ano.

David BOREK, moderátor

Zkusme ji zodpovědět teď s našimi hosty. Po telefonu budeme mít několik možností se pobavit s politickými špičkami této země. Jako první by měl být na telefonu místopředseda ČSSD Zdeněk Škromach. Hezký den.

Zdeněk ŠKROMACH, místopředseda strany /ČSSD/, Praha

Dobré ráno.

David BOREK, moderátor

Tak, pan Škromachu, pokud Bezděkova komise č. 2 něco vyprodukuje, jak se na to bude dívat ČSSD? Přijme expertní radu, anebo si bude trvat na svých parametrech bez ohledu na to, co Bezděkova komise č. 2 vymyslí?

Zdeněk ŠKROMACH, místopředseda strany /ČSSD/, Praha

Tak já myslím, že je dobře, že vláda navazuje na dobré zkušenosti vlád sociální demokracie, protože Bezděkova komise byla vlastně realizována za naší vlády. Ale a samozřejmě že tyto odborné přípravy jsou nutné. Nakonec ale bude stejně potřeba politické rozhodnutí. A sociální demokracie vždycky byla, pokud jde o důchodovou reformu, připravena jednat. Je škoda, že v minulém volebním období fakticky se sešla jakási komise někdy na začátku volebního období a od té doby už ne, pak už prostě pokračovala pouze vláda.

David BOREK, moderátor

A jste, jste, pane Škromachu, schopni, jste schopni říci voličům a samozřejmě i teď divákům Studia 6, že tedy asi bude nutné odcházet dále do důchodu a asi bude nutné, aby si lidé trochu připláceli ještě ze svého, anebo toto neznámá pro vás reforma.

Zdeněk ŠKROMACH, místopředseda strany /ČSSD/, Praha

Ale tady přece důchodová reforma probíhá od roku 95, kdy byl schválen nový zákon o důchodovém pojištění. A každá vláda, která od té doby tady byla, něco přinesla. Důchodový věk se prodlužuje, i za naší vlády se zvýšil z 62 na 63, a postupně se zvyšuje za této vlády.

Daniela PÍSAŘOVICOVÁ, moderátorka

Dobře. Pojdme teď k další reakci.

David BOREK, moderátor

To byl Zdeněk Škromach, místopředseda ČSSD.

Daniela PÍSAŘOVICOVÁ, moderátorka

Zeptáme se na názor i místopředsedy ODS Petra Nečase, zda budou ochotni naslouchat expertní komisi, nebo si budou stát za svým tak, jak by důchodovou reformu viděla ODS.

Petr NEČAS, místopředseda strany /ODS/, Rožnov pod Radhoštěm

Hezké ráno.

David BOREK, moderátor

Hezké ráno.

Petr NEČAS, místopředseda strany /ODS/, Rožnov pod Radhoštěm

Určitě my vítáme to, že budou aktualizovány některé propočty. Já bych jenom chtěl připomenout, že záběry, které udělala ta první Bezděková komise ohledně průběžného, státem organizovaného pilíře, byly realizovány. My jsme prosadili první etapu důchodové reformy, která vstoupila v platnost 1. ledna letošního roku, na základě které se bude postupně zvyšovat věk odchodu do důchodu na 65 let, prodlužuje se minimální povinná délka pojištění na 35 let, proběhla zásadní reforma invalidních důchodů, čili ty závěry byly zahrnuty do této první etapy důchodové reformy, myslím závěry Bezděkovy komise. A šli jsme dokonce ještě dál. Například v té reformě invalidních důchodů. My jsme s podobnými expertními týmy počítáme a jsme přesvědčeni, že důchodová reforma musí pokračovat, nesmí se zastavit. Jinak odsuzujeme lidi, kteří jsou generace dnešních čtyřicátníků a mladších, k tomu, že pokud se budou spoléhat pouze na státem organizovaný průběžný systém, tak v době svého důchodu budou odsouzeni k důchodu v chudobě nebo na hranici chudoby.

David BOREK, moderátor

To byl místopředseda ODS Petr Nečas. Děkuje. A na telefonu ho vystřídá další politik, tentokrát poslanec KSČM Pavel Kováčik. I vám přeje hezké ráno.

Pavel KOVÁČIK, poslanec /KSČM/, Praha

Dobré ráno, vám i posluchačům a divákům.

David BOREK, moderátor

Pane Kováčiku, jaký je postoj KSČM k Bezděkovy komisi číslo 2 a vůbec k tomu, co experti vymyslí. Má KSČM respekt vůči jejich případným závěrům?

Pavel KOVÁČIK, poslanec /KSČM/, Praha

KSČM má respekt ke každé odborné práci. Nicméně zde musíme konstatovat, že došlo k oddělení té odborné části od politické části v tom smyslu, že politické strany jaksí nebudou průběžně informovány o tom nebo nebudou přímo u toho, když se bude další fáze důchodové reformy tvořit. A i ten odborný tým se dá sestavit z různých úhlů pohledu a jestliže bude sestaven odborný tým, řekněme, z jedné názorové skupiny, a to z té názorové skupiny, které vidí věci katastroficky a chce věci řešit na úkor lidí, tak potom ten výsledek nemusí být vždycky přijatelný. Ta důchodová reforma je...

David BOREK, moderátor

To byl poslanec KSČM Pavel Kováčik. Pane Kováčiku, děkujeme za váš krátký komentář. Na shledanou. Ve studiu stále ekonom Michal Mejstřík. Pane Mejstříku, je rozhodování o důchodové reformě věc, ve které opravdu existují legitimní politické rozdíly, anebo je to expertní věc, na které se opravdu mohou shodnout experti apoliticky, absolutně, expertně a nestranně.

Michal MEJSTŘÍK, ředitel IES **FSV UK**

Tak samotný fakt, že například upřesňujeme demografické prognózy. V květnu minulého roku statistický úřad uveřejnil nové prognózy do roku 2065, které právě třeba ukazují tu technickou součást celého problému. Například ukazují, že vlastně naději na dožití, když se vlastně někdo vstoupí do života v roce 2018, je, řekněme, 76 let, ale v roce 2053 už je 84 let u mužů, ale u žen, jak všichni víme, je to ještě déle.

David BOREK, moderátor

Dobře, ale vyplývá z toho jasný model budoucí důchodové reformy?

Michal MEJSTŘÍK, ředitel IES **FSV UK**

Ne, ne, ne, a tento fakt, tento fakt je základním stavebním kamenem těch modelů, které ukazují, že čím déle se prodlužuje ta naděje na dožití těch, kteří vlastně s náma v tuto chvíli žijí a kteří se ještě narodí, tak tyto okamžiky musíme promítnout do toho našeho modelu politického. A teď záleží na tom, jestli vůbec vytvoříme druhý fondový pilíř, nebo jestli se spolehne na první fondový pilíř, což si myslí většina expertů, že možné není, ale ten druhý fondový pilíř může být fondový, kapitálový, soukromý, může to být státní jako v Singapuru, to znamená, určité míry volby tady jsou. Na druhé straně ta volba není absolutní, ta je dána těmi tvrdými daty a ty zatím ukazují, že vlastně ten předstih, který máme v tuto chvíli na spoření, nám nestačí začít s tou důchodovou reformou razantně mnoho let dopředu, zatím nemáme, a proto je potřeba se k té otázce nejenom vrátit aktualizací, ale i nějakým politickým rozhodnutím.

Daniela PÍSAŘOVICOVÁ, moderátorka

Ekonom Michal Mejstřík. I vám děkujeme za návštěvu. Na shledanou.

David BOREK, moderátor

Na shledanou.

Michal MEJSTŘÍK, ředitel IES **FSV UK**

Také. Na shledanou.

Kavkazský místokrál

20.1.2010 ČT 24 str. 09 22:00 Události, komentáře

Jakub ŽELEZNÝ, moderátor

Návrat do starých časů jako za carského Ruska? Tak vypadá nový recept na výbušnou kavkazskou oblast, která je epicentrem extrémismu a terorismu. Území má řídit Alexandr Chloponin, který má být odpovědný přímo Kremlu. Už teď se pro něj ujal termín kavkazský místokráľ.

Martin JONÁŠ, redaktor

Bombou zničený rychlík na trati Moskva-Petrohrad. 39 mrtvých. Zatím poslední úder čečenských teroristů a nejčerstvější kapitola problematických vztahů mezi Moskvou a Kavkazem. Desetiletou válku proti čečenským separatistům sice Kreml označil v dubnu minulého roku za skončenou. Náboženský extremismus, organizovaný zločin a chudoba ale dál bují nejen v Čečensku, ale i v sousedních, převážně muslimských oblastech. Ruská vláda teď nabízí originální řešení. Moc nad celým regionem má převzít tento muž. Bývalý obchodník a guvernér jednoho ze sibiřských regionů Alexandr Chloponin patří k nejbohatším Rusům. S Kavkazem dosud neměl nic společného. Teď mu bude podléhat nově vytvořená oblast. Patřit do ní budou mimo jiné rozvrácené autonomní republiky Čečensko, Ingušsko a Dagestán. Po způsobu místokráľů z dob britského impéria se Chloponin nebude zpyčovat místním parlamentům, ale přímo ruskému prezidentovi.

Alexandr CHLOPONIN

Rozvojové programy, dosud zacílené na jednotlivé republiky, teď dostanou širší, celokavkazský rámeček.

Martin JONÁŠ, redaktor

Byznysman Chloponin může podle některých komentářů přinést do zbídačeného regionu hospodářské oživení. Jiní analytici ale tvrdí: hlavním úkolem nového gubernátora je převzít zodpovědnost za problematický region a sejmut vinu za neúspěchy z beder ruských politických špiček.

Jakub ŽELEZNÝ, moderátor

Emil Souleimanov z Fakulty sociálních věd Karlovy univerzity. Dobrý večer.

Emil SOULEIMANOV, politolog, **FSV UK**

Dobrý večer.

Jakub ŽELEZNÝ, moderátor

Novou správní jednotkou Ruska budou tedy teď tvořit, jak jsme slyšeli, problémové Čečensko, Dagestán, Ingušsko. Jak obtížně se bude takhle nesourodý celek spravovat?

Emil SOULEIMANOV, politolog, **FSV UK**

Bude to problém, ale souvisí to s tím, jaké pravomoci, jaké kompetence dostane ten nový úřad. Jestli se to bude týkat jenom otázek sociálně-politických, otázek ekonomických, ekonomického rozvoje, nezaměstnanosti, korupce, která je velmi rozsáhlá v regionu anebo také otázek bezpečnostních, takže s tím to bude souviset.

Jakub ŽELEZNÝ, moderátor

Loni v dubnu oficiálně skončil konflikt v Čečensku, ale k uklidnění situace to, zdá se, nepomohlo. Která z republik Severního Kavkazu je teď podle vás nejproblematictější, nejvýbušnější?

Emil SOULEIMANOV, politolog, **FSV UK**

No, paradoxně to není Čečensko, ale jsou to dvě republiky, které s Čečenskem sousedí, to je Ingušsko a Dagestán. Tam jsou největší problémy, které se týkají právě bezpečnosti.

Jakub ŽELEZNÝ, moderátor

Volba padla na čtyřiačtyřicetiletého bývalého byznysmana, teď už i bývalého gubernátora sibiřského Krasnojarského kraje Alexandra Chloponina. Proč zrovna on, když nemá s regionem vlastně žádné velké zkušenosti?

Emil SOULEIMANOV, politolog, **FSV UK**

No, říká se, že je to člověk, který je považován za jednoho z nejčestnějších gubernátorů. Těch lidí není moc, kterým by se dalo důvěřovat taková úloha, ale je otázka, jestli není lepší mít člověka, který je zvenčí a který není zapleten do těch sítí korupčních a klanových, ale on je člověk, který se vyzná v tom regionu, ale zase má nějaké vlastně zájmy nebo zastupuje zájmy nějakých skupin.

Jakub ŽELEZNÝ, moderátor

Odhadnete, jaká bude jeho pozice? Myslíte, že třeba takový pan Kadirov, tedy čečenský prezident, známý svojí docela silnou pozicí, ho bude brát v potaz, že ho bude respektovat?

Emil SOULEIMANOV, politolog, **FSV UK**

No, dá se říci, že pokud by se ten nový úřad, ten nový člověk na novém úřadě chtěl zabývat právě bezpečnostními otázkami, tak by Ramzan Kadirov to těžce nesl. Ale je to otázka, která by se měla vnímat v tom celkovém kontextu vývoje na Severním Kavkaze.

Jakub ŽELEZNÝ, moderátor

Čili, pan Chloponin by si měl i trošku vybrat nějaké téma, aby třeba panu Kadirovovi třeba nelezl do zelí? Chápu to správně?

Emil SOULEIMANOV, politolog, **FSV UK**

Dalo by se to takhle říci. Ale Ramzan Kadirov není mocnější figura než třeba Dmitrij Medveděv nebo Vladimir Putin, takže není to jenom o jeho volbě nebo o tom, jestli to nebude vadit Kadirovovi, nebo ne.

Jakub ŽELEZNÝ, moderátor

Pozice pana Chloponina je v médiích přirovnávána k místokráli v carském Rusku. Je tohle srovnání na místě podle vás?

Emil SOULEIMANOV, politolog, **FSV UK**

No, zatím my vůbec nevíme, zatím jsou spekulace, co on tam vůbec bude dělat. Jsou právě dva okruhy otázek. Jeden okruh se týká třeba sociálně-ekonomických otázek, další se týká bezpečnosti. A dalo by se říci, že obecně regionální vůdci, regionální lídři těch severokavkazských republik by byli neradi, aby tam ten nový člověk, on se zabývá spíše sociálně-ekonomickým vývojem, aby investoval do regionu peníze. Zatímco ty bezpečnostní otázky nebo otázky boje se zkorumpovaností, s korupcí by se asi moc nelíbily lídrům Dagestánu, Čečensku, Ingušsku a dalším autonomním republikám.

Jakub ŽELEZNÝ, moderátor

A jsou ty ekonomicko-sociální otázky to, co je potřeba primárně řešit, aby se situace zlepšila?

Emil SOULEIMANOV, politolog, **FSV UK**

Určitě, určitě. Ty bezpečnostní otázky souvisí s ekonomickými otázkami, ale spíše plynou z té špatné sociálně-ekonomické situace v regionu.

Jakub ŽELEZNÝ, moderátor

Pane Souleimanove, díky za vaši analýzu. Na shledanou.

Emil SOULEIMANOV, politolog, **FSV UK**

Na shledanou.

Chudoba hrozí v Česku nejmíň ze všech zemí Unie

18.1.2010 ČT 24 str. 09 21:10 Ekonomika

Daniela PÍSAŘOVICOVÁ, moderátorka

Opravdová chudoba hrozí v Česku nejmíň ze všech zemí evropské sedmadvacítky. Týká se asi 9 procent lidí, unijní průměr činí 17. Nejhorší situace je v Lotyšsku, Rumunsku a Bulharsku, kde může na mizině skončit každý pátý. I u nás jsou ale některé skupiny obyvatel ohroženi chudobou víc než jiní.

Martin POTŮČEK, vedoucí, Centrum pro sociální a ekonomické strategie **FSV UK**

V České republice jsou to především mladí děti do 18 let a mladí dospělí od 18 do 24 let, dále nezaměstnaní. No, a když se podíváme třeba takové to procento, velmi vysoké tady vidím třeba u rodin se 3 a více dětmi.

Češi nejméně ohroženi chudobou v EU

18.1.2010 ČT 24 str. 08 22:00 Události, komentáře

Jakub ŽELEZNÝ, moderátor

Statistický úřad Eurostat tvrdí: jestli se někdo v Evropské unii nemusí moc bát chudoby, tak jsou to prý Češi. Riziku chudoby je v Česku vystaveno jen zhruba 9 % lidí. Průměr sedmadvacítky je přitom 17 %. Druhé místo patří s 11 % Slovákům a Nizozemcům. Naopak nejmíc jsou chudobou ohroženi obyvatelé Bulharska. Tam se bez prostředků může ocitnout až 21 % populace. Jak vlastně chudobu definovat? Jaká zpráva to je o české společnosti? O tom s levicovým sociologem Martinem Potůčkem z Centra pro sociální a ekonomické strategie Fakulty sociálních věd Karlovy univerzity. Dobrý večer, pane profesore.

Martin POTŮČEK, analytik veřejné politiky, **FSV UK**

Dobrý večer.

Jakub ŽELEZNÝ, moderátor

A naproti němu usedl a k pravici má blíže Marek Loužek z Centra pro ekonomiku a politiku. Pane docente, dobrý večer i vám.

Marek LOUŽEK, ředitel pro výzkum, Centrum pro ekonomiku a politiku

Dobrý den.

Jakub ŽELEZNÝ, moderátor

Co je vlastně, pane profesore Potůčku, ukazatelem chudoby? Dá se to nějak stručně definovat?

Martin POTŮČEK, analytik veřejné politiky, **FSV UK**

Stručně bohužel ne, protože těch ukazatelů je celá řada, subjektivní ukazatele chudoby, objektivní ukazatele chudoby, relativní a absolutní. Nechci jít do podrobností, ale hned z kraje musím říci, že ta zpráva tak, jak jste ji uvedl, je vlastně velmi nepřesná, dokonce v některých aspektech i zavádějící.

Jakub ŽELEZNÝ, moderátor

Vy, pane docente, souhlasíte s tou zprávou? Data jsou z roku 2008. Je tedy žebříček pořád aktuální? Logicky by se zdálo, že s ním ta současná ekonomická krize musí trochu zahýbat, s těmi čísly.

Marek LOUŽEK, ředitel pro výzkum, Centrum pro ekonomiku a politiku

Tak co já vím, podobné statistiky už se tady objevovaly řadu. Co já vím, tak 20 let znám tenhle ten údaj, že Česká republika má nejméně chudých lidí. Takže, já bych tohle nezpochybňoval. Samozřejmě těch měřítek nebo kritérií chudoby existuje celá řada, některé jsou absolutní, některé relativní. Světová banka má kritérium absolutní chudoby 1,25 dolarů na den příjmu, to je tedy extrémní chudoba. Z hlediska tohoto kritéria u nás nejsou žádní chudí.

Jakub ŽELEZNÝ, moderátor

Na druhou stranu, které skupin obyvatel jsou v Česku podle vás nejvíce ohroženy chudobou? Souhlasíte s pohledem Eurostatu? Ten říká, že to jsou senioři, což se tak obvykle říká.

Marek LOUŽEK, ředitel pro výzkum, Centrum pro ekonomiku a politiku

Tak ten říká, že nejvíce ohrožení jsou mladí, což ale není.

Jakub ŽELEZNÝ, moderátor

Mladí do 17 let, ano.

Marek LOUŽEK, ředitel pro výzkum, Centrum pro ekonomiku a politiku

Žádné překvapení, protože mladí ještě nepobírají žádné příjmy, nejsou ekonomicky aktivní. A to, že senioři také patří k ohroženým skupinám, to je také jasné, protože zase už nejsou ekonomicky aktivní.

Jakub ŽELEZNÝ, moderátor

Pane profesore, co to tedy vypovídá o českém sociálním systému? Pokud bychom ta data brali vážně, byť jste je zpochybnil hned v první odpovědi.

Martin POTŮČEK, analytik veřejné politiky, [FSV UK](#)

Ne, pozor, já jsem nezpochybňoval data, já jsem zpochybnil interpretaci.

Jakub ŽELEZNÝ, moderátor

Dobře. Vyplývá z toho, že je dobře nastaven ten systém? Má smysl ho nějak měnit, když se tady podle těchto dat vlastně lidé chudoby bát nemusejí? Tedy pokud ta interpretace je takhle použitelná.

Martin POTŮČEK, analytik veřejné politiky, [FSV UK](#)

Ne, já nemohu odpovídat na takovou otázku, poněvadž je špatně položená. Ta data vypovídají o distribuci příjmů v České republice. Pokud chceme srovnávat výskyt chudoby ve srovnání v celé Evropě, tak musíme použít jiné ukazatele. Tady tento ukazatel skutečně vypovídá především o tom, kolik lidí je pod 60 % nějakého nejčastějšího příjmu na hlavu tak, jak se vyskytuje v České republice. Jinými slovy řečeno, bohatý Čech podle této statistiky by byl chudý v Rakousku, zatímco bohatý Rumun by byl chudý v České republice.

Jakub ŽELEZNÝ, moderátor

Není, jakkoliv to může znít paradoxně, jistá hrozba chudoby v jistém slova smyslu i prospěšná? Nemůže být i prospěšná třeba pro lidi, kteří si potom berou méně úvěrů a tak podobně?

Marek LOUŽEK, ředitel pro výzkum, Centrum pro ekonomiku a politiku

Já myslím, že určitě. Tohle to riziko vede lidi k tomu, je to motivace podnikat, pracovat, více snažit se uniknout tomuto riziku. Takže to je věc jasná. Jinak já bych se zastavil u toho, co tady říkal profesor Potůček. On říkal, že to bylo definováno nebo vypočítáno relativně. Ale když se podíváme na ty kritéria, která Eurostat použil, tak zjistíme, že jsou to absolutní kritéria. Například: jak často mohou v roce lidé jet na dovolenou, zda mají prostředky na vytápění domu, zda mají osobní vůz. Jsou to samozřejmě velice úsměvná kritéria, nicméně jsou absolutní. Takže, tam je velice překvapivý ten výsledek, protože by člověk řekl, že tam to bude kopírovat více méně ekonomickou vyspělost země a ono nekopíruje.

Martin POTŮČEK, analytik veřejné politiky, [FSV UK](#)

Pane kolego, já mám výsledky výzkumu European /nesrozumitelné/ z loňského roku a tam se například říká, že 14 % členských domácností má problémy vyjít se svými měsíčními příjmy, staví nás to na 17. až 19. místo v Evropě. V pocitu odstavení na okraj společnosti se naši obyvatelé ocitli dokonce na třetím nejhorším místě v Evropě. Takže, vracíme se k tomu setu indikátorů.

Jakub ŽELEZNÝ, moderátor

Pojďme se podívat ještě na praktické záležitosti. Praktický pohled nabídne Pavla Vopeláková z Armády spásy. I vám přeji dobrý večer.

Pavla VOPELÁKOVÁ, tajemnice národního velitele, Armáda spásy

Dobrý večer.

Jakub ŽELEZNÝ, moderátor

Souhlasí čísla Eurostatu s tím, co vy v praxi v Česku pozorujete? Čili, je tady z vašeho pohledu málo chudých, pokud se to dá takhle jednoduše říct?

Pavla VOPELÁKOVÁ, tajemnice národního velitele, Armáda spásy

Co se týče našich azylových domů, tak ty jsou přeplněné zrovna tak jako noclehárny a nízkoprahová denní centra. A ta čísla nebo ty příchody nových lidí neustále rostou. My jsme vlastně, dneska jsme si to počítali, když jsem se připravovala, že tady přijdu, tak za posledních 10 let máme v databázi celkem 12 tisíc nově přichozích lidí, a to jenom na území hlavního města Prahy. Ale ta čísla v těch posledních letech narůstají a vnímáme, že skutečně je to problém, se kterým se lidé velice často potýkají.

Jakub ŽELEZNÝ, moderátor

S jakými typy lidí, kteří už jsou, řekněme, za tou hranicí chudoby, se nejčastěji setkáváte?

Pavla VOPELÁKOVÁ, tajemnice národního velitele, Armáda spásy

Už to tady bylo zmíněné, tak v našich azylových domech je hodně seniorů, ale také poslední dobou přichází stále více mladých lidí. Teď nemluvím o těch sedmnáctiletých, protože my poskytujeme služby až lidem starším 18 let. Ale poslední dobou největší fenomén, co bych řekla, je předluženost těchto uživatelů našich služeb.

Jakub ŽELEZNÝ, moderátor

Je možné obecně lidem, kteří jsou ve velmi tísnivé situaci, nějak pomoci, aby se z chudoby dostali? Anebo se všechny charitativní a humanitární organizace spíš snaží pomoci jim v tom bezprostředním překonávání té tíživé situace?

Pavla VOPELÁKOVÁ, tajemnice národního velitele, Armáda spásy

Ona ta pomoc, kterou poskytujeme, je v několika krocích. Samozřejmě je to ta nízkoprahovost, kdy ti lidé přichází do nízkoprahových denních center, kde nemáme více méně žádné požadavky na registraci a pomoc je poskytnuta každému. Ale v těch noclehárnách a potom převážně v azylových domech už je to profesionálně vedená sociální práce, kde skutečně jde o to, aby ten člověk v co nejkratším možném časovém horizontu se postavil zpátky na své nohy a byl schopný se nějakým způsobem začlenit zpátky do většinové společnosti.

Jakub ŽELEZNÝ, moderátor

Poslední věc. Budou se podle vás počty lidí, kteří žijí v chudobě u nás, podle vás zvyšovat nebo snižovat? Má třeba Armáda spásy nějaký odhad, něco jako analýzu?

Pavla VOPELÁKOVÁ, tajemnice národního velitele, Armáda spásy

Co se týče našich odhadů, tak jak říkám největším problémem současné době je předluženost lidí, to znamená, že tito lidé skutečně možná si dovolí tu dovolenou někde, ale je to dovolená na dluh. A potom tito lidé se ocitají u nás a tenhle počet skutečně narůstá a očekáváme, že narůstat bude.

Jakub ŽELEZNÝ, moderátor

Paní Vopeláková, i vám děkuju, že jste se připojila. Na shledanou.

Pavla VOPELÁKOVÁ, tajemnice národního velitele, Armáda spásy

Na shledanou.

Jakub ŽELEZNÝ, moderátor

A stále ve studiu pánové Potůček a Loužek. Pánové, mezi chudobou nejohroženější země patří Lotyšsko, Rumunsko, Bulharsko. Překvapuje vás to, pane profesore? Proč zrovna tyto země?

Martin POTŮČEK, analytik veřejné politiky, [FSV UK](#)

Bohužel zase je to interpretace, se kterou nesouhlasím, užil bych jiné indikátory pro vymezení chudoby. A to, jak je ta dezinterpretace zřejmá, uvedu na příkladech dat, které používáte vy. Vy jste se tady, pánové, shodli, že jednou z ohrožených nebo ohroženějších skupin jsou důchodci.

Jakub ŽELEZNÝ, moderátor

Promiňte, pane profesore.

Martin POTŮČEK, analytik veřejné politiky, [FSV UK](#)

Mohu dokončit větu?

Jakub ŽELEZNÝ, moderátor

Ne, já vám musím skočit do řeči, protože já se s nikým neshoduju, já tady pouze kladu otázku. Prosím, pokračujte. Děkuju.

Martin POTŮČEK, analytik veřejné politiky, [FSV UK](#)

Ano. Takže, právě podle těchto dat v roce 2008 bylo 7 % důchodců pod hranicí chudoby, kdežto za celou populaci je to 9 %. Takže, podle těchto dat je těch důchodců chudých méně.

Jakub ŽELEZNÝ, moderátor

Jak moc bere, pane docente, podle vás Eurostat v úvahu místní ukazatele? Třeba hranici životního minima, co si za takové peníze člověk koupí a tak dále a tak dále. Je to podle vás v těch číslech promítnuto?

Marek LOUŽEK, ředitel pro výzkum, Centrum pro ekonomiku a politiku

Tak já bych řekl, že jsou to všechno absolutní čísla, to znamená, jak často v roce mohou lidé odjet na dovolenou, zda mají prostředky na vytápění domu, zda mají osobní auto. To jsou absolutní čísla. Takže, mě nepřekvapuje, že nejhůře tam dopadají Bulharsko, Rumunsko a Lotyšsko. I když Lotyšsko asi spíš díky ekonomické krizi. Jinak chudoba je samozřejmě relativní pojem, vždycky záleží na tom, s kým se srovnáváme. Když se budeme srovnávat my, průměrný občan České republiky s průměrným Američanem nebo Němcem, tak jsme možná relativně chudí. Když se budeme srovnávat s průměrným Afričanem, Číňanem nebo Rumunem, tak jsme bohatí. Takže, já myslím, že to bysme si měli také uvědomit a nesrovnávat se jenom s těmi bohatými, ale také si uvědomit, jak žijí lidé na východě, na jihu a možná si toho více vážit.

Jakub ŽELEZNÝ, moderátor

Poslední otázka. Musejí se Češi bát chudoby? Doufám, že ta vám bude vyhovovat, pane profesore.

Martin POTŮČEK, analytik veřejné politiky, **FSV UK**

Musejí se bát, řekl bych méně než někteří jiní Evropané, poněvadž ten náš sociální stát zatím, byť je velmi chudíčkový, tak přerozděluje ty omezené prostředky efektivněji než některé jiné.

Jakub ŽELEZNÝ, moderátor

Děkuju vám, pánové, že jste přišli. Na shledanou.

Marek LOUŽEK, ředitel pro výzkum, Centrum pro ekonomiku a politiku

Díky za pozvání.

Topolánek v Partii

17.1.2010 Prima TV str. 07 18:55 Zprávy TV Prima

Terezie KAŠPAROVSKÁ, moderátorka

Předseda občanských demokratů Mirek Topolánek chce být příštím premiérem. Pokud ale jeho strana volby nevyhraje, odejde z vedení ODS. Prohlásil to dnes v naší Partii. Podle politologa Jana Kubáčka jeho dnešní vystoupení ale nebylo moc věrohodné. Topolánek mu připomínal, a teď ho budu citovat: "Znaveného kapitána lodi, která má sice velké ambice, ale neví přesně, kam plout."

Kristina CIROKOVÁ, redaktorka

Hlavním úkolem vlády, která vznikne po jarních volbách, bude vyvést zemi z krize a snížit hrozivý deficit rozpočtu. A to bude asi dost bolet. Podle Mirka Topolánka je možné hovořit o zvýšení DPH, spotřebních daní nebo daně z nemovitosti. Hlavní ale prý bude šetřit na výdajích.

Mirek TOPOLÁNEK, předseda strany /ODS/ /Partie/

Takovéto tvrzení, že na stát nemůže přijít exekuce, že stát nemůže zbankrotovat, to se ukázalo právě v té krizi jako velká lež.

Kristina CIROKOVÁ, redaktorka

ODS zatím v předvolebních průzkumech nevitězí. Přesto Topolánek věří, že jeho strana vyhraje a bude moci vládnout ve středopravicové koalici. Vláda z ČSSD by podle něj byla havarijním řešením. Spolupráci s

komunisty vylučuje. Jít do vlády je ochoten se všemi ostatními stranami, které se dostanou do sněmovny. Tedy asi s TOP 09 a lidovci. Při sestavování kabinetu chce být ale víc neústupný než před 4 lety.

Mirek TOPOLÁNEK, předseda strany /ODS/ /Partie/

Budu chtít v případě vyhraných voleb, dělat těch kompromisů podstatně méně.

Kristina CIROKOVÁ, redaktorka

Mirek Topolánek prohlásil, že chce být novým premiérem. Myslí si, že by mohl být zemi prospěšný. Podle politologa Jana Kubáčka dnes ale působil spíš unaveně.

Jan KUBÁČEK, politolog, **FSV UK**

Zatím to byl klasický Mirek Topolánek, unavený, uštěpačný, konfliktní zbytečně a v podstatě stále rezignující na zajímavý program, který by byl zapamatovatelný.

Kristina CIROKOVÁ, redaktorka

Přesto většinu diváků Partie přesvědčil, že jeho strana je schopna vyvést naši zemi z krize. I když vítězství to bylo dost těsné. Kristina Ciroková, televize Prima.

Zemětřesení na Haiti odhalilo bezvládí

15.1.2010 TV Nova str. 03 19:30 Televizní noviny

Markéta FIALOVÁ, moderátorka

Zemětřesení na Haiti odhalilo na kost bídu, chaos a bezvládí, které tam už ale panují desetiletí. Situaci naprostého zoufalství a beznaděje teď lidé obracejí svůj vztek proti vládě a úřadům, které nejsou schopny zorganizovat jakoukoliv smysluplnou pomoc. Martin Rusek se pokusil zamyslet nad tím, co Haiti čeká v blízké budoucnosti.

Martin RUSEK, redaktor

Nejchudší zemi západní polokoule ovládl chaos. Haiti je na pokraji anarchie, snad až třetina národa, tři miliony lidí potřebuje pomoc. Ta je ale dál mimo zorné pole trpících. Ochromenou zemi ani zničenou 1,5 milionovou metropoli nikdo neřídí. Vláda byla slabá i za normální situace. Zemětřesení položilo i ji.

Jan MRKVICKA, koordinátor pomoci pro Haiti, Člověk v tísni

Všechno, co haitská státní správa mohla udělat, udělala. To bylo požádat o pomoc. Jinak rozhodně nebude mít místní vláda a místní úřady k tu pomoc nějak řídit.

Martin RUSEK, redaktor

Zásadní je bezpečnost, zoufalí lidé nepočkají, až na ně přijde řada. V podobné situaci byli Haiťané po hurikánu Jeen před 6 lety. Vláda ani tehdy situaci nezvládala. Mezinárodní síly měly co dělat, aby zabránily násilí. Odstranit i jen ty nejhorší následky katastrofy bude otázka týdnů.

Jan MRKVICKA, koordinátor pomoci pro Haiti, Člověk v tísni

Haitské úřady na tom nebudou nejlépe. S kapacitou budou mít sami se sebou dost práce, takže já bych počítal, že ještě další měsíc v podstatě do toho moc mluvit nebudou.

Martin RUSEK, redaktor

Úplným kolapsem státu jen vrcholí vlekoucí se politická krize posledních desetiletí. Budoucnost ale zůstává nejistá.

Kryštof KOZÁK, katedra amerických studií **FSV UK**

Ve chvíli, kdy tam prostě umírají lidé, nejsou sanitky, nejsou vybavení a ta vláda jakoby naplno prokáže svoji neschopnost, tak to může vést k nějakým transformačním výsledkům.

Martin RUSEK, redaktor

Navíc se teprve ukáže, jak dlouho na Haiti zůstane americká armáda a jaká bude její role. Martin Rusek, televize Nova.

Rozpočtové paradoxy

14.1.2010 Fresh marketing str. 34 Komentáře
Petr Majerik

Rozpočet Petra Majerika

Nedílnou součástí práce odborníků z reklamní a marketingové branže je doporučování rozpočtů na příští období, obvykle jednoleté, což je aktuální právě nyní, v souvislosti s počátkem kalendářního roku.

V minulosti se často vycházelo zjednodušeně jen z rozpočtu loňského, který se obvykle upravil o odhadovanou obecnou míru inflace.

Nikdo už neřešil, že podobně vznikl i rozpočet loňský a předloňský, a nikdo vlastně nevěděl, jak vznikl ten nejpůvodnější, od kterého se vše odvíjí. Postupně si ale stále více firem uvědomuje, že rozpočet ovlivňuje řada dalších faktorů, například mediální inflace, aktivity konkurence, plánované podíly na trhu a podobně. Na rozpočtových doporučeních je samozřejmě třeba začít pracovat s určitým časovým předstihem, který překvapivě poměrně často souvisí s geografickou polohou země, v níž se nachází centrála marketingu reklamního zadavatele. Z hlediska horizontální úrovně se o rozpočtech začíná uvažovat mnohem dříve v západní než ve východní Evropě, po vertikální úrovni vznikají rozpočty s největším časovým předstihem ve Skandinávii a Německu – se zhruba půlročním předstihem – dále následuje Evropa střední a naopak v jižní části Evropy se marketingové rozpočty často tvoří až „za pět minut dvanáct“. Mentalita konkrétního národa tak v této otázce paradoxně hraje poměrně důležitou roli a je tu zřejmý rozdíl mezi precizním, ale možná až příliš na data orientovaným Seveřanem na straně jedné a na poslední chvíli improvizujícím Italem či Španělem na straně druhé.

Včasnost tvorby rozpočtů je obvykle velkou výhodou, protože se následně dají bez časového presu připravit detailní strategie marketingových aktivit a předběžně rezervovat nedostatkový reklamní prostor v médiích. Naprosto opačně tomu ovšem bylo v roce 2009, kdy i v reklamní branži naplno udeřila finanční krize.

Zatímco v minulosti se daly na základě včas uzavřených celoročních závazků do médií domluvit výhodné podmínky zahrnující benefity v podobě slev či reklamního prostoru navíc zdarma, pro rok 2009 platil pravý opak. Kdo s plánováním svých marketingových mediálních aktivit nespěchal, ve finále z této situace paradoxně profitoval. Média si s postupujícím časem začala čím dál víc uvědomovat, že jen dodatečné slevy mohou navýšit příliv inzerce. Komu se podaří odhadnout vývoj poptávky a nabídky po reklamním prostoru pro rok 2010, může významně zefektivnit svou marketingovou komunikaci. Podle mých zkušeností bych pro nastávající rok – i když možná už naposledy – ještě vsadil na „italský“ přístup.

Foto popis|

O autorovi| Petr Majerik, Autor je ředitelem mediální agentury Zenith-Optimedia Prague. Působí rovněž jako lektor na **FSV UK** a na VŠFS.

Zpravodajská Z1 posílila o bývalé tváře České televize

13.1.2010 digizone.cz str. 00

UVNITŘ FOTO O bývalé moderátorky České televize, Ivanu Šalamounovou a Anetu Savarovou, byl posílen tým zpravodajské televize Z1. Na Šalamounovou si mohou diváci vzpomenout z ČT ze Studia Burza a Investorského magazínu. Je také spoluzakladatelkou portálu www.investicniweb.cz. Vystudovala ekonomii a finanční kapitálové trhy na Institutu ekonomických studií [FSV UK](http://www.fsv.uk.cz) v Praze.

Aneta Savarová byla na veřejnoprávní televizi jednou z tváří zpravodajských relací, ovšem její tým opustila po nutných úsporách stejně jako Šalamounová. I ona vystudovala [FSV UK](http://www.fsv.uk.cz) v Praze, ovšem mediální studia. Mohou ji znát také posluchači Českého rozhlasu - Rádia Wave, kde moderuje zpravodajské relace. Savarová bude mít na Z1 na starosti ranní zprávy a Dopolední byznys, Šalamounová burzovní zpravodajství a specializované pořady z oblasti financí a investic.

Jednou z nových tváří zpravodajské televize Z1 je i bývalá moderátorka ČT Aneta Savarová. Screenshot: autor

URL| <http://www.digizone.cz/aktuality/zpravodajska-z1-posilila-o-byvale-tvare/>

Euro žádnou výhodu nestoplo

13.1.2010 Lidové noviny str. 11 Diskuse

VLADISLAV FLEK

POLEMIKA

Spor o výklad důsledků zavedení eura na Slovensku se vyostřuje. Luboš Palata se pokusil vysvětlit, proč jsou Slováci s eurem spokojeni a v čem vidí jeho výhodnost (LN 28. 12.). Netrvalo dlouho, a byl pokárán Miroslavem Singerem za „elementární chyby“ (Reformní výhodu euro stoplo, LN 6. 1.). Singer tvrdí, že Slovensko převzetím eura od 1. ledna 2009 nezískalo žádnou krátkodobou výhodu. Mělo dokonce přijít o dosavadní náskok v růstu HDP oproti české ekonomice, protože v roce 2009 bude ekonomický pokles na Slovensku možná o něco málo výraznější než u nás.

V letech před zavedením eura platilo, že Slovensko dosahovalo vyšších temp růstu HDP: v roce 2007 například rostla slovenská ekonomika o 10,6 procenta, zatímco česká o 6,1 procenta (údaje Eurostatu). O rok později příslušná tempa růstu činila 6,2 procenta oproti 2,5 procenta. To vše jako by přestalo od roku 2009 platit a „jediným podezřelým“, na kterého padá vina, je pro Miroslava Singera euro zavedené na Slovensku.

Takové argumenty by získaly na váze, pokud by platily dlouhodobě. Od roku 2010 ale prognóza Eurostatu opět předpokládá rychlejší růst HDP na Slovensku, a žádný Singerem signalizovaný obrat se tedy nejspíš konat nebude. Slovensko tak v budoucnu poroste rychleji i se silným zafixovaným kurzem při vstupu do eurozóny. A Česká republika s plovoucím kurzem koruny k euru s ním znovu nedokáže držet krok. O jaké „kurzové výhodě“ ČR potom Miroslav Singer vlastně hovoří?

Lenošení na kurzovém polštáři Prudké výkyvy kurzu národní měny zvyšují podnikatelskou nejistotu. Při znehodnocování koruny hrozí i růst inflace a zahraničního dluhu. Lenošení na kurzovém polštáři nemotivuje ke strukturálním změnám a vytváří pocit, že se z nich můžeme nějakým způsobem vyhat a nevytvářet tlak na vlastní konkurenceschopnost a produktivitu. Exportéři se stejně musejí proti kurzovým výkyvům hromadně zajišťovat, což dále eliminuje „přínosy“ oslabeného kurzu. A v současných podmínkách výrazného poklesu zahraniční poptávky má oslabený kurz beztak už jen omezený efekt.

Prostřednictvím oslabeného kurzu vlastně vyvážíme naše domácí ekonomické potíže našim obchodním partnerům v eurozóně jako infekci, což vypadá na první pohled „chytře“. Už se ale zapomíná na to, že právě podobné chytračení v historii stálo za evropskými měnovými krizemi. Právě uvědomění si záporných důsledků takového chování národních měnových kurzů pro všechny zúčastněné otevřelo cestu ke společné evropské měně.

Osobně se nemohu dočkat, až Miroslav Singer při použití své vlastní argumentace dojde k názoru, že zavedení eura Slovensku pomohlo. Pomoci mu k tomu mohou data o růstu HDP v České republice a na

Slovensku za rok 2010 a na potvrzení trendu mu poslouží data za rok 2011. Pokud pro něj zůstane porovnání ekonomického růstu Česka a Slovenska klíčovou veličinou, mohl by při zachování konzistence do roka a do dne podezřelé euro veřejně rehabilitovat.

Foto popis|

O autorovi| VLADISLAV FLEK docent ekonomie na IES **FSV UK**, Autor je zástupcem národního koordinátora pro zavedení eura v ČR

TISKOVÁ ZPRÁVA: Nové tváře televize Z1

12.1.2010 ceska-media.cz str. 00 Média-Tiskové zprávy

Tisková zpráva Z1 - Miroslava Slepíčková, (bk)

Po stabilizaci vysílacího schématu a přeorientování programu na ryze byznysové zpravodajství začala televize Z1 posilovat redakční a moderátorský tým. Novými tvářemi Z1 se staly dosavadní moderátorky České televize Ivana Šalamonová a Aneta Savarová.

Ivana Šalamonová vystudovala ekonomii a finanční kapitálové trhy na Institutu ekonomických studií **FSV UK** v Praze. Investicím, které jsou její doménou i na Z1, se věnuje aktivně šest let, a to včetně obchodování s deriváty. V ČT moderovala téměř dva roky Studio Burza a Investorský magazín. Je spoluzakladatelkou portálu www.investicniweb.cz, kde působí jako jeho šéfredaktorka. Kromě burzovního zpravodajství bude na Z1 moderovat i specializované pořady z oblasti financí a investic.

Aneta Savarová absolvovala mediální studia na **FSV UK** v Praze. Jako redaktorka pracovala mimo jiné pro regionální přílohu MF DNES, Zlínské noviny a iHNed.cz. Jako moderátorka začínala v Rádiu Zlín, a působila i v Českém rozhlase - zpravodajské relace pro ČRo4 - Radio Wave moderuje i nadále. Na ČT24 moderovala zpravodajství do prosince 2009. Na Z1 bude moderovat především ranní zprávy, které začínají v 7 hodin, a následný Dopolnední byznys.

URL| <http://www.ceskamedia.cz/article.html?id=317475>

Nenecháme budoucnost sci-fi

11.1.2010 Literární noviny str. 02 Komentáře

Miloš BALABÁN

Prezident republiky Václav Klaus ve svém novoročním projevu otevřel zajímavou otázku – v jakém horizontu má smysl rozumně uvažovat o naší budoucnosti. Jedno století je možná daleko, ale na rozumné předvídání budoucnosti rezignovat nemůžeme. Stačí se podívat na prognostickou produkci ve Spojených státech, Německu, Velké Británii, Číně nebo Rusku. Všude pracují početné prognostické týmy na modelování budoucnosti a často i různých budoucností, protože v prognostice více než kde jinde je nutné pracovat s řadou příznivých i nepříznivých alternativ společenského, politického a ekonomického vývoje. Ani v České republice nezůstáváme pozadu. Stačí pro ilustraci připomenout dvě rozsáhlé prognostické studie Vize rozvoje České republiky do roku 2015 nebo Putování českou budoucností vzniklé na půdě Centra pro sociální a ekonomické strategie. Všude pracují početné prognostické týmy na modelování budoucnosti. Škoda, že u nás se těmto prognózám věnuje tak malá pozornost.

FSV UK. Je jen škoda, že u nás se těmto prognózám věnuje tak malá veřejná pozornost.

V perspektivě roku 2025 nás má být na planetě 8 miliard, světová energetická spotřeba se zvýší o 50 %, v miliardové Číně o 150 %. A na obzoru je ekonomický vzestup dalších lidnatých asijských zemí: Indie, Vietnamu a Indonésie. Poslední studie Národní zpravodajské rady USA o globálních trendech vývoje do roku 2025

dochází k závěru, že přestavba tradiční energetické architektury na bázi nových technologií do té doby pravděpodobně nezačne.

Vedle ropy a plynu, na jejichž importu bude Evropa za dvacet let závislá ze 70 %, se na obzoru objevuje další problém: nedostatek vody. Těžko si můžeme s našimi luxusními koupelnami, myčkami aut, domácími bazény a početnými aquaparky představit, že více jak jedna miliarda lidí nemá přístup k pitné vodě a že za 15 let to mají být již tři miliardy. I zde může ležet další důvod k novým válkám, konfliktům a masové migraci.

Foto popis| Miloš BALABÁN Autor vede Středisko bezpečnostní politiky Centra pro sociální a ekonomické strategie [FSV UK](#).

Drogová Hedvábná stezka

11.1.2010 Mezinárodní politika str. 10 Drogy a politika
Slavomír Horák

Poprvé ve druhé polovině 20. století přitáhl pozornost ke drogové problematice ve Střední Asii nedávno zemřelý kyrgyzský spisovatel Čingiz Ajtmatov, který v jednom ze svých vrcholných románů Placha (česky Popraviště) vykreslil obrázek lidí, kteří se sjíždějí do Střední Asie na sběr „anaši“. Anaša (jinak řečeno konopí) byla tradiční rostlina sbíraná či pěstovaná pro domácí použití v regionu, zejména u starší generace.

Domácí kouření opia, domácí i afghánské produkce bylo ve Střední Asii poměrně tradičním prvkem, zejména u starších lidí. Obraz kuřáků opia se vyskytuje u ruských výzkumníků i západních cestovatelů ve Střední Asii 19. století. Válka v Afghánistánu v osmdesátých letech 20. století přinesla do Sovětského svazu novou importní položku – se sovětskými vojáky putovalo přes řeku Amudarju i „zeljo“ (zelené drogy) z Afghánistánu.

S rozpadem Sovětského svazu a růstem významu pěstování opia ve válkou zmítaném Afghánistánu se pro nové nezávislé státy Střední Asie stal tranzit drog jednou z největších hrozeb. Pro nové elitní vrstvy i pro některé radikální opoziční strany se narkotika naopak stala výnosným obchodem pro vlastní obohacení, případně pro boj proti stávajícím režimům v regionu. Vojenský velitel radikálního Islámského hnutí Uzbekistánu Džuma Namangání patřil do své smrti na podzim 2001 k nejvýznamnějším drogovým narkobaronům na cestě mezi Afghánistánem, Tádžikistánem a jižním Kyrgyzstánem. Tzv. batkenské války v letech 1999–2000, kdy útočníci Islámského hnutí Uzbekistánu vyvolali ozbrojené střety v jižním Kyrgyzstánu a Uzbekistánu, se vedly mj. i pro zajištění drogových cest a byly financovány z drogových příjmů. Z podobných zdrojů pravděpodobně získává prostředky i současné radikální křídlo tohoto hnutí, jež působí na pákistáncko-afghánském pomezí.

Není pochyb, že drogová „Hedvábná stezka“ se stává jedním z klíčových směrů afghánského opiového exportu. Odhaduje se, že z Afghánistánu k severním sousedům putuje od 25–60 procent celkové afghánské produkce. Značný rozptyl je přitom dán velmi různorodými daty. Ty serióznější se přitom kloní prozatím k nižšímu podílu Střední Asie a zdůrazňují „dominanci“ iránského a pákistánského směru.

Jaká je ovšem situace s narkotiky v roce 2009? Do jaké míry je Afghánistán spojen se Střední Asií drogovými nitkami či přímo řekami? Kdo je do celého tranzitu zapojen a kudy vedou hlavní trasy narkotik z Afghánistánu do Střední Asie? A jaké má „opiové pouto“ mezi Afghánistánem a Střední Asií důsledky na místní populaci?

Afghánistán

Na úvod několik čísel. V roce 2009 stál kilogram surového opia v době sklizně v afghánském Badachšánu okolo 75 USD. Z 10 kg opia lze vyrobit přibližně 1 kg heroinu, který v Dušanbe již koupíte za 4500–5000 USD/kg, v Kazachstánu za podobnou dávku zaplatíte již 10–15 000 USD, v Rusku průměrně 25–40 000 USD a v České republice potom asi 42 000 USD za nižší jakost. Tato čísla ukazují na dynamiku šíření narkotik na tzv. Hedvábné stezce z Afghánistánu přes Střední Asií do Ruska a do Evropy.

Hlavním zdrojem problémů je však především Afghánistán, kde se pěstuje okolo 90 procent světové produkce opia. Čísla ze zpráv OSN hovoří přece jenom poněkud méně chmurně než v minulých letech. V letech 2008–2009 se podařilo snížit produkci surového opia (z 8200 t v roce 2007 na cca 6900 t v roce 2009 při celkové světové spotřebě okolo 5000 t) a osevních ploch (193 000 ha, resp. 123 000 ha). Zároveň se zvýšil počet provincií bez pěstování máku. Tato optimistická čísla však nesvědčí o výraznějším snížení produkce v zemi, či dokonce o efektivitě afghánské protidrogové politiky. Problém se pouzemiřně zmenšil, nepřešel však z kategorie „hrozivý“. Jenom pro srovnání – v devadesátých letech 20. století se v Afghánistánu vypěstovaly

pouze asi 2 až 3 tisíce tuny surového opia ročně, přičemž produkce začala prudce stoupat až na konci osmdesátých let. Přestože se například snižují osevní plochy v zemi, výnos z hektaru v roce 2009 naopak rostl (56 kg/ha), což svědčí o zkvalitnění metod pěstování. Jakkoli se zdá, že zejména v severních provinciích je patrný výrazný úbytek pěstování opia, místní vojenští velitelé přesunuli svůj zájem od pěstování drog k jejich tranzitu přes „své“ území. S ohledem na snížení výkupních cen v důsledku produktivních let 2006–2007 přestal obchod s opiem přinášet takové zisky jako v nejtuchnějších letech a vzhledem ke zvýšení výkupních cen pšenice se některým farmářům dokonce přestalo pěstování máku vyplácet.

Odhaduje se, že sklady s opiem či heroinem v Afghánistánu jsou ještě plné zboží nerealizovaného kvůli nízkým cenám a obchodníci čekají na příznivější období. To však neznamená, že tato „opiová krize“ nemůže během několika let skončit a produkce i obchod se opět nemohou vrátit na růstovou křivku.

Kromě toho je Afghánistán, bez ohledu na pokles v minulých dvou letech, jednoznačně nejdůležitějším producentem opia s podílem okolo 90 procent světové produkce. Zdá se tak, že přes dílčí úspěchy se v Afghánistánu spíše dorovná nabídka na světových trzích s poptávkou. Z tohoto důvodu lze očekávat, že řada farmářů se vzdá pěstování opia, nicméně produkce se ustálí v souladu s poptávkou. Pozice Afghánistánu jako hlavního dodavatele opia se však jen těžko změní, a proto středoasijské státy budou muset tomuto nebezpečí čelit v dlouhodobé perspektivě.

Středoasijské propustné hranice

Problémem středoasijských států jsou především propustné hranice. Cesta afghánských narkotik v severním směru míří především na turkmenské a tádžické území. Na afghánsko-turkmenskou hranici také chybějí výraznější reliéfní překážky a špatně střežená hranice vede pouštním a stepním prostorem. Tádžická hranice vede vesměs podél řeky Pjandž/Amudarja a zvláště po odchodu ruských pohraničních vojsk v roce 2006 se zvýšil počet pokusů o ilegální přechod hranic. Narkokurýři využívají tuto trasu celkem bez problémů s ohledem na dále uvedené korupční praktiky Uzbekistán rovněž disponuje hranicí s Afghánistánem, jedná se o relativně menší a mnohem lépe kontrolovatelný úsek. Obě hranice zde odděluje tok Amudarji, která protéká snadno kontrolovatelnou polopouštní oblastí s relativně dobrou organizací ostrahy hranice ještě ze sovětských dob.

Americká vláda se snaží vybavit a zajistit turkmenskou, tádžickou i uzbeckou pohraniční a celní stráž novým materiálnětechnickým vybavením. Přesto však dosud přetrvává značná průchodnost hranic těchto zemí s Afghánistánem a v turkmenském případě i s Íránem, přičemž problém je hlavně v lidském faktoru.

Heroinová Hedvábná stezka

Z výše uvedených důvodů prochází trasa narkotik zejména ve dvou směrech. Do Turkmenistánu se drogy dostávají z Afghánistánu, ale také přes Írán. To vede poněkud k podcenění významu Turkmenistánu pro tranzit narkotik, neboť ten se započítává do statistik pro Írán. Z výše uvedených důvodů potom podíl Turkmenistánu na přepravě drog po Hedvábné stezce činí podle různých údajů 60–80 procent. Surové opium a častěji heroin odtud pokračuje dále přes Kaspické moře do Baku a dále do Ruska (menší část) či do Turecka a Evropy. Export z Turkmenistánu jde rovněž přímo do Ruska přes přístav v Astrachani nebo do Spojených arabských emirátů

Přes Tádžikistán putuje přibližně 15 až 30 procent afghánských narkotik, které se provázejí po Hedvábné stezce. Narkokurýři se snaží dostat z Tádžikistánu drogu především na klíčový ruský trh. Afghánsko-tádžická hranice měří přes 1300 km a je propustná na několika hlavních místech. Značné „ulehčení“ pro kamióny s drogami představuje nově postavený most přes řeku Pjandž v jižním Tádžikistánu u městečka Nižnij Pjandž. Z jižního Tádžikistánu cestuje heroin obvykle na sever Tádžikistánu a dále do Kyrgyzstánu či Uzbekistánu, či letecky nebo vlaky do Ruska. Nikoli náhodou se vlakům Dušanbe–Moskva a Kuljób–Moskva přezdvívá „narkoexpresy“.

Jinou cestou je Pamírský trakt, který se v oboru přepravy narkotik proslavil v době občanské války v Tádžikistánu, kdy byla východní část země, tzv. Autonomní oblast Horský Badachšán prakticky izolována frontou a zásobování se vedlo pouze po silnici z badachšánského Chorogu do kyrgyzského Oše. V době všeobecného úpadku představovala pro mnohé místní obyvatele doprava několika balíčků s drogou často jedinou záchranu od smrti hladem. Hornatý reliéf jižního Kyrgyzstánu, špatně hlídaná hranice mezi Tádžikistánem a Kyrgyzstánem a korupce na hranicích vedly v letech 2008–2009 k opětovnému zvýšení atraktivity přechodů mezi oblastí Garmu v centrálním-východním Tádžikistánu a Batkenskou a Ošskou oblastí na jihu a jihozápadě Kyrgyzstánu. Bazar v Oši, centru jižního Kyrgyzstánu, zůstává nadále významným středoasijským překladištěm narkotik, které odtud směřují do Uzbekistánu, do Ruska a do severního Kyrgyzstánu a dále do Kazachstánu. Kazachstán je potom tranzitní zemí, kam se stékají všechny kanály přepravy z Tádžikistánu přes Uzbekistán nebo Kyrgyzstán. Odhaduje se, že přibližně 80 procent heroinu z Ruska je převáženo přes rusko-kazachstánskou hranici.

Korupce, středoasijské elity a narkotika

Středoasijské země zaujímají na celosvětovém žebříčku vnímání korupce Transparency International jedny z posledních míst. Narkokurýři proto využívají nízkých platů státních zaměstnanců (celníků, pohraniční stráže, řadových policistů i úředníků) pro zjednodušení převozu svého zboží. Relativního úspěchu se dočkal americký projekt podpory národních protidrogových centrál, jejichž zaměstnanci v Kyrgyzstánu i Tádžikistánu jsou placeni přímo z amerických fondů, čímž se tyto instituce stávají poměrně výkonnými a méně zkorumpovanými.

Klíčovou roli při krytí obchodu s drogami však ve všech zemích hrají nejvyšší politické a ekonomické elity místních režimů, často (zejména v případě Tádžikistánu a Turkmenistánu) z nejbližšího okruhu okolo prezidentů.

Podle neoficiálních zpráv byl do tohoto procesu zapojen i bývalý prezident Turkmenbaši a zisky z narkotik jsou v rámci turkmenské politické elity tradičně jedním z významných nezákonných příjmů. V Tádžikistánu se obchod s narkotiky etabloval zejména za občanské války v letech 1992–1997. Přestože od konce bojů uplynulo již více než deset let, kontakty navázané vojenskými veliteli na obou stranách konfliktu zůstávají. Podle neoficiálního zdroje mají lidé z nejbližšího okolí prezidenta Rahmóna rozdělené části hranice, které jsou pod „jejich“ kontrolou. Zejména na území jižního Tádžikistánu také dnes působí řada laboratoří na zpracování surového opia, které sem byly v posledních letech přemístěné ze severovýchodního Afghánistánu. Podle některých informací několik z nich pracuje v Dangaře, rodišti tádžického prezidenta Emómali Rahmóna, odkud se etabluje větší část současné vládnoucí elity v zemi. Mezi poslední příklady vyřizování účtů mezi prezidentem a jeho bývalými spojenci, mj. i o výnosné drogové cesty, lze zařadit boj v jihotádžickém Kuljóbu v květnu 2008, při které byl po několikahodinovém obléhání dobyt dům rodiny bývalého polního velitele Langari Langargijeva. Podobně v Uzbekistánu bylo nepřímo prokázáno propojení některých příslušníků uzbecké elity (zejména samarkandské) s afghánskými Uzbeky. V devadesátých letech fungoval vzájemný obchod mezi samarkandskými Uzbeky (pod vedením bývalého vůdce klanu Ismoila Džurabekova) a generálem Dostúmem. Uzbecké mafie přepravovaly pro Dostúma drogy do Kazachstánu a do Ruska a zároveň mu platily dolary a zbraněmi „privatizovanými“ ze skladů bývalé sovětské armády.

Systém vzájemně propletené korupce a klientelismu a také omezený počet lidí z politické elity zabývající se obchodem s narkotiky vede ke vzájemné znalosti o těchto skutečnostech, což se stává předmětem vnitroelitních bojů. Navíc jsou všechny kroky politické a ekonomické elity sledovány bezpečnostním aparátem příslušných zemí, které se ve svodkách dostávají na stůl vůdcům jednotlivých režimů ve Střední Asii. Ti mohou tyto kompromitující materiály kdykoli použít proti té skupině elit, kterou je zapotřebí odstranit. Tento systém dobře funguje v Turkmenistánu a Tádžikistánu, slábnoucí kontrola uzbeckého prezidenta nad klany v posledním roce již však nedovoluje radikální změny v uzbeckých kádrech, což ve svém důsledku vede k zesílení klanového boje v zemi, mj. i o příjmy z narkotik.

Důsledky změn

Ve středoasijských společnostech se začínají projevovat důsledky tranzitu narkotik z Afghánistánu a jeho radikální zvýšení po konfliktu v Afghánistánu v roce 2001. Vzhledem ke snížení cen heroínu v posledních letech a také zvýšení kupní síly u určité části středoasijské populace (zejména v Kazachstánu) se zvýšil podíl narkotik, které ve Střední Asii již zůstávají. Alarmující je v tomto směru situace v Turkmenistánu, v němž u značného procenta rodin je někdo z nejbližších drogově závislý. Možnosti léčby jsou prakticky nulové, neboť několik léčebných zařízení zdaleka nestačí pokrýt kapacitu, jejich léčebné metody jsou více než sporné, a navíc někdy tyto léčebny slouží pro potrestání politických odpůrců režimu. To ovšem není zdaleka pouze vynález turkmenského režimu. Při námluvách a spojení rodin se velmi pečlivě začíná zkoumat, zda někdo z rodiny je drogově závislý, a zejména počet ženichů se takto výrazně snižuje. Značná nezaměstnanost (neoficiálně okolo 50 procent) také stojí za zapojením řady lidí do převozu narkotik. Zároveň opiáty z Afghánistánu slouží někdy k (pouze však dočasnému) zvýšení pracovní schopnosti u té části obyvatelstva, která má nějakou práci. V ostatních středoasijských zemích nejsou důsledky tranzitu tak masové, nicméně problémy vyplývající z konzumace drog jsou podobného charakteru.

Absence jednotného postupu

Pokud máme hovořit o tématu drogy a středoasijské režimy, ocitáme se ve značně schizofrenní situaci. Na jedné straně stojí mezinárodní struktury podporované Moskvou (Organizace smlouvy o kolektivní bezpečnosti), Pekingem (Šanghajska organizace spolupráce) či USA (dvoustranné dohody o podpoře národních protidrogových centrál), které se snaží potírat obchod s narkotiky, což veřejně deklarují prezidenti jednotlivých států v regionu. Na straně druhé stojí všeobecně rozšířená korupce a klientelismus, které rozšířily narkoobchod do politických elit, ba dokonce do struktur, jež mají tento obchod potírat. Nedůslednost nejrůznějších složek

bezpečnostních orgánů, jejich častá rivalita, klanové rozepře či antagonismus mezi jednotlivými zeměmi a jejich nejvyššími představiteli potom neumožňují vytvoření jednotné fronty jak na vnitropolitické, tak i na vnitroregionální úrovni. Na pozadí stále tvrdšího přístupu Íránu vůči drogám se nesourodá Střední Asie zdá být patrně nejperspektivnější tranzitní destinací afghánských narkotik, přičemž místní režimy si s rostoucím přílivem narkotik nedovedou poradit samy.

Vzhledem ke snížení cen heroínu v posledních letech a také zvýšení kupní síly u určité části středoasijské populace (zejména v Kazachstánu) se zvýšil podíl narkotik, které ve Střední Asii již zůstávají. Alarmující je v tomto směru situace v Turkmenistánu.

Foto popis|

O autorovi| Slavomír Horák je vědeckým pracovníkem [FSV UK](#). slavomir.horak@post.cz

Česko a Rakousko po konci studené války

11.1.2010 Mezinárodní politika str. 39 Recenze

Daniel Putík

Příspěvky ve sborníku vycházejí z přednášek rakouských historiků, politologů a ekonomů v rámci semestrálního kurzu na Institutu mezinárodních studií [FSV UK](#) a jejich českých kolegů na univerzitě vídeňské.

V úvodním textu se O. Rathkolb věnuje politickému vývoji v Rakousku od roku 1989. Konstatuje mj., že rakouské politické strany se v debatě o budoucnosti neutrality „anachronicky“ soustředí na vstup do NATO a vyhýbají se tématu podstatnějšímu – bezpečnostní a obranné dimenzi Evropské unie; v diskusi se tak odrážejí primárně vnitropolitické ideologie, nikoli zahraničněpolitické a bezpečnostní zájmy. M.

Gehler se zaměřil na první dekádu rakouského členství v Evropské unii. Sankce proti Vídni, vyhlášené čtrnácti státy EU po nástupu vlády ÖVP-FPÖ roku 2000, prokázaly podle Gehlera izolaci Rakouska, jež se v Unii nemohlo opřít o silného partnera či „skupinu přátel“. Snahy ministryně zahraničí B. Ferrerové-Waldnerové vytvořit regionální „strategické partnerství“ s novými členy EU ze středovýchodní Evropy pak ztroskotaly na vnitropolitických tlacích (zejména FPÖ). Autor upozorňuje i na faktor veřejného mínění: podle průzkumu z roku 2005 měli Rakušané k EU nejméně kladný přístup z členských států: pozitivně z nich Unii vnímalo 24 procenta (průměr EU: 44 procenta). Jako největší negativisté se Rakušané projeví i v otázce rozšiřování: proti vstupu Turecka bylo 80 procent dotázaných (v EU 55 procent), vstup Rumunska a Bulharska odmítlo 72 a 69 procent respondentů (v EU byla většina pro). P. Volf je autorem studie o rakouské migrační politice od roku 1989. Zákon o zaměstnávání cizinců (1975) nebyl přizpůsoben novějším ustanovením o pobytu cizinců; ne každý cizinec s legálním pobytem v Rakousku tak zde smí legálně pracovat. Zásadní legislativní úpravy si vynutily směrnice Rady EU z roku 2003 o právu na sloučení rodiny a o právním postavení státních příslušníků třetích zemí, kteří jsou dlouhodobě pobývajícími rezidenty. Ty byly prostřednictvím balíku zákonů z roku 2005 implementovány „na nejnižší možné úrovni“. Důsledkem je i řada případů („Bleiberechts-Fälle“), kdy byli cizinci i po mnohaletém pobytu vyhoštěni i na základě správních deliktů. Proti evropskému trendu jde podle Volfa zpřísnění podmínek pro udělení občanství v důsledku novely zákona o státním občanství (2006).

Další texty rakouských autorů pojednávají o hospodářském vývoji v Rakousku ve sledovaném období, významu země v kontextu rozšiřování EU, vztazích se sousedy, politických stranách, o sociálním vývoji a ústupu sociálního státu, vzdělávací politice, ale i o současné literatuře a divadle.

Přehled o politickém, hospodářském a sociálním vývoji v České republice, zahraniční a evropské politice, ale i o vývoji kultury a médií, vzdělávací politice či o rasismu a xenofobii poskytují rakouskému čtenáři příspěvky přednášejících z [FSV UK](#) (O. Tůma, M. Kunštát, J. Ryjáček, V. Handl, K. Králová, P. Mlsna, J. Pešek, B. Köpplová, J. Jiráček, A. Pelánová). O. Konrád se zaměřil na českou historiografii o rakouském sousedovi (poukazuje na „mizivý“ zájem období 1938–1945 i dobu poválečnou) a analogicky na rakouský pohled na Českou republiku. Mezi pracemi k soudobým dějinám zde dominují tituly k době poválečné, z toho asi polovina se zaměřuje na vysídlení Němců a tzv. Benešovy dekrety (jde převážně o texty z prostředí vyhnaneckých organizací). Kvalitní publikaci lze vytknout jen redakční práci – krom překlepů se v některých příspěvcích setkáme i s chybně uvedenými jmény. Poněkud nešťastně působí tvrzení J. Ryjáčka, že vzhledem ke

společnému zájmu české politiky na úspěšném zvládnutí evropského předsednictví je „vcelku jasné, že se [Topolánkova] vláda udrží až do příštích řádných voleb v červnu 2010“.

Gernot Heiss, Kateřina Králová, Jiří Pešek, Oliver Rathkolb (ed.): Tschechien und Österreich nach dem Ende des Kalten Krieges. Auf getrennten Wegen ins Neue Europa Albis international, Ústí nad Labem 2009. 504 stran, ISBN 978-80-86971-91-9

O autorovi| Daniel Putík je doktorandem Fakulty sociálních věd Univerzity Karlovy v oboru moderní dějiny. ucaaa@seznam.cz

Kandidáti na eurokomisaře přesvědčují Evropský parlament

11.1.2010 TV Nova str. 12 19:30 Televizní noviny

Reynolds KORANTENG, moderátor

Evropský parlament dnes zahájil takzvané grilování. Jednotliví kandidáti členských zemích na eurokomisaře teď předstoupí před poslance Evropského parlamentu. Měli by je přesvědčit o své kvalifikaci a schopnostech.

Veronika PITROVÁ, redaktorka

Už zítra se na tuto židli posadí náš nominovaný eurokomisař Štefan Fülle. Dneska mu místočko předešla baronka Catherine Ashtonová. Nová šéfka unijní diplomacie. A tu europoslanci rozhodně nešetřili. Ptali se třeba na její minulost nebo postoj k mezinárodní politice.

Catherine ASHTONOVÁ, kandidátka na místopředsedkyni Evropské komise

Tichá diplomacie neznamená, že budu zticha, ale někdy, když mluvíte moc hlasitě, nedosáhnete svých cílů jako při zákulisních jednáních a mě jde hlavně o výsledky.

Veronika PITROVÁ, redaktorka

Grilování čeká celkem 26 nominovaných. Dnes přišli na řadu ještě zástupci Polska, Finska a Lotyšska. Kandidát má nejdříve minutu na úvodní představení a pak už následují 3 hodiny pod palbou otázek. Důkladná příprava proto byla nutností. Od kabelu až po hrníčky na kávu.

Lenka ROVNÁ, Institut mezinárodních vztahů, [FSV UK](#)

Se na ní spíš chystají poslanci nových členských zemí. Těch starých členských zemí, tak ti budou shovívavější.

Veronika PITROVÁ, redaktorka

Až grilování skončí, bude Evropský parlament hlasovat o celé komisi. Jednotlivé kandidáty měnit nemůže. Před 5 lety si ale poslanci vydupali změnu portfolia maďarského kandidáta, o energetice prý moc nevěděl. A povedlo se vyštípat i Rocca Buttiglioneho z Itálie kvůli jeho rasistickým a homofóbním výrokům. Veronika Pitrová, televize Nova.

Nemravné a neudržitelné penze české

9.1.2010 Lidové noviny str. 21 Orientace

Na našich důchodech nejsou nejhorší technické parametry, ale fakt, že z dospělých a často moudrých lidí dělají prosebníky

Ústavní soudce ve výslužbě, leckterý bezdomovec, muž starající se o děti -ti všichni jsou oběťmi dnešního penzijního systému. Modelu, který je možná nejperversnější na světě.

České důchody ukazují jednu z největších slabín ne-liberální demokracie: tyranii většiny. Jakkoli je systém hrubě nespravedlivý a plný chyb, dvěma třetinám voličů vyhovuje - a politika se dvacet let bojí cokoli změnit, aby nepřišla o jejich přízeň. Přesto je téměř jisté, že se systém po volbách začne měnit. Proč? Paradoxně díky krizi. Státní důchodový účet, který měl být ještě šestnáct let zdánlivě v plusu, vykazuje k poslednímu prosincovému dni dluh ve výši 30 miliard.

Od Vladimíra Špidly po Mirka Topolánka uznávají všichni politici (pravda, s temnou výjimkou Jiřího Paroubka), že je třeba systém změnit, neboť směřuje ke krachu. Říkají jen půl pravdy: musí se změnit, protože je špatný a nespravedlivý. Ke kolapsu navíc dojde dříve, než se ještě loni „plánovalo“. A nebude už z čeho důchodové schodky dotovat - naopak. Státní finance jsou v tak hrozném stavu, že se bude šetřit všude. Možná i na beztak nízkých důchodech. Moje stáří si přivlastnil stát Mluví lidským hlasem, ráno chodí po čtyřech, v poledne po dvou a večer po třech nohách. Čím více má nohou, tím méně síly. Co je to? Pravěká hádanka Sfyngy Oidipovy naráží na tíhu posledních let člověka: Jak přežít, když už nejsme schopni lovit, sklízet ani rubat uhlí? Od počátku civilizace známe v podstatě jen dva přístupy: spolehnout se na potomstvo (potažmo širší obec), nebo si celý život „dávat stranou“. Nám zůstala v jazyce jistá kombinace obou, vejminek. Když hospodář odcházal na odpočinek a předal statek dědicům, vymínil si, co a kdy bude dostávat (kolik mouky za rok, kolik otopu a jaké maso o svátcích). Teprve první německý kancléř, proslulý Otto von Bismarck, přišel na počátku industriální éry s návrhem povinného pokladničního systému (mimořádně s použitím výstižného termínu Staatssozialismus. Těch pár dělníků, kteří se dožili sedmdesátky (!), pak skutečně dostávalo z pojištění penzi.

I díky Bismarckovi dnes o důchodech mluvíme převážně manažersko-technologicky, tedy jakým způsobem nastavit redistribuci, náhradové poměry, rozhodné období; predikujeme demografický vývoj, zhodnocení úspor i saldo důchodového účtu. Jenže penzijní otázku nemůžeme oddělit od obyčejných lidských otázek stáří, důstojnosti, rodinných vazeb.

Stáří vždycky páchlo bezmocí a chudobou, před kterou člověka ochránili jen nejbližší, úspory a úcta ke zkušenosti. Finanční soudržnost velké rodiny se již dávno rozpadla, úspory si vytvořil málokdo a zkušenost je v situaci, kdy každá nová generace vyrůstá na úplně jiných nových technologiích a žije se (technicky) jiným způsobem, povětšinou na nic. Životních zkušeností, které jsou i ve stáří významné, a tudíž „prodejné“, ubývá. Když dnes chystáme konference a semináře o silver economy (česky třeba prošetřivých zákaznicích), bezděčně přiznáváme, že peníze jsou jednou z mála věcí, které generaci 65+ uchováva váhu, důležitost a v posledku i svěžest.

Co si počít, když těch peněz ubývá? Technologicko-politická debata náhle dostává úplně jinou dimenzi: pokud juvenilní svět odsoudí své rodiče (a svou vlastní budoucnost) k chudobě, sebere jim jednu z mála uznávaných „ctností“.

A tohoto odsouzení jsme právě svědky. V roce 1991 byl poměr důchodu ke hrubé mzdě téměř třípětinový (náhradový poměr 57,5 procenta), od té doby nepřetržitě klesá. Loni poprvé spadl pod dvě pětiny (39,7). Podíváme-li se pečlivě na plány politických stran (jak je natřikrát propočítávala Bezděková komise), vidíme, že ve všech projekcích, i těch, které počítaly se zvýšením daní, klesá náhradový poměr na 20-28 procent. Vztaženo k dnešním číslům: důchod by byl jen pár korun přes pět tisíc.

Zvrácenost, kam se podíváš Systém je špatný bez ohledu na populační vývoj. Nesourodě až absurdně preferuje rodičky vůči nerodičkám, ženy vůči mužům, vzdělané vůči nevzdělaným a zejména chudé proti bohatým.

Asi nejbizarnějším příkladem je bonifikace ženy za akt porodu. Je logické, že se péče o děti započítává do rozhodné doby. Ale proč se za každý porod snižuje věk odchodu do důchodu o dva roky (max. o šest let)? Tři porody znamenají odchod do penze v 54 letech - i kdyby žena děti ihned opustila. Naopak muž, který své děti vypláá od kolébky, odchází do penze v standardním věku.

Sexuální nerovnováha je téměř neuvěřitelná, přesto ji v jednom nálezu (Emil Pastrňák versus ČSSZ) potvrdil Ústavní soud. Minulý kabinet prosadil jisté zmírnění, ale i po roce 2030 budou ženy „po porodu“ chodit do penze třeba již v 62 letech. Pro pobavení: úlevu za porodní bolesti propagoval už V. I. Lenin a dnes stejný systém uplatňuje jediná země na světě: Kuba bratří Castrů.

Ve skutečnosti je nepoměr mezi ženami a muži ještě mohutnější. Naděje dožití je u žen již přes osmdesát let, u mužů jen 74. Ale ženy odcházejí do penze v průměru o 2,4 roku dříve, přitom žijí výrazně déle (o 6,1 roku). Jinak řečeno: muž pobírá penzi 13,7 let, žena 21,2 let, tedy o více než polovinu déle! V anglosaských zemích se proto pomalu rozbíhá debata o obráceném pojetí - aby se odlišné úmrtnostní tabulky promítly do výpočtů státních anuit.

Tetno nepoměr jen lehce srovnává fakt, že ženy mají v průměru o skoro dva tisíce nižší důchod než muži (důsledek nižších platů i časnějších odchodů). Zatímco loni pobírala zprůměrovaná penzistka 9124 korun, její vrstevník dostával 11 159 korun. Plať! Ale nic za to nečekej Penzím vládne nejen sexuální, ale platová diskriminace. Vzorec pro výpočet výšky důchodu se až příliš podobá Gottwaldově měnové reformě (prvních 300 korun režim vyměnil v kurzu 5 : 1, pět tisíc 10 : 1 a vyšší částky 50 : 1 - z milionu bylo přes noc dvacet tisíc).

„Není spravedlivé, aby člověk, který bere celý život trojnásobek průměrného platu, dostával důchod ve výši dvaceti procent předchozích příjmů a naopak člověk, který má celý život nízké příjmy, bral penzi více než sto procent.“ Toto překvapivě liberální stanovisko vyjádřil před osmi lety tehdejší premiér, pozdější komisař EU pro sociální otázky, socialista a rovnostář tělem i duší Vladimír Špidla.

Způsob výpočtu je druhou a bezpochyby největší českou penzijní úchylkou: doplácí na něj nejen třetina lépe placených, ale i mnozí nezaměstnaní.

Podstata diskriminace spočívá v donedávna neexistujících střepech při výběru pojistného ZÁROVEŇ s takzvanými redukčními hranicemi při výpočtu penze. Zjednodušeně: odvody zastropovány nebyly, výplaty penzí de facto ano. Což pro většinu z nás platí dodnes.

Pokračování na straně 22 Nemravné a neudržitelné penze české

Dokončení ze strany 21

Vlastní penzi si z hlavy nespočítá nikdo. Potřebujete znát minulé příjmy (zrovna teď jde o výplatu za posledních 288 měsíců, tedy v letech 1986-2009), koeficienty, jimiž se tyto příjmy přepočítávají (a které každý rok určuje vláda) a potřebujete znát dobu důchodového pojištění (nejen roky odvodů, ale i studia, vojny, péče o dítě). K výši penze pak musíte kromě vzorečku znát první a druhou redukční hranici -v podstatě velmi drastické snížení, jímž se člověk s vysokým důchodem propadne až na méně než třetinu svého příjmu.

Na vzorečku pro výpočet těžce trápí všichni dobře placení zaměstnanci, ale i mnozí, kteří přišli na sklonku produktivního života (zejména v devadesátých letech) o práci a nenahlásili se na úřad nebo z jiných důvodů neplatili sociální pojištění. Penze se tehdy vypočítávala z posledních deseti let, pokud se někdo pět let „plácal“ mimo systém, nejenže se mu dotyčné roky nepočítaly (což je správné), ale ve vzorečku za ně dostal nulu (což je zločin). Takový nešťastník skončil klidně s důchodem třítisícovým, i kdyby býval třeba třicet let před rozhodným obdobím vydělával a odváděl majlant. Někteří z těch, které potkáváte s čúčem na lavičkách u nádraží, děkují právě své neznalosti sociálních zákonů...

Odvod byl čistě procentuální (platí se 28 procent mzdy, takže z platu 100 tisíc zaplatíte 28 tisíc. Výplata penze ale takhle procentuální není, naopak. Zmíněné redukční hranice snižují rentu k nepoznání. Z částky nad 10 500 se počítá pouhých 30 procent, z částky nad 27 000 pouhá desetina.

Ze systému profitují lidé se mzdou pod mediánem, jimž nabízí příjem srovnatelný s předcházející výplato. Peníze nutně chybí jinde - každý, kdo je nad průměrnou mzdou, trápí. „Nejde o boháče. V mnoha firmách jsou kvalifikovaní řemeslníci, kvalifikovaní dělníci, kteří berou dvacet pět nebo třicet tisíc korun. Ale už pro ně je ten stávající důchodový systém v současné podobě nespravedlivý,“ vysvětluje levicovému publiku bývalý ministr práce Petr Nečas (ODS). I sociálně-tržní Německo má stropy na 1,6násobku průměrné mzdy. Účelem samozřejmě není hladit bohaté po srsti, ale zabránit jejich požadavkům na vysoké důchody. Nikdo neodvádí příliš, proto také stát nemusí nikomu příliš platit.

Z loňské studie OECD Pensions at a Glance vyplývá, že pro nízkopříjmové skupiny máme nejvyšší náhradový poměr (mzda/důchod). Tento poměr je naopak nejnižší pro vyšší výdělkové skupiny ze všech vyspělých zemí. Jsme rovnostářštější a solidárnější než Německo, Francie i celá Skandinávie. Penze glajchšaltují už tak dost zglajchšaltovanou českou společnost. Respektive: kdo se během života z rovnostářství vymaní, ten se do něj na stará kolena zase vrátí.

Ať už žijete z dávek na podpoře nebo odvádíte měsíčně desítky tisíc, na důchodu se to téměř nepozná. Téměř tři čtvrtiny důchodců (72 procent) berou penzi v rozmezí 8 až 12 tisíc.

98,3 procenta občanstva má důchod nižší než 15 tisíc! Starý sen ODS o rovném důchodu se de facto naplnil, ačkoli jen z té výdajové poloviny: Už dnes máme polorovný důchod: všichni dostáváme stejně, ale platíme každý úplně jiné peníze.

Penze se proto octly opět před Ústavním soudem, stížnost podal jeho bývalý člen Pavel Varvařovský. Ale jeho nástupci se podáním odmítli vůbec zabývat...

Seznam podivností ve výpočtu nekončí, systém paradoxně ještě loni obsahoval i jednu prazvláštní bonifikaci vzdělaných: doba studia se započítávala do rozhodného období. To zvýhodňovalo středoškoláky a zejména vysokoškoláky: manuál musel odsloužit od 16 do 65 let; nárok na penzi by mu tedy vznikl až po 49 letech práce! Vysokoškoláci měli tento čas až o deset let kratší, navíc mají statisticky výrazně vyšší platy, čímž bodovali podruhé.

Fajnšmekři připomínají, že studenti jsou oproti manuálům zvýhodnění vlastně třikrát: žít se jako úředník či teoretický fyzik je i v pozdním věku výrazně snazší než obdělávat pole či kácet stromy, mnohem častěji tedy „přesluhují“.

Malé opáčko pro analfabety Kapitolka pro ty, kdo posledních dvacet let nečetli noviny: důchodový úpadek nevzniká z nějakého zvráceného potěšení přerozdělovačů peněz, ale ze vzorečkové logiky zděděného penzijního systému. Potíž je v tom, že všechny země kolem nás se už do změn pustily. Jen my jsme si ponechali nejneudržitelnější a nejobševičtější penzijní systém z celé Evropy.

Současný model je jako pyramidová hra letadlo: nově příchozí platí starším hráčům. Hra funguje jen tehdy, pokud je nováčků výrazně víc a stále jich přibývá. Když „noobs“ dojdou, letadlo spadne.

A to se právě začíná dít. Evropská komise ve Zprávě o udržitelnosti veřejných financí už v roce 2005 varovala, že jsme jednou z pěti zemí „nejhůře připravených na stárnutí populace“.

Ukazatel zvaný old-age dependency ratio (poměr starobních penzistů k výdělečně činným) se během čtyřiceti let zdvojnásobí - což potvrzují jak projekce demografů Přírodovědecká fakulty UK, tak poslední predikce statistického úřadu. Prostě řečeno: dnes dvě „dětí“ živí jednoho svého rodiče na odpočinku; za čtyřicet let bude jeden pracující na jednoho ve výslužbě.

Pregnantně to na svém blogu zformuloval Jiří Rusnok, šéf Asociace penzijních fondů: „Z toho vyplývá, jednoduchý závěr: je-li dnes při důchodové dani 28 % průměrný důchod cca 50 % čisté průměrné mzdy, pak za 40 let o při stejné dani bude cca 25 % čisté průměrné mzdy. Aby mohl důchodový systém (PAYG) dále fungovat, existují jen dvě možná řešení, resp. jejich kombinace. 1. Důchody se musí snížit, 2. nebo se musí zvýšit důchodová daň.“ Penze potřebují změnu: technickou (odstranění detailů, jež jsou k zlosti), principiální (narovnání nepoměrů a přechod na trvale udržitelné financování), ale nakonec i změnu v podstatě přístupu.

Musíme si ujasnit, zda státní penzi platí naše děti (a pak se podle toho zařídit), nebo zda jsou penze jen transformované celoživotní úspory - pak ale musí být primárním argumentem zásluhovost.

Dnes zažíváme velmi perfidní situace: ačkoli naše penze zaplatí dnešní děti, ten, kdo produkuje zdroje (tedy potomstvo), je místo zvýhodnění sankcionován.

Péče o děti je vždy do nějaké míry v rozporu s kariérním, potažmo finančním růstem; patnácti- i pětadvacetiletá péče je i finančně náročná. Rodič má proto v drtivé většině nižší příjmy, než kdyby se věnoval jen kariéře, a samozřejmě nižší osobní luxus. Z nižších příjmů se následně vypočítá i nižší penze. Zato jeho děti platí důchod i bezdětným, kteří měli navíc čas i peníze vytvářet si alternativní finanční zabezpečení.

Tuhle nerovnováhu se rozhodli vyřešit třeba Portugalci: rodiny s více dětmi mají na sociálním pojištění slevu. Reforma má přimět národ k zakládání početnějších rodin. Na jednu průměrnou Portugalku je to pouhých 1,3 dítěte (v Česku vychází na jednu ženu průměrně 1,5 potomka, ale ještě před deseti lety jsme byli na 1,13!).

Návrhy, jak různým způsobem snížit skrze sociální pojištění postihy pro rodiče, mají v plánech jak lidovci, tak ODS a TOP 09. Chápu, že nejde jen o zvýhodnění rodičů, ale o obyčejnou důchodovou politiku: čím více dětí, tím lépe pro všechny.

Stejně tak bychom měli místo věkové hranice pro odchod do důchodu definovat jen nezbytný čas, po který musí člověk do systému platit. „Vláda by se tak zbavila velmi nepopulárního a naprosto nezbytného odsunutí věku odchodu do penze,“ říká Ondřej Schneider, ekonom původem z Cerge-EI a [FSV UK](#).

Kdyby rozhodoval jen počet odplacených let a výše příspěvku, bylo by na každém, aby se stáhne do ústraní v sedmapadesáti s minimálním důchodem, nebo odejde až v sedmdesáti s královskou rentou...

Systém, který vychází primárně ze zásluh, chtěl po švédském vzoru zavést Vladimír Špidla. Bohužel však propočty ukázaly, že takový model by snížil jeho kmenovým voličům náhradový poměr až na téměř 27 procent! (Vztaheno k dnešní mzdě: většina lidí by měla důchod nižší než 6345 korun.) Není divu, že sociální demokraté velmi rychle vycouvali.

Změna čeká za dveřmi Reforma má před sebou dva odlišné cíle -a každý z nich je sám o sobě náročný a bolestivý. Zaprvé odstranit nespravedlnosti, zejména umožnit lidem s příjmem vyšším než 23 500 získat alespoň částečně adekvátní penzi. Zadruhé přebudovat model výběru a výplat tak, aby mohl fungovat i ve společnosti, kde je starců stejně jako dětí. Jedno každé zadání je obtížné a nákladné; jak se to může podařit ve státě, který bez ohledu na důchody každý rok utratí o sto miliard víc, než má?

Nechce se tomu věřit, ale změna čeká za dveřmi. Vzhledem k rozvalu veřejných financí je téměř jisté, že se budou sociální dávky včetně penzí reformovat, ať už bude vládnout kdokoli. Nečinnost vede k lotyšským, maďarským a řeckým koncům, státní bankrot přestává být fikcí, když se na něj můžete zajet podívat vlakem.

Kombinace důchodového deficitu s deficitem veřejných financí donutí k akci jakoukoli vládu, která se nebude chtít zapsat do čítanek jako kabinet bankrotářů.

Hospodářská recese má prostě svá pozitiva. Asi nejrespektovanější znalec našeho penzijního systému a šéf fondu Aegon Vladimír Bezděk říká: „Mnozí politici tvrdili, že netřeba nic dělat, dokud je účet v plusu. Teď si stát musí na důchody půjčovat a příští rok to nebude o mnoho lepší. Tak ty politiky chytněme za slovo: Když neumíte uvažovat dlouhodobě, co uděláte tady a teď?“

Změny ale budou jiné, než před pár lety politici plánovali: krize jednak nutí k rychlosti a k úsporám, nedůvěra ve finanční instituce naopak k opatrnosti vůči penzijním fondům. Chile už není náš vzor - hitem roku 2010 je diverzifikace.

Každý systém, každý model je náchylný k jinému typu otřesů. Jeden rozkývá panika na burze, druhý nezaměstnanost, třetí neochota starat se o děti. Bismarckovo státní pojišťovací schéma usvědčila z neudržitelnosti jinak skvělá zpráva o neustálém prodlužování lidského života; spoléhání na sebe usvědčila z iluzorního kýče velká hospodářská krize, fascinace chilským modelem a spoléháním na fondové financování skončila předloni s pádem Lehman Bros.

Budeme tedy odcházet do penze ještě později než dnes? Nebo budeme mít výrazně nižší důchody? Nebo budeme platit vyšší odvody? Nejspíše všechno zároveň.

Spokojené stáří budoucnosti spočine na třech pilířích: státním (minimálním) důchodu, penzijním (a životním) připojištěním a nutně i na jiném zabezpečení. Tedy jak investicích a vkladech, tak úplně jiných instrumentech. Svobodné stáří České stáří je pokroucené nejen v jednotlivých poměrech a číslech, ale v samé podstatě. Důchodce je dnes jakýsi finanční vazal. Bolševik v podstatě zlikvidoval jakoukoli nestátní kulturu zabezpečení na stáří, tudíž jsme všichni odsouzeni čekat, jakou almužnu nám aktuální politici přidělí. Dnešní třicátníci a snad i čtyřicátníci si snad zaslouží méně soucitu - od rané dospělosti mohou na svou starobu myslet sami. Ale starší generace (která ani neměla kdy a jak si našetřit) je ponížena na nejvyšší míru: jen trpně čeká, jaký přiděl od vlády (která určuje koeficienty a veškerá zvyšování) a parlamentu (který mění systém) dostane.

Tahle podřízenost, která dělá z generace 60+ nevolníky odkázané na politickou dobrotu, je jedním z nejhorších důsledků reálného socialismu. Necháváme politikům v rukou obrovskou moc, kterou samozřejmě mnozí zneužívají.

Jsme v NATO i v unii, zrušili jsme vojnu a pár set lidí učí své děti doma. Ale teprve až nastavíme systém volněji, tedy tak, aby každý z nás mohl vybrat svou vlastní cestu zabezpečení na stáří, dosáhneme skutečného odpoutání od totality.

Pokud by hospodářská recese přinesla změnu - ať už státní (legislativní), nebo individuální (v chování lidí a rodin) -, možná by mnozí z nás řekli Pánbu zaplať.

Z čistě peněžního pohledu na tom ale budeme v nejbližších letech každopádně bídně. Beze vší pochyby se musíme na stáří zaopatřit do značné míry sami, a stát nám daňově břímě jistojistě neulehčí. Bez ohledu na aktuální státní důchodový monopol se pomalu vracíme tam, kde byly stovky generací našich předků: musíme se více opřít o vlastní děti - a celý život si dávat stranou.

Lépe už bylo.

Důchodový účet vykazuje 30 miliard dluhu. Žádná reforma nevyčaruje peníze, někde se bude muset brát. To bude bolet. A některé z nás hodně. Recese má i svá pozitiva. Kombinace důchodového deficitu s deficitem veřejných financí donutí k akci jakoukoli vládu, která se nebude chtít zapsat do záznamů jako kabinet bankrotářů.

Dnešní třicátníci a snad i čtyřicátníci si zaslouží málo soucitu. Ale starší generace je ponížena na nejvyšší míru: jen trpně čeká, jaký přiděl od aktuální vlády dostane.

Starý sen ODS o rovném důchodu se způli naplnil: Všichni dostáváme stejně, ale platíme každý úplně jiné peníze. 98,3 procenta občanstva má důchod nižší než 15 tisíc!

Foto popis| Bojovník. Možná bychom si k přesvědčování politiků měli najmout pádnější argument, třeba devětaosmdesátiletého učitele boxu Angela Dundeeho z Floridy.

Foto autor| Foto: Profimedia

Foto autor| Ilustrace Lela Geislerová

O autorovi| PETR KAMBERSKÝ, Autor (* 1971) je redaktor LN

Atentátník u výsledku

8.1.2010 ČT 24 str. 01 05:59 Studio 6

K prosincovému útoku na americké letadlo došlo podle prezidenta Baracka Obamy kvůli systémovým chybám v práci bezpečnostního aparátu, řekl to právě prezident Barack Obama. Ten taky přiznal za chyby osobní odpovědnost. Spojené státy teď chtějí zintenzivnit opatření proti terorismu. Konkrétně je třeba zlepšit spolupráci tajných služeb nebo změnit systém vydávání víz. Dnes má začít soud s Umarem Mutallabem, který se pokusil o atentát na let Amsterdam - Detroit. Atentátník vyslechne obvinění ze 6 trestných činů.

Vystupující

- Jiří VÁCLAVEK, moderátor
- Jolka KRÁSNÁ, moderátorka
- Vít POHANKA, redaktor
- Jana SEHNÁLKOVÁ, katedra amerických studií, [FSV UK](#)

(pouze anotováno)

Obama: změnit systém bezpečnostních služeb

8.1.2010 ČT 24 str. 02 07:00 Ranní události

Angelika BAZALOVÁ, redaktorka

Začínají ranní zprávy. Hezký den u nich. Americký prezident Barack Obama přijal osobní odpovědnost za bezpečnostní chyby, které vedly k neúspěšnému útoku na americké letadlo 25. prosince. Šlo podle něj o systémovou chybu. Spojené státy teď posílí tajné služby a zrevidují seznamy lidí podezřelých z terorismu. Změny čeká i systém vydávání víz.

redaktorka

Bezpečnostní složky měly podle Obamy dostatek informací, aby pokusu o atentát zabránily. Na palubu letadla 253 Delta Airlines se Nigerijec Umar Farouk Abdul Mutallab dostal, přesto, že tajné služby měly několik varování.

Barack OBAMA, americký prezident

Nebyla to až tak chyba ve shromažďování informací, jako spíš ve schopnosti porozumět a vyhodnotit to, co víme.

redaktorka

Tajné služby věděly o Mutallabovi, hrozbě použití tohoto druhu výbušniny a také důkladně neprohledaly všechny své databáze. Jejich vzájemná spolupráce by se teď měla zlepšit s důrazem na vyhodnocování informací z Jemenu a Afriky. Opatření se týkají i prověřování žadatelů o americká víza a databází lidí rizikových pro leteckou dopravu.

Jana SEHNÁLKOVÁ, katedra amerických studií, [FSV UK](#) /Studio 6, 8. 1. 2010/

Určitě to bude také znamenat to, že se možná částečně zpomalí kontroly na letištích, protože vlastně i letecké společnosti budou muset kontrolovat databáze, které obsahují ty seznamy lidí, kteří nemají povoleno vstoupit na palubu letadla, které letí do Spojených států.

redaktorka

Na letištích by se také mělo letos objevit 300 tělesných scannerů, které dokáží odhalit výbušninu i pod šaty.

Janet NAPOLITANOVÁ, ministryně vnitřní bezpečnosti USA

Budeme tlačit na ostatní země, aby podobné technologie zavedly také. Vždyť na palubě letu 253 byli cestující ze 17 zemí. To přece není jen náš problém.

redaktorka

Spojené státy podle Obamy musí být o krok napřed před útočníky. Země by ale neměla podléhat pocitu obklíčení a obětovat boji s teroristy občanské svobody. Mutallabova kauza se dnes také poprvé objeví před soudem. Je obžalován ze 6 závažných trestných činů. Soud bude rozhodovat o možnosti propuštění na kauci.

Vzpomínky na Koreu: korejské jídlo mi nepřestalo chybět ani půl roku po návratu

7.1.2010 [finance.cz](#) str. 00

VysokéŠkoly.cz

Knížky, cizí kultury, rozvojový svět, filmy a hlavně "cestování, cestování, cestování", říká studentka Katka Turčinová v odpověď na otázku, co ji baví. Ale i když jsou takové zájmy velmi dobrým základem pro to, aby se mohla vypravit - jak také nakonec udělala - na stáž do Koreje, zdaleka to není vše, co by jí k takové cestě mohlo stačit...

Kateřina Turčinová (23) je studentkou FMV VŠE, oboru Mezinárodní a evropská studia - diplomacie. Mezitím stihla vystudovat ještě Žurnalistiku v rámci Mediálních studií na [FSV UK](#). Působila jako externí redaktorka portálu ČT24 a absolvovala také stáž ve Skupině pro mezinárodní otázky Amnesty International. Její semestrální pobyt v Korejské republice, kolem něhož se bude točit také následující rozhovor, se odehrál v rámci bilaterálních dohod VŠE. Jižní Korea je zemí, na niž by mnozí při volbě cíle své plánované zahraniční stáže asi nepomysleli. Jak došlo k tomu, že jsi na ni pomyslela ty? Tak trochu si vlastně na svoji otázku odpovídáš sama. Jižní Koreu jsem si totiž vybrala částečně právě proto, že jsem se chtěla podívat někam, kam by mě za normálních okolností nejspíš ani nenapadlo jet. A jak jsem zjistila na místě, byla by to obrovská chyba, protože Korea má neuvěřitelné kouzlo, kterým si mě podmanila okamžitě po výstupu z letadla. Chtěla jsem poznat něco úplně jiného, exotického, a navíc Seoul National University patří do padesátky nejlepších univerzit na světě a Korejský poloostrov spolu s celým regionem Dálného východu je pro mě jako studentku mezinárodních vztahů i neskutečně zajímavý. Myslíš, že bylo výběrové řízení pro zájemce o studium v Koreji náročnější než pro uchazeče o jiné destinace? Už máš s výběrovými řízeními na zahraniční stáže nějaké zkušenosti, a tak asi můžeš srovnávat... Můžu srovnávat výběrové řízení na [FSV UK](#), díky němuž jsem strávila semestr v rámci programu Erasmus ve Francii, a na VŠE, která mě vyslala právě do Koreje. Na VŠE je podle mého názoru obecně obtížnější uspět, a dostat se navíc ještě na školu, kterou si vyberete. V tomto směru jsem měla štěstí, protože mi vyšla hned moje nejvyšší priorita. Na VŠE je o studium v zahraničí větší zájem, takže i větší konkurence. Zároveň je ale výběrové řízení strukturovanější a z mého pohledu i spravedlivější. Víte, za co dostanete kolik bodů, a výsledek je ve vašich rukách. Na FSV byl výběr subjektivnější. A jestli je dostat se do Koreje obtížnější než jinde? To záleží na tom, jaké priority si zvolí nejlepší studenti, a jak kvalitní jsou tudíž vaši soupeři. Může se to každý rok lišit. Obecně si ale myslím, že ke studiu v zámořských destinacích je potřeba získat více bodů než na Erasmus v Evropě. I to ale závisí na jednotlivých destinacích. Musela jsi už při výběrovém řízení prokázat alespoň nějakou znalost korejštiny? Ne. Studovala jsem v angličtině, a to byl také jediný jazyk, jehož dostatečnou znalost jsem v rámci výběrového řízení musela doložit. Korejštině jsem propadla až na místě a přiznám se, že to docela bolelo... Několikahodinový náhodný rozhovor z buddhistickým mnichem na konci mého pobytu ale za to úsilí rozhodně stál. Dostaly se k tobě informace o tom, jaký byl o pobyt v Koreji oproti ostatním programům zájem? Po konkrétních číslech jsem se nepídila. Ke štěstí mi stačilo, že tam můžu odjet já. Ale konkurence prý nebyla zrovna malá. Věž Namsan v Soulu (zdroj: Stock.XCHNG) Co vše sis musela vyřídit, než jsi tam odletěla? Korejská univerzita mi někdy před Vánoci (odlétala jsem koncem února) poslala balíček s formalitami, které bylo třeba vybavit. Většina formulářů se posílala jen elektronicky. Zařídít jsem si musela vízum, ale to byla otázka několika málo dní. Korejci jsou přátelší všude, i na pražské ambasádě. Trochu neobvyklý byl pouze požadavek rentgenu plic jako příloha přihlášky na kolej. Na žádný výrazný byrokratický problém jsem ale ani před odjezdem, ani během pobytu nenarazila. Oproti Francii je Korea učiněný ráj. Jaké byly tvé pocity, když jsi nastupovala do letadla směr jihovýchodní Asie? Odjezdy vždycky trochu bolí. Něco necháváte za sebou a nikdy nemůžete vědět, jestli to tam bude, až se jednou vrátíte. Nebudu se tvářit jako hrdina, protože jsem popravdě byla vyděšená z neznáma, které na mě čekalo. Nástup do letadla byl vzhledem k

okolnostem možná nejtěžší krok, jaký jsem v životě udělala, ale znamenal začátek nejlepších měsíců, které mi změnilly život, a nikdy na ně nezapomenu. Ať už byla cena jakákoli, stálo to za to. Co zejména tě v Koreji zaujalo nebo mile překvapilo a co tam pro tebe bylo naopak nejtěžší? V korejském ovzduší je kromě smogu i něco, co tě s prvním nádechem přesvědčí o tom, že jsi v nejužasnější zemi na světě. Až později a s odstupem jsem si uvědomila, že to není tak úplně pravda. Že Soul je vlastně šedivé město plné nevkusných neonových nápisů, že korejské filmy jsou hysterické kýcháčky a že najít Korejce, který by mi vysvětlil, za co stovky lidí valících se najednou kolem mě ulicí demonstrují, je úkol na několik hodin. Vždycky je to ale o přístupu. Kdo chce Koreu upřímně poznat, pozná ji. A kdo pozná Koreu, zamiluje se do ní tak jako já. Někteří studenti měli problém s opravdu ostrým korejským jídlem. Mně ale ani půl roku po návratu nepřestalo chybět. Jací jsou podle tebe Korejci lidé? Korejci jsou velice milí, přátelští, ale zároveň i uzavření. V asijské kultuře je důležité neztratit tvář, a proto se nesmí počítat s tím, že si s někým jen tak popovídáš na ulici anglicky. Každý rád poradí, jak nejlépe umí, ale pokud si svými jazykovými schopnostmi není úplně jistý, anglicky mluvit nebude. Pokud si tě ale někdo "pustí k tělu", získáš neobyčejné přátele, které budeš jen těžko opouštět, a vzpomínky, na které jen tak nezapomeneš. Pohled z namsanské věže (zdroj: Stock.XCHNG) A jak přistupují k cizincům? Soul je jedno z největších měst na světě a žije tam zhruba jen procento cizinců - a to i Asiatů. Evropané jsou pro Korejce tudíž nesmírně přitažliví. V Koreji jsem byla krásná každý den i bez make-upu. V Praze už se mi bohužel běžně nestává, že by mě na ulici zastavovali neznámí lidé, jen aby mě pozdravili, zeptali se odkud jsem a místo rozloučení řekli: "You04re beautiful!" Občas jsem si připadala jako chodící reklama na Českou republiku. Nepříjemné to ale rozhodně nebylo. Kdyby se někteří Češi chtěli inspirovat, určitě by mi to nevadilo. Jak bys porovnála korejské a české školství obecně? Korejské školství je kapitola sama o sobě. Je důležité chodit do správné školky, aby ses dostala do správné školy, na správné gymnázium, z něhož jedině máš naději dostat se na jednu z "velké trojky" nejlepších univerzit. Denní řád na dobrých internátních školách, o kterém mi přátelé vyprávěli, opravdu spíš připomínal nápravná zařízení. Dobré vzdělání je v korejské kultuře jednou z nejvyšších hodnot. Jací jsou podle tebe korejské studenty zejména co se jejich vztahu ke studiu týče? Plně studovny do časných ranních hodin (a to od prvního týdne semestru) nebyly výjimkou. Korejci jsou zvyklí od dětství tvrdě pracovat, troufám si ale říct, že my dokážeme být efektivnější. Neznamená to ale, že by se Korejci neuměli bavit. To by určitě nebyla pravda. Co jsi v Soulu dělala ve volných chvílích? Do Koreje jsem přijela s cílem, že chci tuto pro mě zatím naprosto neznámou zemi co nejlépe poznat. Zapsala jsem si korejskou historii, intenzivní kurz korejštiny a vlastně téměř každý víkend jsme s přáteli trávili mimo Soul cestováním. Takže moje zážitky paradoxně se Soulem moc spojené nejsou. Jsem ale přesvědčená, že každý si v něm najde něco pro sebe. Je to sice dvacetimilionové město, ale nepůsobí sklíčeným dojmem, a do nejbližšího národního parku dojedeš metrem. A samozřejmě Soul nabízí i všechna lákadla velkoměsta - v západním stylu stejně jako v tradičním korejském. Jeden z pavilonů soulského paláce: Gyeonghoeru (zdroj: Stock.XCHNG) Je něco, co bys z korejských zvyků či pravidel přenesla i do českého prostředí? Nadchlo mě korejské stolování. Jídlo je totiž událostí, která se sdílí s přáteli, nikdy nejíš sama. Stůl je posetý malými mističkami s barevnými přílohami a hlavní jídlo je často uprostřed na jednom velkém talíři a celý stůl ho sdílí. Právě hlavní chod si často připravuješ sama na hořáku uprostřed stolu. Během chvilky ti Korejci před očima vytvoří symfonii barev a chutí, z nichž všechny můžeš ochutnat a sdílet je s těmi, s nimiž je ti dobře. Své kouzlo mají i "nuré bany" (karaoke místnosti), kde by každý správný korejský večer měl končit. Ochutnala jsi tam některé z jejich specialit? Pokud ano, jaké to bylo? Jídlo je kapitola sama pro sebe. Buď ho budeš milovat, což je našťěstí můj případ, nebo máš problém. Na kolejích se totiž nedalo vařit. Troufám si říct, že každý, kdo strávil chvíli v Koreji, nikdy nezapomene na kimči - jedno z nejzdravějších jídel na světě, které najdeš mezi přílohami u každého korejského jídla od snídaně po večeři. Jakmile (a pokud) mu jednou přijdeš na chuť, bude se ti do smrti stýskat. A zmrzlina s příchutí zeleného čaje je fantazie, kterou v Evropě asi teprve musíme objevit. Už aby to ale bylo! Pokud by někdo uvažoval o stejné destinaci, jakou sis vybrala ty, co bys mu poradila? Na co by se měl určitě připravit? Řekla bych jen, aby se z hluboka nadechl, otevřel oči a těšil se na všechno, co přijde. Přiznám se, že kulturní šok mi vlastně ušetril až návrat domů, který byl mnohem obtížnější než samotný příjezd do Koreje. Korea má ostrý jazyk vonící česnekem s chilli a jemnou duši. Takže pokud ten někdo zvládne ujídat hůlkami kimči při sledování korejské telenovely, hrozí mu jedině nebezpečí... Do Koreje se zamiluje. Materiál byl převzat ze zpravodajského a informačního serveru VYSOKESKOLY.CZ.

URL| <http://www.finance.cz/zpravy/finance/247441/>

Prestiž založená na přísných pravidlech

5.1.2010 Lidové noviny str. 25 Akademie

Japonské univerzity patří ke světové špičce. Jejich studenti však pro úspěšné absolutorium musí udělat maximum

Přemýšlíte o sebevraždě? Takový nadpis měla brožurka, která mne jako první zaujala na studijním oddělení University of Tokyo, kam jsem se šel loni v červenci zapsat. O pílí asijských studentů i přísnosti pedagogů se vyprávějí báje, ale přiznám se: takový nástup mě vylekal.

Na druhou stranu, co čekat od velebené Tókjó dajgaku, známé jako Tódaj, jež je v aktuálním GUR žebříčku Top 500 škol hodnocena coby třetí nejlepší univerzita na světě. Flinkat se tu nedá. Hned druhé upozornění varovalo před užíváním drog, jakkoliv lehkých... Že by zde panovala uvolněná a volnomyšlenkářská atmosféra? To tedy ne.

O univerzitách platí to, co o všech japonských institucích: platí tu pevná pravidla. „Student je musí vždy dodržovat. Je povinen chodit na přednášky; účast musí přesáhnout 80 procent a nikoho nezajímá, jestli jste nemocen. Texty se odevzdávají včas, v termínu. Zkoušky jsou skutečně těžké. Témata prací jdou do hloubky. Pamatuji si na studentku bohemistiky, která psala ročníkovou práci o kyselých deštích na Šumavě! Včetně českých ekologických pojmů,“ říká Denisa Kasl-Kollmannová, prodělkanka **FSV UK** pro vnější vztahy, která rok studovala na Tokyo University of Foreign Studies (TUFS). Ovšem i tak považují Japonci univerzitní roky za nejkrásnější období života. Po škole už je čeká jen intenzivní práce.

Imperiální elita z Tódaj Podle oficiálních statistik je v zemi 86 národních univerzit (kokuricu daigaku), 89 veřejných vysokých škol placených prefekturami a 580 privátních univerzit, kde studují asi čtyři pětiny vysokoškoláků. Nyní jich je ke třem milionům (Japonsko má něco přes 127 milionů obyvatel).

V roce 2004 byly státní univerzity částečně „privatizovány“, díky čemuž mají větší míru autonomie. Nejprestižnějšími ale zůstaly. Především se to týká těch, jež měly imperiální status, jako tokijská či kjótská univerzita. Prestiž je dána historicky; na Tódaj či Kjódaj studovali ti nevlivnější lidé, vládní aparát i právníci, kteří ovlivňovali chod země. Do jisté míry to platí stále. Zaměstnavatelé vždy raději sáhnou po jejich absolventech. Kdo má diplom odtud, nemusí se o práci obávat.

Tomu odpovídá i zájem uchazečů. Přijímací zkoušky (njúgaku šiken) jsou dvojí: jednotné testy po střední škole, a nádavkem i specializované přijímačky jednotlivých vysokých škol. Ač se poměr přijatých 1:4,38 vůči přihlášeným na Tokijskou univerzitu může zdát schůdný (loni 13 568 přihlášek a 3100 přijatých), zdání klame. Na takovou školu si totiž netroufne každý. A uchazeči se tedy rekrutují jen z výjimečných „jedničkářů“.

Fenoménem jsou róninové, pojmenovaní po samurajích bez pána. Ti se celý rok připravují na zopakování přijímaček na vysněnou instituci. Existují i přípravy, jobikó, a jev je tak častý, že se hovoří o zvláštním ročníku róninů před nástupem na vysokou školu.

Jeden učitel na 6,6 studentů Aby si školy udržely kvalitu, musejí mít čilé mezinárodní kontakty. Třeba Tokyo Institute of Technology (TIT), největší technická univerzita v Japonsku a podle žebříčku THES-QS 21. nejlepší technická škola na světě, má jakési „ambasády“ v Bangkoku, Pekingu, filipínské Manile a v Berkeley. „Uvažujeme o založení evropské pobočky, nejspíše v Německu nebo Velké Británii,“ řekl mi rektor Keniči Iga (rozhovor s ním najdete na straně 28). Celkem má škola 1200 pedagogů na deset tisíc žáků, což dává poměr jednoho učitele na 8,3 studentů!

A Tódaj, nejlepší univerzita v zemi, si vede ještě lépe - díky armádě čtyř tisíc pedagogů na 22 500 posluchačů činí poměr 1:6,6... O tom si mohou české školy nechat jen zdát; na Tokijské univerzitě si takovou péči užívá šest Čechů a dva Slovinci.

Kvalita ale není zadarmo. Rozpočet této elitní školy pro rok 2008 činil 218,7 miliardy jenů (asi 43 miliard korun).

Pokračování na straně 26

Prestiž založená na přísných pravidlech

Dokončení ze strany 25

Z čeho peníze pocházely? Stát dodal 44,2 procenta, výzkumné granty devítinu, příjem z kontraktového výzkumu přinesl přesně pětinu, šestnáct procent vydělala fakultní nemocnice a osm procent bylo vybráno na školném.

TIT operoval v přepočtu s devíti miliardami korun, z čehož 1,5 miliardy přinesl sponzorovaný výzkum. Výsledky se ovšem snaží uplatnit v praxi - a k tomu založil už 44 (!) spin-off firem ze studentských nápadů, v nichž má škola podíl. Pro srovnání: největší vysoká škola v Česku - Univerzita Karlova - má jedinou, AB Pharmu. Ani ČVUT si nevede o moc lépe, spin-offy se dají spočítat na prstech ruky.

Kasičky nejsou bezedné...

Japonsko ovšem neprožívá nejšťastnější období. Země stárne, rodí se málo dětí, což přinese i úbytek studentů. Ani veřejné finance nejsou v zářivé kondici. Deník Asahi Šimbun přinesl loni v červenci článek, v němž upozorňuje na napjaté rozpočty řady škol.

„Bývaly naleštěnými věžemi ze slonoviny, ale nyní začínají šetřit, aby přežily. Našponované rozpočty donutily i univerzity s báječnou reputací užívat desítky let stará zařízení, zatímco jiné budují regály z lepenkových krabic a z koberců vystřihují podložky pod myš, aby ušetřily... Je složité zaměstnat nové učitele a nahradit ty dosluhující,“ píše druhý nejčtenější list. Jako příklad uvádí soustruhy na Univerzitě Rjúkjú či letité mikroskopy z Ehime v Macujamě.

Od roku 2004 jsou subvence pro národní univerzity kráceny o procento ročně - z 1,2415 bilionu jenů na loňských 1,1695 bilionu. Ozvaly se už i soukromé školy. „Mezi podporou národním a soukromým školám - přestože ty vzdělávají většinu Japonců - je až příliš velký rozdíl,“ vzkázal novému kabinetu na podzim přes deník The Japan Times Acuši Seike, rektor Keiō University, jež je spolu s Wasedou nejuznávanější soukromou školou císařství.

Seikemu vadí, že privátní vysoké školy dostaly loni pouze 320 miliard jenů - tato částka představuje pouhou čtvrtinu peněz určených veřejným školám. Kritizoval rovněž nízké výdaje Japonska na vzdělávání. Vládá na ně dává jen 3,3 procenta HDP, přičemž průměr zemí OECD činí 4,9 procenta (v ČR se pohybuje něco přes 4 procenta HDP).

Nemilosrdný vyházov - kvůli šesti gramům marihuany Navzdory těmto skutečnostem je zázemí japonských univerzit velmi příznivé, zejména pro bádání. „Výhodou je vybavenost odborných pracovišť. Mohu potvrdit, že jsem -coby odborný asistent fakulty literatury na Wasedě - dostával poměrně velké prostředky na volný nákup odborné literatury a obrazového materiálu a měl jsem nárok i na osobní počítač,“ říká Petr Holý, ředitel Českého kulturního centra v Tokiu.

Kasl-Kollmannová souhlasí: „Univerzita vám dokáže vytvořit skvělé prostředí. S báječnou knihovnou, laboratořemi, zájmovou činností od ikebany po kaligrafii, sporty... Lidé vnímají studia jako příjemnou etapu života, kdy se mohou rozvíjet ve všech směrech.“ Nevýhodou je rigidní prostředí a byrokracie. Vyřízení dokladů trvá věčnost. A žádné přestupky se neodpouští. Příklad Španěla, u nějž loni našli celníci šest gramů marihuany (sic!) a byl bez slitování „vyexpedován“ z Tódaj, je příznačný. Nic nepomohlo, že měl místní snoubenku; do Tokia se už zřejmě nepodívá.

„Slabinou je také neschopnost mnoha odborníků komunikovat v angličtině, alespoň v humanitních oborech - zvláště v těch tradičních, kterým bylo v mém případě divadlo kabuki. Zkrátka se předpokládá, že cizinec, jenž má o takový obor zájem, bude vládnout perfektní japonštinou. Jiná situace je ale v technických oborech, ač jsem slyšel, že i zde jsou mezery,“ uzavírá Holý. Na Tódaj slyší i policie Anglicky neuměli ani tři policisté, kteří mne o půl čtvrté ráno budili na schodech svatyně v horské vesničce Bešó Onsen. Pas jsem si „pro jistotu“ nechal v Tokiu pod postelí... A když vám tři zachmuření Japonci svítí baterkou do očí, není to nic veselého.

Jako jediný použitelný doklad totožnosti posloužila kartička do knihovny Tokijské univerzity. „Hmm. Tódaj... Arigatō! OK.“ Odešli - a ještě mi popřáli dobrou noc.

Pro japonské studenty jsou přednášky povinné. Účast musí přesáhnout 80 procent a nikoho nezajímá, jestli jste nemocní

Japonsko dává na vzdělávání jen 3,3 % HDP - průměr zemí OECD činí 4,9 % a v ČR se pohybuje něco přes 4 % HDP

Foto popis| Ani absolvent prestižní univerzity už nemá stoprocentní jistotu, že sežene místo. Japonští vysokoškoláci stojí frontu na prezentaci společnosti, která se zabývá poradenstvím v otázkách zaměstnanosti.
Foto autor| Foto Profimedia.cz

O autorovi| MARTIN RYCHLÍK, Autor je reportér týdeníku EURO, v létě byl stipendistou The Japan Foundation